

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΕΛΛΑΔΑΣ**

ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ

*«Ο ρόλος και η λειτουργία των Ξενώνων Φιλοξενίας Κακοποιημένων
Γυναικών Αττικής. Η συμβολή και οι απόψεις των Κοινωνικών
Λειτουργών».*

Σπουδάστρια: Κονδυλένιου Γεωργία

Εισηγήτρια: Παππά Λαμπρινή

Πάτρα, Μάιος 2015

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΕΛΛΑΔΑΣ**

ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:

*«Ο ρόλος και η λειτουργία των Ξενώνων Φιλοξενίας Κακοποιημένων
Γυναικών Αττικής. Η συμβολή και οι απόψεις των Κοινωνικών
Λειτουργών».*

Σπουδάστρια : Κονδυλένιου Γεωργία

Εισηγήτρια: Παππά Λαμπρινή

Πτυχιακή εργασία για τη λήψη πτυχίου στην κοινωνική εργασία από το τμήμα κοινωνικής εργασίας της σχολής επαγγελματών υγείας και πρόνοιας του τεχνολογικού ιδρύματος δυτικής Ελλάδας.

Πάτρα, Μάιος 2015

Περίληψη

Η εργασία αφορά τη λειτουργία των ξενώνων φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών στην Αττική και τις απόψεις των κοινωνικών λειτουργών που εργάζονται σε αυτούς. Στο θεωρητικό μέρος της εργασίας αναφέρεται με ορισμούς τι είναι η βία και ποια είναι τα είδη της. Πιο συγκεκριμένα, αναλύεται ο κύκλος της βίας και τα αίτια της ενδοοικογενειακής βίας σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά του θύτη. Στο επόμενο κεφάλαιο αναφέρεται η εθνική νομοθεσία που αφορά την ενδοοικογενειακή βία, αλλά και κάποιες νομοθεσίες της Ευρώπης. Επιπροσθέτως, παρατίθενται οι υπηρεσίες που αφορούν στην κακοποίηση και τη βία κατά των γυναικών. Στη συνέχεια αναλύεται ο σχεδιασμός της ερευνητικής διαδικασίας και το γιατί επιλέχθηκε αυτή. Αμέσως μετά, αναλύονται τα αποτελέσματα της έρευνας και τα συμπεράσματα της. Τέλος, παρατίθεται το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε, καθώς και οι απαντήσεις των συνεντευξιζόμενων αυτούσιες.

Abstract

The paper relates to the operation of hospice battered women in Attica and the views of the social workers who are working in them. In theoretical part of the paper refers to definitions of what is violence and what are the kinds of it. More specifically, are analyzed the cycle of violence and the causes and the causes of domestic violence according to the characteristics of the abuser. The next chapter deals with the national legislation on domestic violence, but also with some laws in Europe. In addition, it presents the services related to abuse and violence against women. Then the design of the research process is analyzed and why it was chosen. Shortly after, the survey results and conclusions are analyzed. Finally, the research tool used is given, and also the answers of the interviewees as such.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη.....	Σελ.4
Εισαγωγή.....	Σελ.9
Α' ΜΕΡΟΣ.....	Σελ.11
Κεφάλαιο 1- Η Θέση της γυναίκας	Σελ.11
1.1 Ιστορική Αναδρομή.....	Σελ.11
1.2 Σύγχρονη Κοινωνία.....	Σελ.14
Κεφάλαιο 2- Βία κατά των γυναικών.....	Σελ.16
2.1 Ορισμοί	Σελ.16
2.2 Μορφές κακοποίησης των γυναικών.....	Σελ.19
2.2.1 Σωματική κακοποίηση.....	Σελ.19
2.2.2 Σεξουαλική κακοποίηση.....	Σελ.20
2.2.3 Ψυχολογική κακοποίηση.....	Σελ.20
2.2.4. Οικονομική αποστέρηση.....	Σελ.21
2.3 Ο κύκλος της βίας.....	Σελ.22
2.4 Σχετική Έρευνα.....	Σελ.24
2.5 Αίτια ενδοοικογενειακής βίας.....	Σελ.24
2.6 Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού.....	Σελ.30
Κεφάλαιο 3 – Νομοθετικά πλαίσια.....	Σελ.31
3.1 Ισχύουσα νομοθεσία στην Ελλάδα.....	Σελ.31
3.2 Ισχύουσα νομοθεσία σε Ευρωπαϊκό επίπεδο (Ευρωπαϊκή Ένωση).....	Σελ.32
Κεφάλαιο 4- Υπηρεσίες παροχής στήριξης στα θύματα βίας.....	Σελ.36

4.1 Ονομαστικός χάρτης υπηρεσιών για την κακοποιημένη γυναίκα στην Ελλάδα.....	Σελ.36
4.2 Ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών.....	Σελ.39
B' ΜΕΡΟΣ.....	Σελ.45
Κεφάλαιο 5 - Σχεδιασμός ερευνητικής διαδικασίας.....	Σελ.45
5.1 Σκοπός έρευνας.....	Σελ.45
5.2 Μεθοδολογία έρευνας.....	Σελ.45
5.2.1 Χώρος και χρόνος διεξαγωγής της ερευνητικής διαδικασίας.....	Σελ.45
5.2.2 Πληθυσμός και δείγμα της έρευνας.....	Σελ.46
5.2.3 Τρόπος δειγματοληψίας.....	Σελ.46
5.2.4 Εργαλείο έρευνας.....	Σελ.46
5.2.5 Ερευνητική προσέγγιση.....	Σελ.47
5.2.6 Ερευνητικά ερωτήματα.....	Σελ.47
5.2.7 Πιλοτική έρευνα.....	Σελ.47
5.2.8 Εμπόδια στην ερευνητική διαδικασία.....	Σελ.48
Κεφάλαιο 6- Αποτελέσματα Έρευνας.....	Σελ.49
6.1 Εισαγωγή	Σελ.49
6.2 Ανάλυση Απαντήσεων Συνέντευξης.....	Σελ.49
6.2.1 Εισαγωγικές ερωτήσεις- δημογραφικά.....	Σελ.49
6.2.2 Καθημερινότητα των φιλοξενουμένων.....	Σελ.50
6.2.3 Ένταξη γυναικών στους ξενώνες.....	Σελ.50
6.2.4 Υπηρεσίες που παρέχονται στους ξενώνες.....	Σελ.52
6.2.5 Ανάγκες των γυναικών.....	Σελ.53
6.2.6 Αλλαγή και ενδυνάμωση των κακοποιημένων γυναικών.....	Σελ.54

6.2.7 Ρόλος κοινωνικών λειτουργών στο πλαίσιο των ξενώνων.....	Σελ.55
6.2.8 Θύτης.....	Σελ.55
Κεφάλαιο 7- Προτάσεις διευκόλυνσης της λειτουργίας των ξενώνων.....	Σελ.57
7.1 Βία και κακοποίηση.....	Σελ.57
7.2 Διαχείριση και διοίκηση ξενώνων φιλοξενίας.....	Σελ.57
7.3 Νομοθεσία και ανάγκες των φιλοξενουμένων γυναικών.....	Σελ.58
7.4 Αίτια ενδοοικογενειακής βίας και συνηθέστερο προφίλ θύτη	Σελ.58
7.5 Συμπεριφορά των θυμάτων στους ξενώνες.....	Σελ.58
7.6 Υπηρεσίες που παρέχουν οι ξενώνες	Σελ.59
7.7 Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού στους ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών.....	Σελ.59
7.8 Προτάσεις για την καλύτερη λειτουργία των ξενώνων φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών.....	Σελ.60
Παράρτημα 1.....	Σελ.61
Παράρτημα 2.....	Σελ.63
Παράρτημα 3.....	Σελ.76
Βιβλιογραφία.....	Σελ.95

Εισαγωγή

Η συγκεκριμένη εργασία έχει ως αντικείμενο έρευνας τη λειτουργία των ξενώνων φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών στους δήμους της Αττικής από το 2013 μέσω του επιδοτούμενου προγράμματος του ΕΣΠΑ . Επίσης ασχολήθηκε με τις απόψεις των κοινωνικών λειτουργών οι οποίοι εργάζονται στους ξενώνες της Αττικής. Οι νεοσύστατοι ξενώνες αποτελούν καινοτόμο αντικείμενο έρευνας τόσο για το πρόγραμμα που δόθηκε στους δήμους να το διαχειριστούν , όσο και για τους επαγγελματίες που κλήθηκαν να εργαστούν σε τόσο καινούρια πλαίσια.

Σκοπός είναι να διαπιστωθεί η πρακτική εφαρμογή του προγράμματος και το πώς πραγματοποιείται η ενδυνάμωση των κακοποιημένων γυναικών μέσω της ψυχοκοινωνικής στήριξης που τους παρέχουν οι ξενώνες. Ο ρόλος των κοινωνικών λειτουργών που εργάζονται στους ξενώνες δεν καλύπτεται βιβλιογραφικά τη δεδομένη χρονική περίοδο στην οποία πραγματοποιήθηκε η έρευνα. Επιπροσθέτως , διαπιστώθηκε η έλλειψη ορισμού του ρόλου του κοινωνικού λειτουργού και νομοθετικά. Αυτό στάθηκε τροχοπέδη στην ολοκληρωμένη θεωρητική και βιβλιογραφική εικόνα του ερευνητικού περιεχομένου.

Η συγκεκριμένη έρευνα συμβάλλει στο να γίνει γνωστό στο ευρύ κοινό, και ιδιαίτερα στα άτομα που χρήζουν υποστήριξης από τις συγκεκριμένες δομές, το πώς λειτουργούν οι ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών και πως ενδυναμώνονται οι γυναίκες μέσα από αυτή την υπηρεσία.

Βασικός σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να μελετηθεί , εκτός από τον τρόπο λειτουργίας των ξενώνων, και ο τρόπος ενδυνάμωσης των γυναικών , ώστε ολοκληρώνοντας το διάστημα φιλοξενίας τους, να είναι σε θέση να ζήσουν ανεξάρτητες, χωρίς την κακοποιητική σχέση που τις όριζε στο προηγούμενο διάστημα. Όσον αφορά τη γνωστική περιοχή στην οποία θα κινηθεί το αντικείμενο της έρευνας, αναφέρονται οι ορισμοί της βίας και της κακοποίησης , όπως αναλυτικότερα εξηγούνται τα είδη της βίας και η λειτουργία του κύκλου της βίας. Στη συνέχεια θα αναφερθούν τα αίτια της ενδοοικογενειακής βίας μέσα από τα οποία φαίνεται το προφίλ του θύτη. Ακόμη, θα εξεταστεί η ελληνική νομοθεσία περί της ενδοοικογενειακής βίας, αλλά και περί της λειτουργίας των δομών των ξενώνων

φιλοξενίας. Επίσης , θα εξεταστούν οι ευρωπαϊκές νομοθεσίες που αφορούν στη βία κατά των γυναικών και την ενδοοικογενειακή βία και πιο συγκεκριμένα για τις Αγγλοσαξονικές χώρες, την Αυστρία, τις Σκανδιναβικές χώρες και την Σκωτία. Στο τρίτο μέρος της θεωρίας θα καταγραφούν όλες οι υπηρεσίες που αφορούν την κακοποίηση των γυναικών στην Ελλάδα. Πιο συγκεκριμένα, θα καταγραφεί το τι είναι ακριβώς ένας ξενόνας φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών , πόσοι ξενώνες λειτουργούν τη δεδομένη περίοδο στην Ελλάδα και στην Αττική ειδικότερα και τι προβλέπει η τροπολογία του 2013 για τη λειτουργία τους και το προσωπικό που απασχολείται σε αυτούς.

Στη συνέχεια της εργασίας θα αναφερθεί η μεθοδολογία της έρευνας και ο τρόπος διεξαγωγής της. Στο τελευταίο μέρος της εργασίας θα γραφούν τα αποτελέσματα της έρευνας και οι προτάσεις και τα συμπεράσματα που θα βγουν από αυτές.

Α' ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο - Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

1.1 Ιστορική αναδρομή

Ξεκινώντας την ιστορική αναδρομή για τη θέση της γυναίκας από την Αρχαία Ελλάδα, παρατηρείται πως στα χρόνια που επικρατούσε η μητριαρχία, το χαρακτηριστικό της μονογαμίας ήταν εμφανές και οι σχέσεις των δύο φύλων, γενικά και ιδιαίτερα μέσα στην οικογένεια, ήταν αρμονικές και έλειπαν οι οποιεσδήποτε τάσεις κυριαρχίας. Σιγά-σιγά και με την πάροδο του χρόνου η μητριαρχία αντικαταστάθηκε από την πατριαρχία. Σταδιακά, λοιπόν, η γυναίκα έχασε τον πρότερο ρόλο της. Ο άντρας πλέον είχε όλα τα δικαιώματα και εκείνος τα μεταβίβαζε (Τάκαρη, 1984).

Η σταδιακή αλλαγή της μητριαρχίας σε πατριαρχία στηρίχθηκε σε τρεις βασικές αλλαγές, οι οποίες είναι:

1. Η μητρική γενεαλόγηση και η θηλυγονική διαδοχή αντικαθίστανται από την πατρική γενεαλόγηση και την αρρενολογική διαδοχή.
2. Ο ομαδικός γάμος μετατρέπεται σε ατομικό.
3. Ο μητροτοπικός γάμος αλλάζει σε πατροτοπικό.

Οι αλλαγές αυτές αλλάζουν και τις ισορροπίες στις σχέσεις ανάμεσα στα δύο φύλα. Ιδιαίτερα μέσα στην οικογένεια η σχέση θηλυκού και αρσενικού γίνεται σχεδόν εχθρική και η κοινωνία αρχίζει να στηρίζεται στον «οίκο» που διοικείται από τον «Pater Familias» (Τάκαρη, 1984).

Η δέσμευση της γυναίκας στην εγκυμοσύνη, στον τοκετό και τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών, είναι ο πρώτος καταμερισμός της εργασίας. Ενώ ο άντρας, υπήρξε πιο δραστήριος όσον αφορά την εργασία του εκτός σπιτιού, η γυναίκα έμενε μέσα στο σπίτι. Αυτός ο καταμερισμός της εργασίας, μετά το τέλος της μητριαρχικής κοινωνίας, ήταν είναι η βάση της πατριαρχικής διάρθρωσης της κοινωνίας. Στη συνέχεια ο άντρας ξεκίνησε να γίνεται κύριος ιδιοκτήτης των

οικημάτων της οικογένειας του και αυτό επεκτάθηκε και στα μέλη της οικογένειας του, τα οποία τα προστάτευε και ταυτόχρονα τα καθοδηγούσε- διάταζε. Όταν οι δραστηριότητες της γυναίκας και του άντρα διαχωρίστηκαν στην κοινωνία, έδωσαν στο κάθε φύλο διαφορετικές οδούς και δυνατότητες και εν συνεχεία εδραίωσαν την θέση τους μέσα στην κοινωνία και τις μεταξύ τους σχέσεις. Η σχέση μεταξύ άντρα και γυναίκας μετατρέπεται σε εξουσιαστική (Κακλαμανάκη, 1984).

Στους διάφορους τόπους και χρόνους η θέση της γυναίκας είναι διαφορετική τυπικά και ουσιαστικά. Στα περισσότερα μέρη της Ελλάδας η γυναίκα αναλάμβανε τις δουλειές του «οίκου», από τις πρακτικές έως την πλήρη ευθύνη των παιδιών και το μεγάλωμά τους. Αυτό συνέβαινε, πάντα, υπό την προστασία του μεγαλύτερου αρσενικού της οικογένειας. Όταν, για παράδειγμα, μία γυναίκα «έχανε» τους γονείς της, η περιουσία της, όπως και η ίδια πήγαινε στον πιο στενό συγγενή έως όπου παντρευτεί εκείνη. Τότε η περιουσία παραδίδεται στον σύζυγο της και στη νέα της οικογένεια (Τάκαρη, 1984).

Η θέση της γυναίκας στην Αρχαία Ρώμη δε διαφέρει πολύ από την Αρχαία Ελλάδα. Η εξουσία της γυναίκας υπήρχε μέσα στο σπίτι της, όπου και ήταν η κύρια θέση της. Η μητριαρχία επικρατούσε και στην τότε κοινωνία της Ρώμης, χωρίς όμως η γυναίκα να έχει δικαιώματα πολιτικά ή κοινωνικά. Ο κύριος προστάτης εξακολουθούσε να είναι ο άντρας, αλλά στην οικογένεια η υπόληψη της γυναίκας ήταν μεγαλύτερη από ότι εκτός αυτής, καθώς δεν είχε καμία συμμετοχή στα κοινά. Με την παρακμή της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας αυτό άλλαξε άρδην. Η θέση της γυναίκας δεν είναι πια η ίδια και εκείνη δεν έχει κανένα ατομικό ή κοινωνικό δικαίωμα., ενώ το ρωμαϊκό δίκαιο την αποκαλεί «res», που σημαίνει «πράγμα». Το αρσενικό έχει την απόλυτη εξουσία, και τα πάντα εξαρτώνται από εκείνον (Τάκαρη, 1984).

Ενώ στη Δυτική Ευρώπη επικρατεί ο σκοταδισμός του Μεσαίωνα, το Βυζάντιο ακμάζει. Η γυναίκα στα χρόνια του Βυζαντίου έχει διαφορετική θέση ανάλογα την κοινωνική της τάξη. Η αριστοκρατία έχει την πολιτική εξουσία και αυτή ασκείται εξίσου από άνδρες και γυναίκες. Εκείνες οι γυναίκες που δεν ανήκουν στην αριστοκρατία δεν έχουν κανένα λόγο στην πολιτική εξουσία, όπως και οι άντρες. Οι στάσεις του λαού που ξεσπούσαν εκείνη την περίοδο είχαν την συμμετοχή των γυναικών. Η εκπαίδευση των γυναικών είναι ανύπαρκτη καθώς δεν υπήρχαν σχολεία για κορίτσια, και από τα τέλη του 11^{ου} αιώνα αρχίζουν να μορφώνονται με ιδιωτικούς δασκάλους τα θηλυκά των αριστοκρατικών οικογενειών και μετά τον 12^ο αιώνα αρχίζει να υπάρχει σημαντικός ρόλος για τις γυναίκες στο χώρο των γραμμάτων

(Τάκαρη, 1984).

Η θέση της γυναίκας αλλάζει άρδην μετά την πτώση του Βυζαντίου. Οι γυναίκες στην εποχή της Τουρκοκρατίας σταματούν κάθε δραστηριότητα σε σχέση με τα κοινά και οι δυνατότητες τους στην κοινωνία μειώνονται. Η διαφορετική κουλτούρα των λαών της Ανατολής έφερε τα «χαρέμια» με αποτέλεσμα οι γυναίκες να πηγαίνουν παρά τη θέληση τους να γίνονται «σύζυγοι» στα χαρέμια (Τάκαρη, 1984).

Αντίστοιχα, στα χρόνια του Μεσαίωνα στη Δυτική Ευρώπη, η καταπίεση των δικαιωμάτων των ανθρώπων που ανήκαν σε κατώτερες κοινωνικές τάξεις είχε ενταθεί και οι σκληρές συνθήκες εργασίας αφορούσε και τις γυναίκες. Οι γυναίκες εργάζονταν έξω από το σπίτι χωρίς καμία ιδιαίτερη αμοιβή και χωρίς συγκεκριμένο αντικείμενο εργασίας και είχαν στην ευθύνη τους και το νοικοκυριό. Η γυναίκα εφόσον είναι άγαμη ή χήρα θεωρείται χειραφετημένη, αλλά εάν είναι παντρεμένη ανήκει στην κυριαρχία του συζύγου της, όπως αναφέρεται στο φεουδαρχικό δίκαιο και μετέπειτα όπως ίσχυσε από το εθιμικό δίκαιο της εποχής. Θεωρητικά η άγαμη γυναίκα είναι ανεξάρτητη, αλλά η ηθική της κοινωνίας συνήθως εφαρμόζει τα αντίθετα. Ο συνεχής «αγώνας» των φύλων για την επικράτηση του «ισχυρότερου» και του «ασθενέστερου» κινούνταν κυρίως από τα αρσενικά, ενώ τα θηλυκά μόλις πριν λίγα χρόνια κινητοποιήθηκαν για τη διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους και την ισοτιμία μεταξύ των δύο φύλων (Τάκαρη, 1984).

Στα τέλη σχεδόν του 18^{ου} αιώνα το σκηνικό για τη θέση της γυναίκας αρχίζει να αλλάζει ξανά. Η επιρροή της Γαλλικής Επανάστασης το 1789 σηματοδοτεί την πρακτική εφαρμογή του ευρωπαϊκού ουμανισμού για τον οποίο μίλησε η Αναγέννηση και ο οποίος επηρέασε την ανθρωπότητα ιστορικά και τη θέση της γυναίκας στην κοινωνία ειδικότερα. Η ισότητα των ανθρώπων στην πολιτική, στην κοινωνία και στην οικονομία ξεκίνησε από αυτή την εποχή. Οι άνθρωποι ανεξαιρέτως είχαν δικαίωμα να συμμετέχουν στις δημόσιες υπηρεσίες. Υπήρχαν υποχρεώσεις για όλους, όπως η υπακοή στο νόμο ο οποίος εξέφραζε τη γενική θέληση, ο σεβασμός της ιδιοκτησίας και η ίση διανομή των θεσμών. Εφαρμόστηκε το δικαίωμα της ανεξιθρησκίας και αυτό ίσχυε για όλους τους ανθρώπους, συμπεριλαμβανομένων και των γυναικών (Τάκαρη, 1984).

Μετά το τέλος της Γαλλικής Επανάστασης, η γυναίκα επανέρχεται στην πρότερη θέση της που ήταν να εξουσιάζεται από τον πατέρα της ή τον σύζυγό της. Η Ναπολεόντεια νομοθεσία του 1804 βασιζόταν στην αστική αντιφεμινιστική ιδεολογία, η οποία καθυστέρησε την εξέλιξη της γυναίκας σχεδόν έναν αιώνα

(Τάκαρη, 1984).

Η οργάνωση των γυναικών ξεκινά δειλά από το 1830 και μετά το 1848 η διεκδίκηση των γυναικών για ευρύτερη απελευθέρωση με πολιτική συμμετοχή γίνεται πιο έντονη. Το 1869, ιδρύεται η «Εθνική Εταιρία για το δικαίωμα ψήφου» των γυναικών, το οποίο συνεχίζει για 30 χρόνια συγκροτημένο στη Γαλλία και στην Αγγλία. Δέκα χρόνια αργότερα, το 1879, πραγματοποιείται το Σοσιαλιστικό Συνέδριο το οποίο διακηρύττει την ισότητα των φύλων. Το 1892 συνέρχεται το Φεμινιστικό Συνέδριο που ήταν και αυτό που έδωσε το όνομα του στο κίνημα και δεκατρία χρόνια αργότερα, το 1945, γεννήθηκε στη Γαλλία ο ριζοσπαστικός φεμινισμός, μέσω του βιβλίου «Το δεύτερο φύλο» της Simone de Beauvoir, το οποίο δίνει νέες πτυχές για τη θέση της γυναίκας (Τάκαρη, 1984).

Η θέση της Ελληνίδας γυναίκας αποκτά άλλες διαστάσεις στις αρχές του 19^{ου} αιώνα και παρατηρείται σημαντική βελτίωση. Η επικοινωνία και οι επαφές των Ελλήνων εμπόρων με τους ανθρώπους στο εξωτερικό διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην σταδιακή αλλαγή της θέσης της Ελληνίδας στην κοινωνία και την οικογενειακή εστία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα των αλλαγών αυτών είναι η σύσταση της «Φιλανθρωπικής Εταιρείας των Κυριών» το 1855, η οποία αποτέλεσε την πρώτη απόπειρα των γυναικών για οργάνωση και διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους. Πιο αργά, στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, εμφανίζεται σιγά-σιγά ο ελληνικός φεμινισμός (Τάκαρη, 1984).

1.2 Σύγχρονη κοινωνία

Η **Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα** είναι μια διακήρυξη που υιοθετήθηκε από την απόφαση 217 Α (III) της Γενικής Συνέλευσης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών στις 10 Δεκεμβρίου 1948 (A/RES/217, 10 Δεκεμβρίου 1948), περιγράφοντας την άποψή τους για τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα. Η οικουμενική διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου αναφέρει στο άρθρο 1 πως «Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ελεύθεροι και ίσοι στην αξιοπρέπεια και τα δικαιώματα. Είναι προικισμένοι με λογική και συνείδηση και οφείλουν να συμπεριφέρονται μεταξύ τους με πνεύμα αδελφοσύνης.». Από την αρχή κιόλας διαπιστώνεται η ίση αντιμετώπιση όλων των ανθρώπων ανεξαρτήτου φύλου ή οποιουδήποτε άλλου χαρακτηριστικού (Universal Declaration of Human Rights, 1948).

Την οικουμενική διακήρυξη για τα ανθρώπινα δικαιώματα την υπέγραψαν και την επικύρωσαν και τα δεκαπέντε κράτη- μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πλέον αυτά τα δικαιώματα θεωρούνται αναφαίρετα. Παρόλα αυτά στη σημερινή κοινωνία οι γυναίκες υφίστανται αφαίρεση των δικαιωμάτων τους σαν άνθρωποι μέσω της βίας εντός ή εκτός της οικογένειας τους. Έρευνες έχουν δείξει πως μία στις τέσσερις γυναίκες κακοποιείται με κάποια μορφή βίας σε κάποια περίοδο της ζωής της (Βία κατά των γυναικών: πανευρωπαϊκή έρευνα, 2014).

«Περίπου 8 % των γυναικών έχουν βιώσει σωματική και/ή σεξουαλική βία κατά τους δώδεκα μήνες που προηγήθηκαν της συνέντευξης για την έρευνα και μία στις τρεις γυναίκες έχει πέσει θύμα κάποιας μορφής σωματικής και/ή σεξουαλικής βίας από την ηλικία των 15 ετών και άνω», αναφέρει χαρακτηριστικά η πανευρωπαϊκή έρευνα για τη βία κατά των γυναικών που πραγματοποιήθηκε το 2014. Η εικόνα αυτή σε συνδυασμό με τη οικουμενική διακήρυξη για τα ανθρώπινα δικαιώματα δίνει την εντύπωση της λαθεμένης εφαρμογής τους.

Στο παγκόσμιο συνέδριο για τα ανθρώπινα δικαιώματα που είχε πραγματοποιηθεί το 1993, αναγνωρίστηκαν τα δικαιώματα της γυναίκας ως ανθρώπινα δικαιώματα. Στη συνέχεια αυτά θεμελιώθηκαν μέσω της θέσπισης ειδικού εισηγητή για θέματα βίας κατά των γυναικών, και αυτό πραγματοποιήθηκε από την επιτροπή των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων το 1994.

Ωστόσο , με την πανευρωπαϊκή έρευνα του 2014 φάνηκε πως η βία κατά των γυναικών και συνεπώς η καταπάτηση των δικαιωμάτων της υφίσταται στην σύγχρονη κοινωνία, με πολλές προσπάθειες από τις γυναίκες για να εξαλειφθεί αυτό το φαινόμενο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο. ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

2.1 Ορισμοί

Με σκοπό να υπάρξει όση περισσότερη αντικειμενικότητα στον ορισμό οποιουδήποτε κοινωνικού φαινομένου, χρειάζεται να ληφθεί υπόψη κάθε πτυχή του. Στην προσπάθεια να οριστεί το φαινόμενο αυτό διαπιστώνονται οι δυσκολίες που υπάρχουν στην ερμηνεία και ανάλυσή του.

Αυτό, συμβαίνει γιατί οι μορφές της βίας επικαλύπτουν η μια την άλλη, η αντικειμενική έκταση του προβλήματος αγνοείται και οι παράγοντες που συντελούν και οδηγούν το άτομο στη βία, εξαρτώνται από κάποιους άλλους.

Το φαινόμενο της βίας έχει οριστεί με βάση τις θεωρητικές προσεγγίσεις , όπως τη φεμινιστική, την κοινωνιολογική, την ψυχολογική και την ανθρωπολογική. Οι περισσότεροι, ωστόσο, ορισμοί που έχουν δοθεί αναφέρονται στη γενικότερη βία που επικρατεί στο περιβάλλον του ανθρώπου. Έμφαση δίνεται κυρίως στους ψυχολογικούς και κοινωνιολογικούς παράγοντες που οδηγούν το άτομο στη βία.

Σύμφωνα, λοιπόν, με την D.E. GILL, «βία είναι η ηθελημένη μη τυχαία χρήση σωματικής, ψυχολογικής και σεξουαλικής κακοποίησης από κάποιο μέλος προς κάποιο άλλο» (Walker, 1979).

Παρόμοια ερμηνεία, δίνει και η Ντορέττα Αδαμάκη η οποία αναφέρει τη βία ως «μια διαδικασία από συνεχείς και επαναλαμβανόμενες πράξεις που βλάπτουν, χειραγωγούν ή ελέγχουν το κακοποιημένο άτομο». Ανάλογος είναι και ο ορισμός που δίνει η διεπιστημονική ομάδα του Κ.Ε.Θ.Ι. : «βία είναι ένα έγκλημα, οποιαδήποτε μορφή και αν έχει σε οποιοδήποτε χώρο και αν ασκείται προς οποιοδήποτε και τιμωρείται από την νομοθεσία μας» (Αδαμάκη Ν, 2000).

Τέλος, η Lenore Walker, (1979), με τον όρο βία χαρακτηρίζει «κάθε προσβολή της σωματικής ακεραιότητας ενός ανθρώπου που ασκείται στα πλαίσια της εκμετάλλευσης από εκείνον που κατέχει τη θέση της εξουσίας. Η βία είναι πράξεις εξευτελιστικές και επικίνδυνες για την σωματική και ψυχική υγεία αυτών που τις

υφίστανται» (Walker L, 1979).

Στο πόρισμα της ομάδας διοίκησης έργου με σκοπό την ολοκλήρωση της επεξεργασίας σχεδίου νόμου για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών, που συστάθηκε τον Αύγουστο του 2008 με απόφαση του υπουργείου εσωτερικών, αναφέρεται ο ορισμός της ενδοοικογενειακής/ συντροφικής βίας ως εξής: «Η σωματική, σεξουαλική και ψυχολογική βία ή απειλή τέτοιων πράξεων, συμπεριλαμβανομένων του βιασμού και του συζυγικού βιασμού η οποία ασκείται από τους μόνιμους ή περιστασιακούς συντρόφους ή πρώην συντρόφους, συζύγους ή πρώην συζύγους, συνοίκους ή πρώην συνοίκους, του ίδιου ή διαφορετικού φύλου ή ασκείται εναντίον των μονίμων ή περιστασιακών συντρόφων ή πρώην συντρόφων, συζύγων ή πρώην συζύγων, συνοίκων ή πρώην συνοίκων, του ίδιου ή διαφορετικού φύλου.»

Σύμφωνα με το άρθρο 3 της σύμβασης του συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (2011), η «βία κατά των γυναικών» ορίζεται ως η «παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μία μορφή διάκρισης κατά των γυναικών και σημαίνει όλες τις πράξεις μίας βίας βασιζόμενης στο φύλο οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα ή ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα, φυσική, σεξουαλική, ψυχολογική ή οικονομική βλάβη ή πόνο για τις γυναίκες, συμπεριλαμβανομένων των απειλών τέλεσης τοιούτων πράξεων, τον εξαναγκασμό ή την αυθαίρετη αποστέρηση της ελευθερίας, είτε αυτή συμβαίνει στο δημόσιο ή τον ιδιωτικό βίο» .

Στην ίδια σύμβαση αναφέρεται ο όρος «ενδοοικογενειακή βία» και σημαίνει όλες τις πράξεις φυσικής, σεξουαλικής, ψυχολογικής ή οικονομικής βίας οι οποίες πραγματοποιούνται εντός οικογένειας ή οικογενειακής μονάδας ή μεταξύ πρώην ή νυν συζύγων ή συντρόφων , ανεξάρτητα ή όχι του κατά πόσο ο δράστης μοιράζεται ή έχει μοιραστεί την ίδια κατοικία με το θύμα (2011).

Τέλος, η σύμβαση αυτή για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, ορίζει το «θύμα» ως οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο το οποίο αποτελεί αντικείμενο συμπεριφοράς βίας ή ενδοοικογενειακής βίας, όπως ορίστηκαν παραπάνω.

Συνήθως μία γυναίκα η οποία υφίσταται βία στο περιβάλλον της, κακοποιείται από αρσενικά που είναι ή που ήταν σε θέσεις εμπιστοσύνης, οικονομικής ισχύος ή γενικά άτομα εμπιστοσύνης όπως για παράδειγμα είναι οι σύζυγοι, οι γονείς και οι συγγενείς γενικότερα. Είναι πιο συχνό το φαινόμενο να διαπράττουν οι άντρες βία στις γυναίκες, παρά το αντίστροφο. Βέβαια, αυτό δεν αναιρεί το γεγονός της άσκησης

της βίας από τις γυναίκες στους άντρες. «Η βία κατά των γυναικών είναι συχνά ένας κύκλος κακοποίησης που φανερώνεται με πολλές μορφές σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Από την αρχή της ζωής της γυναίκας είναι δυνατό να εμφανιστούν διάφορες μορφές βίας που εκδηλώνονται με επιβεβλημένο υποσιτισμό, έλλειψη πρόσβασης στην ιατρική φροντίδα και εκπαίδευση, αιμομιξία, θηλυκός γεννητικός ακρωτηριασμός, πρόωρος γάμος και αναγκασμένη πορνεία ή εξαναγκαστική εργασία. Άλλα εγκλήματα κατά των γυναικών στην εφηβεία και κατά τη διάρκεια της ενηλικίωσή τους περιλαμβάνουν την αναγκαστική εγκυμοσύνη, την αναγκαστική άμβλωση ή την στείρωση, και επιβλαβείς παραδοσιακές πρακτικές που συναντάμε σε χώρες του τρίτου κόσμου κυρίως όπως η Ινδία ,π.χ. το sati (το κάψιμο της χείρας στη νεκρική πυρά του συζύγου της), και η δολοφονία εν ονόματι της τιμής .» (Unicef, 2000).

Οι περισσότερες από τις κακοποιημένες γυναίκες ανήκουν στη μεσαία και ανώτερη τάξη, αλλά η οικονομική ισχύ είναι στα χέρια των ανδρών τους. Πολλές από αυτές είναι μεγαλόσωμες και θα μπορούσαν να αμυνθούν ακόμη και σωματικά. Οι γυναίκες μπορεί να προσβάλλονται κοινωνικά , οικονομικά , ψυχολογικά αλλά με την κατάλληλη υποστήριξη επανακτούν σε σύντομο χρονικό διάστημα τις δυνάμεις τους και ξεφεύγουν από την κακοποιητική σχέση. Αν και μερικές είναι άνεργες, πολύ περισσότερες εργάζονται και, μάλιστα, σε υψηλού επιπέδου εργασίες, κάνοντας επιτυχημένες καριέρες. Στις κακοποιημένες γυναίκες περιλαμβάνονται γιατροί , δικηγόροι, υπάλληλοι, νοσοκόμες, γραμματείς, νοικοκυρές κ.λ.π. Κακοποιημένες γυναίκες βρίσκονται σε όλες τις ομάδες ηλικιών, φυλών, εθνοτήτων και θρησκειών(Unicef, 2000).

Το φαινόμενο της βίας των γυναικών έχουν προσπαθήσει πολλοί φορείς να το προσεγγίσουν και να δημιουργήσουν συνθήκες για την εξάλειψή του. Χαρακτηριστικά αναφέρεται η διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την κατάργηση της βίας κατά των γυναικών (1993) η οποία καθορίζει τη βία ενάντια στις γυναίκες ως « οποιαδήποτε πράξη βασισμένη στη βία ανάμεσα στα δύο φύλλα που οδηγεί ή είναι πιθανό να οδηγήσει σε φυσική , σεξουαλική ή ψυχολογική βλάβη ή βασανισμό στις γυναίκες , συμπεριλαμβανομένων απειλών και πράξεων, όπως ο εξαναγκασμός ή η αυθαίρετη στέρηση της ελευθερίας είτε συμβαίνει στη δημόσια ή στην ιδιωτική ζωή.» Ο συγκεκριμένος ορισμός διευρύνει το καθορισμό της βίας, συμπεριλαμβάνοντας τη σωματική και ψυχολογική βλάβη που προκαλείται προς στις γυναίκες με πράξεις που αφορούν τόσο στην ιδιωτική όσο και στη δημόσια ζωή.

Η διακήρυξη επίσης καθορίζει τη βία ενάντια στις γυναίκες σε τρεις περιοχές:

α) βία που εμφανίζεται στην οικογένεια ,β) βία μέσα στη γενική κοινότητα και γ) βία που διαπράττεται ή που συγχωρείται από το κράτος. Η παγκόσμια διάσκεψη που πραγματοποιήθηκε με θέμα τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Βιέννη (1993) , αποδέχεται ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα των γυναικών και των κοριτσιών είναι « αναπαλλοτρίωτο, ακέραιο και αδιαίρετο κομμάτι των καθολικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων.». Η Γενική συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών , το Δεκέμβριο του 1993, υιοθέτησε τη διακήρυξη σχετικά με την κατάργηση της βίας κατά των γυναικών . Είναι το πρώτο διεθνές όργανο αρμόδιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα που ασχολήθηκε αποκλειστικά με τη βία ενάντια στις γυναίκες. Η διακήρυξη αυτή έγινε η βάση για πολλές άλλες παρόμοιες διαδικασίες. Το 1994 η επιτροπή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων δημιούργησε μια ομάδα, η οποία ανέλαβε να προσεγγίσει και αν τεκμηριώσει το φαινόμενο ότι ορισμένες κυβερνήσεις είναι υπεύθυνες για τις παραβιάσεις ενάντια στις γυναίκες.

2.2 Τα είδη της βίας- μορφές κακοποίησης της γυναίκας

2.2.1 Σωματική κακοποίηση

Η σωματική κακοποίηση της γυναίκας είναι από τους πιο ευδιάκριτους τρόπους κακοποίησης της. Ο θύτης συνήθως είναι μυϊκά πιο δυνατός από το θύμα και έτσι μπορεί ευκολότερα να του επιβληθεί. Σύμφωνα με τη μελέτη της Walker τα χειρότερα επεισόδια παρουσιάζονται κατά τη διάρκεια της δεύτερης φάσης του κύκλου της κακοποίησης (Walker, 1989).

Η σωματική κακοποίηση μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα μικρά τραύματα στο πρόσωπο ή στο σώμα, έως και σοβαρούς τραυματισμούς ή ακόμη και θάνατο. Για παράδειγμα, οι μικρότερες κακοποιήσεις περιλαμβάνουν: χαστούκι, ξυλιές, τράβηγμα μαλλιών, κ.α. Οι μμεγαλύτερες περιλαμβάνουν: χαστούκια και γροθιές στο πρόσωπο και στο κεφάλι, κλωτσιές και γροθιές σε όλο το σώμα, φράξινο της αναπνοής μέχρι λιποθυμίας, σπρωξιές και πετάγματα μέσα στο δωμάτιο ή από τη σκάλα ή πάνω σε αντικείμενα ή σπάσιμο των χεριών, καψίματα από σίδερο, τσιγάρο ή καυτά υγρά,

τραύματα από πέταγμα αντικειμένων, μαχαιρώματα, ακρωτηριασμούς και τραύματα από πυροβόλα όπλα (Κοτσιάνου-Τσιλίκη, 2002).

Οι περισσότερες γυναίκες κρύβονται μετά από τα επεισόδια κακοποίησης. Η ικανότητα τους να αντέχουν τους πόνους χωρίς άμεση ιατρική βοήθεια είναι αξιοθαύμαστη. Γιατροί που έχουν εξετάσει τέτοιες περιπτώσεις αμέσως μετά από τα επεισόδια κακοποίησης σχολιάζουν αυτή την ικανότητα των γυναικών, να ελαχιστοποιούν τους σοβαρούς πόνους τους. Συνήθως χρειάζεται η γυναίκα να υποστεί κάποια σωματική κακοποίηση για να παραδεχθεί πως κακοποιείται (Κοτσιάνου-Τσιλίκη, 2002).

2.2.2 Σεξουαλική κακοποίηση

Η σεξουαλική κακοποίηση ορίζεται ως ο καταναγκασμός για τη συμμετοχή στη σεξουαλική διαδικασία, καθώς για την υιοθέτηση τρόπων σεξουαλικής συμπεριφοράς, όχι μόνο μη αποδεκτών, αλλά και απωθητικών για τη γυναίκα (Σαμαρτζή, 1996).

Η ψυχολόγος του πανεπιστημίου Colorado, Dr. Margie Leidig, όπως αναφέρει η Walker (1989), η οποία έχει κάνει έρευνες για τις εμπειρίες των γυναικών που είναι σχετικές με τη σεξουαλική κακοποίηση, περιλαμβάνει στη μελέτη της, τις ακόλουθες περιπτώσεις.

1. Κρούσματα από επιδειξιμανείς
2. Κρούσματα από ηδονοβλεψίες
3. Σεξουαλικά πειράγματα στο δρόμο
4. Αισχρά τηλεφωνήματα
5. Βιασμοί
6. Σεξουαλικές κακοποιήσεις από το σύντροφο της γυναίκας
7. Αποπλανήσεις και βιασμοί από πρόσωπα που έχουν κοινωνικά επαγγέλματα.

2.2.3 Ψυχολογική κακοποίηση

Όσον αφορά την ψυχολογική κακοποίηση μιας γυναίκας, τα πράγματα είναι λίγο δυσδιάκριτα. Ο βασικότερος λόγος είναι πως το να κακοποιείται ένας άνθρωπος ψυχολογικά δεν είναι εμφανές στο σώμα του. Οι τρόποι που είναι δυνατό να ασκηθεί τέτοιου είδους βία είναι ποικίλοι.

Η ψυχολογική κακοποίηση δεν καταλήγει πάντοτε σε σωματική αλλά μια

σωματικά κακοποιημένη γυναίκα έχει σίγουρα υποστεί ψυχολογική κακοποίηση (Αδαμάκη, 2001).

Μια ψυχολογικά κακοποιημένη γυναίκα αντιμετωπίζει προβλήματα κοινωνικής δυσλειτουργίας σε τομείς όπως οι διαπροσωπικές σχέσεις, οι επαγγελματικές επιδόσεις, η ανάληψη πρωτοβουλιών και η διεκπεραίωση υποχρεώσεων (Φαρσεδάκης, Ι., Αρτινοπούλου, Β., 2003).

Ειδικότερα, περιλαμβάνει την εκούσια παραμέληση ικανοποίησης και ανταπόκρισης του θύτη στις συναισθηματικές ανάγκες του θύματος. Ενδεικτικά, οι πιο συνηθισμένες συμπεριφορές ψυχολογικής/ συναισθηματικής βίας είναι η συναισθηματική πίεση και ο εξαναγκασμός του θύματος, η εξύβριση και ο εξευτελισμός, η καταστροφή αντικειμένων και η επίθεση σε κατοικίδια, ο υπερβολικός έλεγχος και ο περιορισμός, η παθολογική ζήλια και η καχυποψία, ο οικονομικός έλεγχος και η απομόνωση του θύματος από το στενό και ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον (Αδαμάκη, 2001).

2.2.4. Οικονομική αποστέρηση

Συχνά η χρήση των οικονομικών ως εργαλείου καταπίεσης έχει ως αποτέλεσμα την άρνηση των βασικών αναγκών. Οι άντρες θυμώνουν με τις γυναίκες τους και αρνούνται να δώσουν χρήματα για το νοίκι ή για τα φάρμακα. Ο φόβος των γυναικών να μην έχουν χρήματα για τις στοιχειώδεις ανάγκες της ζωής προκαλεί αυτό το είδος της ψυχολογικής καταπίεσης (Walker, 1989).

Ένας άλλος οικονομικός παράγοντας που επηρεάζει τις σχέσεις κακοποίησης είναι η απώλεια της δουλειάς. Δεν υπάρχει αμφιβολία πως όσο η ανεργία έχει μόνιμο χαρακτήρα, τόσο κλιμακώνεται η βία μέσα στην οικογένεια.

Μια άλλη καταναγκαστική οικονομική κατάσταση συμβαίνει όταν ο άντρας δεν εργάζεται και πρέπει το ζευγάρι να ζήσει από τα έσοδα της γυναίκας. Γενικά πολλές γυναίκες έχουν σταθερή εργασία και η αμοιβή τους κρατά την οικονομική σταθερότητα της οικογένειάς τους (Walker, 1989).

Τα οικονομικά μέσα μπορούν να χρησιμοποιηθούν με δύο τρόπους σε μία σχέση κακοποίησης. Ένας τρόπος είναι να παγιδευτεί η γυναίκα στη σχέση από το φόβο πως εξαρτάται οικονομικά από τον σύντροφο της. Ο δεύτερος τρόπος είναι να χρησιμοποιηθεί το χρήμα σαν μέσο καταναγκασμού. Αυτός ο τρόπος χρησιμοποιείται σε όλα τα κοινωνικοοικονομικά επίπεδα και είναι το ίδιο ισχυρός τόσο ανάμεσα σε χαμηλόμισθους όσο και ανάμεσα σε άτομα με καλύτερο βιοτικό και κοινωνικό

επίπεδο. Η οικονομική σταθερότητα των ζευγαριών στα οποία παρουσιάζονται κακοποιήσεις, αποτελεί συνήθως ένα μεγάλο πρόβλημα (Walker, 1989).

2.3 Ο κύκλος της βίας

Η κακοποίηση που υφίσταται μία γυναίκα, συνήθως δεν είναι τυχαία, ούτε συμβαίνει κατ' εξακολούθηση (Walker, 1989). Πιο συγκεκριμένα, μία βίαιη συμπεριφορά ακολουθεί έναν κύκλο γεγονότων, σύμφωνα με τον οποίο η ένταση αυξάνεται κάθε φορά ολοένα και περισσότερο μέχρι να συμβεί ένα οξύ περιστατικό κακοποίησης. Στη συνέχεια ο θύτης μεταμελεί και σταματά την κακοποίηση για ένα διάστημα (Walker, 1989). Αυτός είναι ο επονομαζόμενος «Κύκλος της βίας». Βέβαια, κάθε κακοποιητική συμπεριφορά ακολουθεί το δικό της αποκλειστικό σχήμα στον κύκλο της βίας.

Ο κύκλος της βίας εμφανίζεται να έχει τρεις διακριτές φάσεις μέσα στην κακοποιητική σχέση (Σπανού, 2005).

Σύμφωνα με την Walker (1989) οι τρεις διακριτές φάσεις είναι οι εξής:

- Η φάση δημιουργίας της έντασης
- Η έκρηξη ή το επεισόδιο κακοποίησης
- Η φάση ηρεμίας ή περίοδος αγάπης

Ο κύκλος αυτός βοηθά να εξηγηθεί το πώς οι κακοποιημένες γυναίκες μετατρέπονται σε θύματα, πως αποκτούν το αίσθημα αδυναμίας και γιατί δεν προσπαθούν να ξεφύγουν, αφού προσφέρει μια σφαιρική εικόνα για τη δυναμική της ενδοοικογενειακής βίας στη κοινωνία μας και για την ψυχολογία που αποκτά μια γυναίκα στα πλαίσια μιας σχέσης κακοποίησης από το σύντροφο της.

Πρώτη φάση: δημιουργία της έντασης

Η δημιουργία της έντασης έρχεται με μικρά γεγονότα βίας όπως χαστούκια, τσιμπιές, ελεγχόμενο υβριστικό λεξιλόγιο και ψυχολογικό πόλεμο. Στη συγκεκριμένη

φάση, οποιοδήποτε γεγονός μπορεί να κλιμακώσει τη βίαιη συμπεριφορά και να πυροδοτήσει την έκρηξη (Walker, 1989).

Η ψυχική αγωνία των θυμάτων σε αυτή τη φάση είναι η δυσκολότερη πλευρά για εκείνες. Σύνηθες είναι οι κακοποιημένες γυναίκες σε αυτό το σημείο να κουράζονται από το άγχος και να αποσύρονται συναισθηματικά (Walker, 1989).

Σε αυτό το σημείο ο θύτης οργισμένος από την συναισθηματική υποχώρηση του θύματος και λιγότερο διατεθειμένος για συμβιβασμό γίνεται ολοένα και πιο βάνουσος. Έτσι στη συνέχεια, με τρόπο –συνήθως- απρόβλεπτο επέρχεται και το πρώτο οξύ περιστατικό κακοποίησης (Walker, 1989) .

Δεύτερη φάση : Η έκρηξη

Η δεύτερη φάση είναι πιο συντομότερη από την πρώτη και την τρίτη. Διαρκεί περίπου δύο έως εικοσιτέσσερις ώρες, αν και έχουν αναφερθεί και περιστατικά γυναικών που βιώνουν τον τρόπο για μία εβδομάδα ή και περισσότερο. Τη δεδομένη στιγμή η ένταση φτάνει στο αποκορύφωμα της και εκφράζεται με ακραία φαινόμενα βίας και βανουσότητας προκαλώντας σοβαρές σωματικές βλάβες ή και θάνατο. Βέβαια δεν είναι εύκολο να προβλεφθεί το είδος της βίας που θα επικρατήσει σε αυτή τη φάση. Η αδυναμία πρόβλεψης και αδυναμία ελέγχου από τον θύτη , αλλά και το θύμα , είναι η βασική διαφορά αυτής της φάσης από την προηγούμενη (Walker, 1989).

Τρίτη φάση : Ευγενική και μεταμελημένη συμπεριφορά

Το πόσο διαρκεί αυτή η φάση δεν είναι καθορισμένο. Συνήθως είναι μεγαλύτερης διάρκειας από την δεύτερη φάση και μικρότερης από την πρώτη. Η περίοδος αγάπης είναι αυτή που επιθυμούν περισσότερο οι κακοποιημένες γυναίκες και γι' αυτό δεν είναι σπάνιο φαινόμενο οι γυναίκες να αναπτύσσουν δεξιότητες προκειμένου να διατηρήσουν αυτή τη φάση για μεγάλα χρονικά διαστήματα (Walker, 1989, 1997).

Όπως τονίζουν οι R.E. Dobash and R. Dobash (1979) δεν μπορεί να αναφέρεται κανείς σε ένα βίαιο επεισόδιο με αρχή, μέση και τέλος, αλλά σε μία βίαιη σχέση η οποία εξελίσσεται σε ένα ατέρμονο κύκλο βίας. Μέσα σε αυτόν τον κύκλο υπάρχουν δύο βασικοί τρόποι με τους οποίους εξαπατούν τους εαυτούς τους, θύτης και θύμα. Από τη μία πλευρά η πεποίθηση της κακοποιημένης γυναίκας πως έχει τη

δυνατότητα να αλλάξει τον θύτη, και απ'την άλλη πλευρά ο θύτης να πιστεύει ότι δεν ήθελε να χάσει τον έλεγχο, αλλά να δώσει ένα μάθημα. Αυτή η πλάνη έχει ως κύριο αποτέλεσμα τον εγκλωβισμό και των δύο μέσα σε μια βίαιη σχέση (Dobash R.E. and Dobash R. , 1979).

2.4 Σχετική έρευνα

Με έρευνα που έγινε το 1994 σε δείγμα 2,315 γυναικών διαπιστώθηκαν τα εξής:

ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ :

- ΕΣΘΟΝΙΑ: το 29% των γυναικών ηλικίας 18- 24 φοβούνται τη βία στο σπίτι ,και με την άνοδο της ηλικίας αυξάνεται το ποσοστό, έχει επίπτωση στο 52% των γυναικών ηλικίας 65 και άνω.
- ΠΟΛΩΝΙΑ: Το 60% των διαζευγμένων γυναικών που πήραν μέρος στην έρευνα από το κέντρο μελέτης της κοινής γνώμης δήλωσαν ότι είχαν κακοποιηθεί τουλάχιστον μία φορά από τους πρώην συζύγους τους .ένα επιπλέον 25% ανέφερε επαναλαμβανομένη βία.
- ΡΩΣΙΑ : Ποσοστό 25% των κοριτσιών (και 11% των αγοριών) ανέφεραν ανεπιθύμητη σεξουαλική επαφή σύμφωνα με έρευνα μεταξύ 174 αγοριών και 172 κοριτσιών ηλικίας 14 με 17 ετών . \
- ΤΑΤΖΙΚΙΣΤΑΝ: ΤΟ 23% από 550 γυναίκες ηλικίας 18-40 ανέφεραν σωματική κακοποίηση, σύμφωνα με έρευνα. (Adapted from 'Violence Against Women', WHO, FRH/WHD/97.8, 'Women in Transition, 'Regional Monitoring Report, UNICEF 1999, and a study by Domestic Violence Research Centre, Japan.)

2.5 Αίτια ενδοοικογενειακής βίας

Τα αίτια που αφορούν στην κακοποίηση των γυναικών γενικότερα, και στην ενδοοικογενειακή βία ειδικότερα είναι πολλαπλά και υπάρχουν πολλές διαφορετικές προσεγγίσεις σχετικά με αυτά. Πιο κάτω παρουσιάζονται τα κυριότερα:

Ο Ψυχιατρική (ψυχοπαθολογική) θεωρία

Η ψυχιατρική θεωρία είναι από τις πρώτες που προσπάθησε να ερμηνεύσει τα αίτια της ενδοοικογενειακής βίας. Επηρέασε και επηρεάζει έως και σήμερα τους επιστήμονες από την πλευρά των ψυχολόγων, αλλά και των κοινωνικών επιστημόνων. Η συγκεκριμένη θεωρία είναι δημοφιλής στη σημερινή εποχή λόγω της άμεσης αντανάκλασης που έχει στην κοινωνία, και στις αντιλήψεις της. Η ψυχική ασθένεια, η ψυχοπαθολογία, η χρήση αλκοόλ και γενικότερα εξαρτησιογόνων ουσιών, η ή οποιαδήποτε άλλη ψυχονοητική δυσλειτουργία του θύτη, γίνονται ο άξονας για να εξηγήσει η ψυχιατρική θεωρία το γιατί συμβαίνει το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας και της βίας γενικότερα ανάμεσα σε μία ερωτική σχέση (Παπαμιχαήλ, 2004).

Σε έρευνα που πραγματοποίησαν οι Dutton and Bodnarchuk το 2005, διαπιστώθηκε συχνότητα της ψυχοπαθολογίας και των διαταραχών προσωπικότητας ανάμεσα στους ανθρώπους οι οποίοι επιτίθονταν στους συντρόφους τους (McCue, 2008). Τα παθολογικά χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του θύτη ή του θύματος παίζουν τον πρωταρχικό ρόλο για τον εντοπισμό των αιτιών της κακοποίησης. Η ελλιπής ψυχονοητική ανάπτυξη του ατόμου στην πρώιμη παιδική ηλικία έχει σαν απόρροια τα όποια χαρακτηριστικά της παθολογίας του (Ζουλινική Α., Κατσική Γ., Ξυδοπούλου Ε., & Παπαμιχαήλ Σ., 2003).

Η σεξουαλική βία βρίσκεται συνήθως στο μικροσκόπιο της ψυχιατρικής θεωρίας και μέσω αυτής της ανάλυσης παρουσιάζεται το προφίλ του άντρα που κακοποιεί σεξουαλικά τη γυναίκα. Πιο συγκεκριμένα, ο άντρας που ασκεί με σεξουαλική βία σε μια γυναίκα, συνήθως, είναι άτομο το οποίο «πάσχει από απωθημένο σύμπλεγμα ευνουχισμού ή σεξουαλικής ανεπάρκειας που αναγκάζεται να μεταμφιέσει μέσα από μια επιθετική σεξουαλική συμπεριφορά ή πάσχει από ενδοψυχικές συγκρούσεις, εσωτερική δυσαρμονία και κοινωνική απομόνωση. Ακόμα υπάρχει περίπτωση να έχει λανθάνουσες ομοφυλοφιλικές τάσεις, τις οποίες συγκαλύπτει αναπτύσσοντας βίαιες συμπεριφορές εναντίον των γυναικών ή και να υπήρξε το ίδιο θύμα σεξουαλικής παρενόχλησης κατά τη διάρκεια της παιδικής του ηλικίας και τέλος, μπορεί να βίωσε μια αντιφατική και ταυτόχρονα σκληρή και ερωτική μητρική συμπεριφορά» (Τσιγκρής, 2000).

«Η κατηγορία ανδρών που μισούν τις γυναίκες είναι μια ομάδα υψηλής επικινδυνότητας για την εκδήλωση βίαιης σεξουαλικής επιθετικότητας μειώνοντάς τις σε αφάνταστο βαθμό.», υποστήριξε η Greer και συνέχισε τονίζοντας πως η πράξη του βιασμού γίνεται από άντρες που μισούν το γυναικείο φύλο και κατηγορούν την προκλητικότητά τους για τη βίαιη πράξη τους. Υποστηρίχθηκε και η άποψη πως ο βιασμός είναι μία πράξη που έρχεται ως αποτέλεσμα απωθημένων του θύτη προς τη μητέρα του και σκέψεις εχθρότητας σε αυτήν, που τελικά καταλήγουν σε άλλες γυναίκες (Τσιγκρής, 1996).

Σύμφωνα με την Τσαλίκου η εξάρτηση του ατόμου, η αίσθηση ότι δεν είναι ενεργός φορέας των ενεργειών του, η αδυναμία επενέργειας στο περιβάλλον του και η ασάφεια των ορίων του εαυτού, δημιουργούν ένα ευνοϊκό πλαίσιο για την ανάπτυξη βίαιης συμπεριφοράς. Γενικότερα, λοιπόν, παρατηρείται πως η ψυχιατρική θεωρία αναγνωρίζει το θύτη ως ένα άτομο ψυχικά διαταραγμένο και η συμπεριφορά του οφείλεται σε ψυχοπαθολογική συμπτωματολογία. Η βία με τις διάφορες μορφές εκδήλωσής της (π.χ. βιασμός), μπορεί να εκδηλωθεί στον καθένα κάτω από ορισμένες συνθήκες. «Η βία δεν είναι χαρακτηριστικό γνώρισμα μιας ιδιαίτερης προσωπικότητας αλλά κάτι που ενυπάρχει στον καθένα μας και που εκδηλώνεται κάτω από διαφορετικές για τον καθένα συνθήκες.» (Τσαλίκου, 2011).

Ø Κοινωνιολογική θεωρία

Τη δεκαετία του 1970 έγινε μία προσπάθεια απάντησης στην ψυχιατρική θεωρία σε σχέση με τα αίτια της ενδοοικογενειακής βίας κατά των γυναικών. Η κοινωνιολογική θεωρία υποστηρίζει πως η άσκηση βίας από τους άνδρες στις γυναίκες γίνεται από φυσιολογικούς και όχι ψυχικά ασθενείς άνδρες, οι οποίοι θέλουν και επιζητούν την υπεροχή και την εξουσία. Όσοι δε μπορούν να το καταφέρουν στην κοινωνία, το προσπαθούν μέσα στην οικογένεια τους ή στις ερωτικές τους σχέσεις. Η συγκεκριμένη προσέγγιση που αφορά στα αίτια της βίας τονίζει πως η βίαιη συμπεριφορά των ανδρών στις γυναίκες είναι μία επιλεγμένη και συνειδητή συμπεριφορά, η οποία αναπτύσσεται μέσα στα τείχη των κοινωνικών δομών (Τσιγκρής, 2000).

Η κοινωνική θεωρία, συμπερασματικά, αναφέρεται στα άτομα που μειονεκτούν κοινωνικά και σχηματίζουν ένα σύνολο αξιών που διαφοροποιείται από εκείνο του κυρίαρχου πολιτισμού. Λόγω της αδυναμίας τους τα μέλη αυτού του υποπολιτισμού καταφεύγουν στη βία για να ικανοποιήσουν τις όποιες ανάγκες τους. Η

εξαθλίωση και η κοινωνική απομόνωση αυτών των ομάδων, τις οδηγεί στην εκδήλωση βίαιης συμπεριφοράς (Τσιγκρής, 1994).

Ø Περιβαλλοντικά αίτια- Θεωρία κοινωνικής μάθησης

Βασικό ρόλο στην εξέλιξη ενός κακοποιητικού περιβάλλοντος παίζει η πρότερη ζωή του θύτη και του θύματος. Όταν ένα βίαιο περιβάλλον διαμορφώνει την προσωπικότητα και τον χαρακτήρα ενός ατόμου, στη συνέχεια της ζωής του αυτό το άτομο είναι πιθανό να έχει προβλήματα εμπιστοσύνης και αυτονομίας και είναι δύσκολο να αποδεσμευτεί από τα βίαια πρότυπα της παιδικής του ηλικίας. Επομένως, ένα άτομο που έχει γίνει μάρτυρας βίαιων επεισοδίων ή έχει υποστεί το ίδιο βία στην παιδική του ηλικία, είναι πιο πιθανό να γίνει βίαιος στην ενήλικη ζωή του (Ζουλινακή Α., Κατσική Γ., Ξυδοπούλου Ε., & Παπαμηχαήλ Σ., 2003).

Στη θεωρία της κοινωνικής μάθησης συμπεριλαμβάνεται και ο ρόλος της οικογένειας. Το οικογενειακό περιβάλλον είναι εκείνο που διαπαιδαγωγεί μελλοντικούς ενήλικες και προάγει τις κοινωνικές και ηθικές αξίες στο παιδί. Θεωρείται πολύ σημαντικό το πώς θα εκπαιδευτεί ένα παιδί μέσα στην οικογένεια για να αντιμετωπίζει στο μέλλον προβλήματα και μελλοντικούς καβγάδες στην προσωπική και μη ζωή του. Τα πρότυπα συμπεριφοράς σε αυτήν τη θεωρία υποστηρίζεται πως αποτελούν αντικείμενο μάθησης και αυτό αρχίζει σε πολύ μικρή ηλικία μέσα στην οικογένεια. Η θεωρία της κοινωνικής μάθησης εφαρμόστηκε εκτεταμένα στις προσπάθειες κατανόησης και ερμηνείας των διαφοροποιήσεων που επισημαίνονται στη συμπεριφορά των δυο φύλων. Τα παιδιά παρατηρούν τη συμπεριφορά των άλλων, ανάμεσα στους οποίους είναι τα άλλα παιδιά, οι ενήλικες, τα συμβολικά μοντέλα, (όπως για παράδειγμα τηλεοπτικοί ήρωες). Η μίμηση των παιδιών για όλα όσα παρατηρούν στην οικογένεια και έξω από αυτήν γίνεται ικανή να διαμορφώσει κομμάτια του χαρακτήρα του και αυτό διαφέρει στα δύο φύλα (Παπαμηχαήλ, 2004).

Ø Θεωρία των κοινωνικών πόρων

Η θεωρία των κοινωνικών πόρων εξετάζει την οικογένεια ως ένα κοινωνικό σύστημα όπου η οργάνωσή του στηρίζεται στην ισχύ ή την απειλή ισχύος. Σύμφωνα με αυτή τη θεωρία όσο περισσότερους πόρους, ατομικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς κατέχει ένα άτομο, τόσο περισσότερη κοινωνική δύναμη έχει. Εάν ένα

άτομο κατέχει εξουσία και οικονομικούς πόρους γενικότερα στη ζωή του, θεωρείται πιο δύσκολο να ασκήσει βία μέσα στην οικογένεια του ως μέσο επιβολής. Από την άλλη μεριά, εάν δεν υπάρχει αυτού του είδους η «δύναμη», το άτομο μπορεί να γίνει βίαιο και κακοποιητικό προκειμένου να αποκτήσει κάποιας μορφής εξουσία, μέσα στην οικογένεια ή την σύντροφο του (Παπαμιχαήλ, 2004).

Ειδικότερα, στην συγκεκριμένη θεωρία υποστηρίζεται πως όλα τα κοινωνικά συστήματα στρέφονται γύρω από τις απειλές ή τη χρήση βίας. Οι θύτες οι οποίοι κακοποιούν κατέχουν περισσότερους πόρους / μέσα (κοινωνικά, οικονομικά, ψυχολογικά), και με αυτόν τον τρόπο φτάνουν να υποτιμούν τα θύματα και να είναι σε θέση να επιβάλλουν τη θέληση τους σε αυτά. Η βίαιη συμπεριφορά καταλήγει να είναι η απόκτηση εξουσίας από εκείνους που δε διαθέτουν κανέναν πόρο ή μέσο για οποιαδήποτε άλλη μορφή εξουσίας (Επιδημιολογική Έρευνα, 2003).

Ο Φεμινιστική θεωρία

Για τη φεμινιστική θεωρία βασικό ρόλο στη διαμόρφωση θυτών μέσα σε μια κοινωνία παίζουν η οικονομικό-κοινωνική και ιστορική εξέλιξη των κοινωνικών δομών οι οποίες λειτουργούν άμεσα στους κόλπους της οικογένειας και των υπολοίπων κοινωνικών θεσμών. Η κατανομή εξουσίας ανάμεσα στα δύο φύλα διαδραματίζει επίσης σπουδαίο ρόλο στις κακοποιητικές συμπεριφορές των αντρών προς τις γυναίκες. Η κακοποίηση της γυναίκας από τον άνδρα αποτελεί έναν από τους μηχανισμούς αναπαραγωγής του μοντέλου της ανδρικής κυριαρχίας και υποταγής της γυναίκας στην εξουσία του άνδρα – δυνάστη της. Η αιτία που οι γυναίκες κατέχουν λιγότερα μέσα για να μπορούν να αντιμετωπίζουν τους άντρες- θύτες, σύμφωνα με το φεμινιστικό μοντέλο, είναι η λιγότερη κοινωνική εξουσία που έχουν οι ίδιες. Η φεμινιστική θεωρία της ενδοοικογενειακής βίας αποτέλεσε μια από τις σημαντικότερες προσπάθειες ανάδειξης του προβλήματος της βίας κατά των γυναικών σε κοινωνικό πρόβλημα που απαιτεί τη παρέμβαση όλων των κοινωνικών φορέων και την αυστηρότητα των μηχανισμών του κοινωνικού ελέγχου (Παπαμιχαήλ, 2004).

Η κεντρική υπόθεση της φεμινιστικής προσέγγισης είναι ότι ο βιασμός είναι προϊόν περισσότερο του θεσμοποιημένου σεξισμού, παρά της ψυχοπαθολογίας του δράστη, της υποκουλτούρας της βίας και της πρόκλησης του θύματος. Όταν ένας άντρας έχει επιθετική συμπεριφορά απέναντι σε μία γυναίκα, υποδεικνύει την επιθυμία του για επιβολή δύναμης και εξουσίας, κάτι που είναι απαραίτητο για τη θέσπιση του ανδρισμού τους σύμφωνα με τα σημερινά κοινωνικά πρότυπα.

Συμπερασματικά , λοιπόν, με βάση τη φεμινιστική θεωρία έχει υποστηριχθεί πως οι άνδρες με τις περισσότερες ανασφάλειες σε σχέση με το ρόλο τους στην κοινωνία, οι άνδρες που αισθάνονται την έλλειψη μιας σημαντικής θέσης ή ενός αισθήματος εξουσίας ή γενικότερα αισθάνονται αλλοτριωμένοι, είναι πιο σύνηθες και πιθανό να εκδηλώσουν βίαιη συμπεριφορά στις σχέσεις τους με τις γυναίκες (Τσιγκρής, 1996).

Θ Θεωρία της υποκοουλτούρας της βίας

Οι πολιτισμικές διαφορές των δύο φύλων είναι υπεύθυνες για τη βία κατά των γυναικών από τους άνδρες, σύμφωνα με τη θεωρία της υποκοουλτούρας της βίας, και όχι οι κοινωνικές και οι ψυχικές διαφορές τους. Ο όρος *υποκοουλτούρα* αναφέρεται σε «ένα διαμορφωμένο σύμπλεγμα κανόνων, αξιών και στάσεων μέσα στο οποίο η βία και η επιθετικότητα έχουν καθιερωθεί και επικρατήσει στο σύνολο των αξιών της κοινωνίας». Η υποκοουλτούρα της βίας διαμορφώνει τον τρόπο ζωής όσων ζουν και αναπτύσσονται στα πλαίσια μιας συγκεκριμένης κοινωνίας ή κοινωνικής ομάδας, τη διαδικασία κοινωνικοποίησής τους, καθώς και τους κανόνες και τις αρχές που διέπουν τις διαπροσωπικές τους σχέσεις (Τσαλίκoglου, 2011).

Στην ουσία της, η θεωρία της υποκοουλτούρας της βίας «παντρεύει» τις ψυχιατρικές και τις κοινωνιολογικές προσεγγίσεις που εξηγούν το φαινόμενο της βίας κατά των γυναικών. Τονίζει πως, δεν συνεπάγεται ότι όποιος ανήκει σε μία μορφή υποκοουλτούρα θα εμπλέκεται σε βίαιες σχέσεις, διότι κάτι τέτοιο θα διατάραζε τη λειτουργία της κοινωνίας, αλλά υπογραμμίζει πως είναι πιο πιθανό για κάποιον που εμπλέκεται σε ένα κοινό σύστημα αξιών της υποκοουλτούρας να εκδηλώσει βίαιη συμπεριφορά. Ένα παράδειγμα είναι πως ένας άνδρας ο οποίος δε θα υπερασπιστεί την τιμή της γυναίκας του με τη βία, θα κατακριθεί κοινωνικά ως δειλός και θα απομακρυνθεί από την ομάδα της υποκοουλτούρας στην οποία ανήκει. Η χρήση της βίας στα πλαίσια της υποκοουλτούρας της βίας είναι νομιμοποιημένη και δεν αξιολογείται ως μια συμπεριφορά μη αποδεκτή. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα ο θύτης να μη νιώθει ενοχές για τη βίαιη συμπεριφορά του διότι το θύμα συνήθως ανήκει στην ίδια ομάδα υποκοουλτούρας και δέχεται σιωπηλά τη βία και έτσι ο ίδιος δε νιώθει να το προσβάλλει (Παπαμιχαήλ, 2004).

Συνοψίζοντας, όσον αφορά την συγκεκριμένη θεωρία για την εξήγηση της βίας κατά των γυναικών, τονίζεται πως η καταχρηστική συμπεριφορά συμβαίνει τακτικά και είναι αποδεκτή, τόσο από τους θύτες, όσο και από τα θύματα, εντός ενός συγκεκριμένου περιβάλλοντος υποκοουλτούρας. Ειδικότερα, υπογραμμίζεται πως ορισμένες κοινωνικές ομάδες έχουν διαφορετικά επίπεδα βίας, καθώς κινούνται σε

συνθήκες και χώρους διαβίωσης, στους οποίους οι υπάρχουσες νόρμες και αξίες ενθαρρύνουν τη βίαιη συμπεριφορά. Το γεγονός ότι τα βίαια επεισόδια συνήθως λαμβάνουν χώρα σε συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές, ενθαρρύνει και ενδυναμώνει τη θεωρία της υποκοουλτούρας της βίας (Τσιγκρής, 2000).

2.6 Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού

Οι αρχές και η δεοντολογία του επαγγέλματος του κοινωνικού λειτουργού χρειάζεται να τον συνοδεύουν σε οποιοδήποτε τομέα εργάζεται. Έτσι και στις περιπτώσεις κακοποίησης ο κοινωνικός λειτουργός στηρίζεται στη διαπροσωπική επικοινωνία με τα θύματα, υπό το πρίσμα συγκεκριμένων ορίων χώρου, χρόνου και αρχών (Καλλινικάκη, 1998).

Η άποψη των κοινωνικών λειτουργών θα πρέπει να εστιάζεται στο γεγονός ότι οι κακοποιημένες γυναίκες αντιμετωπίζουν προβλήματα και δυσκολίες που δημιουργούνται κάτω από τις συνθήκες μιας συγκεκριμένης κοινωνικής δομής. Το στέλεχος της κοινωνικής εργασίας χρειάζεται να είναι σε θέση μέσα από την συζήτηση και την συνεργασία με την κακοποιημένη γυναίκα να τη βοηθήσει να εντοπίσει και να αναγνωρίσει τις εναλλακτικές λύσεις που έχει με σκοπό την πλήρη ενδυνάμωση και ανεξαρτητοποίησή της (Cibelman, 1995).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ

3.1 Ισχύουσα νομοθεσία στην Ελλάδα

Στην Ελληνική νομοθεσία υπάρχει ένας βασικός νόμος που καλύπτει το θέμα της κακοποίησης. Αυτός είναι ο νόμος 3500/2006 περί της ενδοοικογενειακής βίας και ορίζει την ενδοοικογενειακή βία ως “την τέλεση αξιόποινης πράξης, σε βάρος μέλους της οικογένειας, σύμφωνα με τα άρθρα 6, 7, 8 και 9 του παρόντος και τα άρθρα 299 και 311 του Ποινικού Κώδικα”.

Διαπιστώνεται πως δεν υπάρχει ισχύουσα εθνική νομοθεσία αποκλειστικά για τη βία κατά των γυναικών. Στο άρθρο 6 του νόμου 3500/2006 αναφέρονται οι ποινές που προβλέπονται για την ενδοοικογενειακή σωματική βλάβη που προκαλεί ένα μέλος της οικογένειας σε ένα άλλο. Δεν διαφοροποιείται η ποινή αν ο θύτης είναι άνδρας ή γυναίκα, παρά μόνο σε κάποιες περιπτώσεις που το θύμα είναι ανήλικο μέλος της οικογένειας.

Στο άρθρο 7 του ίδιου νόμου ορίζεται η ποινή που επιβάλλεται σε μέλος της οικογένειας που προκαλεί παράνομη βία και απειλή. Η παράνομη βία και απειλή ορίζεται από τις παρακάτω παραγράφους του άρθρου :

«1. Το μέλος της οικογένειας το οποίο εξαναγκάζει άλλο μέλος χρησιμοποιώντας βία ή απειλή με σπουδαίο και άμεσο κίνδυνο σε πράξη, παράλειψη ή ανοχή χωρίς το θύμα να υποχρεούται προς τούτο τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών, ανεξάρτητα από το αν το απειλούμενο κακό στρέφεται εναντίον του ίδιου του θύματος ή κάποιου από τους οικείους του υπό την έννοια της περίπτωσης β' του άρθρου 13 του Ποινικού Κώδικα.

2. Το μέλος της οικογένειας το οποίο προκαλεί τρόμο ή ανησυχία σε άλλο μέλος της οικογένειας, απειλώντας το με βία ή άλλη παράνομη πράξη ή παράλειψη, τιμωρείται με φυλάκιση.»

Ο νόμος 3500/2006 είναι ξεκάθαρος όσον αφορά τον βιασμό και την κατάχρηση σε ασέλγεια. Το μέλος της οικογένειας που θα εξαναγκάσει άλλο μέλος «σε συνουσία ή σε άλλη ασελγή πράξη ή σε ανοχή της με τη χρήση σωματικής βίας η με απειλή σπουδαίου και άμεσου κινδύνου» ή «όποιος με κατάχρηση της παραφροσύνης άλλου ή της από οποιαδήποτε αιτία προερχόμενης ανικανότητάς του να αντισταθεί, ενεργεί επ' αυτού συνουσία ή άλλη ασελγή πράξη» τιμωρείται με

κάθειρξη έως και δέκα ετών.

Στη συνέχεια του ο νόμος 3500/2006, στο άρθρο 9 , αναφέρεται στην ενδοοικογενειακή προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας. Σε αυτό το άρθρο συμπεριλαμβάνεται σαφέστερα και η άσκηση λεκτικής βίας σε μέλος της οικογένειας από ένα άλλο. Ειδικότερα, στην παράγραφο 1 του άρθρου αναφέρεται ότι «Το μέλος της οικογένειας το οποίο προσβάλλει την αξιοπρέπεια άλλου μέλους της, με ιδιαίτερα ταπεινωτικό λόγο ή έργο που ανάγεται στη γενετήσια ζωή του, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.» Η κάθειρξη αυξάνεται όταν αυτό ασκείται σε ανήλικο μέλος της οικογένειας.

Γίνεται, συνεπώς, αντιληπτό πως οι μορφές κακοποίησης της γυναίκας, οι οποίες έχουν σημειωθεί στο προηγούμενο κεφάλαιο, νομοθετικά καλύπτονται κυρίως από τον συγκεκριμένο νόμο περί ενδοοικογενειακής βίας, χωρίς να καθορίζεται η κακοποίηση εκείνης σε μία συντροφική, ή εργασιακή σχέση.

3.2 Ισχύουσα Ευρωπαϊκή Νομοθεσία

Τον Οκτώβριο του 2011 παρουσιάστηκε στην Αθήνα η Ευρωπαϊκή χάρτα για την ισότητα των φύλων στις τοπικές κοινωνίες. Στο άρθρο 22 της χάρτας εντοπίζεται η αναφορά στη βία που σχετίζεται με το φύλο.

Χαρακτηριστικά οι τρεις παράγραφοι του άρθρου αναφέρουν πως:

« (1) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει ότι η έμφυλη βία, η οποία κατά κύριο λόγο αφορά το γυναικείο φύλο, συνιστά παραβίαση θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και αποτελεί προσβολή της αξιοπρέπειας.

(2) Η Υπογράφουσα Αρχή αναγνωρίζει ότι η έμφυλη βία ξεκινά από τη στερεότυπη αντίληψη περί ανωτερότητας των ανδρών έναντι των γυναικών στο πλαίσιο άνισων σχέσεων εξουσίας.

(3) Η Υπογράφουσα Αρχή δεσμεύεται να θεσπίσει και να ενισχύσει πολιτικές και δράσεις ενάντια στην έμφυλη βία, συμπεριλαμβανομένων:

- Της διάθεσης ή ενίσχυσης συγκεκριμένων δομών υποστήριξης για τα θύματα
- Της δημόσιας ενημέρωσης, σε κάθε μία εκ των κύριων γλωσσών, σχετικά με τη διαθέσιμη βοήθεια στην περιοχή

- Της εκπαίδευσης επαγγελματικού προσωπικού στον εντοπισμό και την υποστήριξη των θυμάτων
- Στη διασφάλιση αποτελεσματικού συντονισμού μεταξύ των σχετικών υπηρεσιών, όπως η αστυνομία, και οι δημόσιες αρχές υγείας και στέγασης
- Της προώθησης ενημερωτικών εκστρατειών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων που απευθύνονται σε πιθανά ή πραγματικά θύματα και δράστες.»

Αγγλοσαξονική νομοθεσία (Μ. Βρετανία- Β. Ιρλανδία) για την ενδοοικογενειακή βία, την παρενόχληση, την καταδίωξη μελών της οικογένειας

Το 1996 εκδόθηκε ο νόμος για την ενδοοικογενειακή βία , το έγκλημα και τα δικαιώματα των θυμάτων και το 2004 υπέστη κάποιες τροποποιήσεις. «Βάσει των διατάξεων του, η αστυνομία μπορεί να συλλάβει όποιον απειλεί με βία μέλος της οικογένειάς του, όταν το έγκλημα είναι αυτόφωρο και κινεί τη διαδικασία για να ασκηθεί ποινική δίωξη». Μετά την άσκηση ποινικής δίωξης , ο αρμόδιος δικαστής εκδίδει «restraining order» , με σκοπό ο θύτης να μείνει μακριά από το θύμα.

Περαιτέρω, τα θύματα (σύζυγοι και πρώην σύζυγοι, σύντροφοι με σύμφωνο συμβίωσης, νυν ή πρώην, συγκάτοικοι ή πρώην συγκάτοικοι - και του ίδιου φύλου, εφόσον η σχέση τους είναι ίδια με αυτή των παντρεμένων – όταν υπάρχει γραπτή συμφωνία γάμου, πρόσωπα που ζουν ή ζούσαν μαζί ασχέτως σχέσης ή συγγένειας, συγγενείς, όταν έχουν παιδί με το δράστη, πρόσωπα που αν και δεν ζουν μαζί, έχουν τόσο στενή και μακρόχρονη σχέση σαν να ήταν παντρεμένοι) μπορούν να ζητήσουν από τα πολιτικά δικαστήρια την έκδοση προσωρινής διαταγής μη παρενόχλησης (non molestation order), την έκδοση προσωρινής διαταγής για την κατοικία (occupation order).

Αυστριακή νομοθεσία περί της ενδοοικογενειακής βίας

Το 1997, στην Αυστρία ψηφίστηκε ο νόμος για την προστασία από την συντροφική βία. Τροποποιήθηκε το 2000 και το 2004, ενώ το 2009 ψηφίστηκε νέος νόμος για την προστασία από την συντροφική βία που τροποποίησε και διατάξεις του ποινικού κώδικα. Χαρακτηριστικό του νόμου είναι πως δεν προβλέπει πουθενά τη σύλληψη του δράστη , αλλά μόνο την απομάκρυνση του από την οικεία του θύματος. Αυτό συμβαίνει πιθανώς, διότι στην περίπτωση που υπάρχει αυτόφωρο έγκλημα η

σύλληψη επιβάλλεται από τις γενικές διατάξεις του Αυστριακού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Στην αντίθετη περίπτωση, στην οποία έχει παρέλθει η προθεσμία του αυτοφώρου, η σύλληψη δεν επιτρέπεται, διότι η νέα άδικη πράξη από την οποία θέλει ο νόμος να προφυλάξει το θύμα, δεν έχει πραγματοποιηθεί ακόμη, αλλά υπάρχει ο κίνδυνος να πραγματοποιηθεί.

Σκανδιναβική Νομοθεσία (παράδειγμα Σουηδίας)

Στο πόρισμα της ομάδας διοίκησης έργου με σκοπό την ολοκλήρωση της επεξεργασίας σχεδίου νόμου για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών, αναφέρεται η Σουηδική νομοθεσία του 1994 με τίτλο «Ειρήνη για τις γυναίκες». Στον συγκεκριμένο νόμο προβλέπεται ειδικό ποινικό αδίκημα, το «αδίκημα της επανειλημμένης προσβολής της γυναικείας ακεραιότητας. Λαμβάνοντας υπόψη την ηπιότητα της σουηδικής νομοθεσίας, η ποινή για το συγκεκριμένο αδίκημα είναι βαριά.

Οι αστυνομικές αρχές της χώρας έχουν το δικαίωμα της άμεσης σύλληψης του θύτη σε περιπτώσεις αυτοφώρου εγκλήματος και υποχρεούνται να παραπέμψουν το θύμα σε ειδικά καταφύγια, πάντα μαζί με τα παιδιά της, εάν υπάρχουν.

Αξιοσημείωτο ότι το κράτος αναλαμβάνει τα έξοδα της νομικής και ψυχολογικής υποστήριξης του θύματος ενώ «σε περίπτωση που δεν μπορεί ο δράστης να αποζημιώσει στα πολιτικά δικαστήρια το θύμα, αυτό καλύπτεται από ταμείο θυμάτων».

Νομοθετικό πλαίσιο Σκωτίας

Σύμφωνα με το Ποινικό δίκαιο της Σκωτίας εάν ο σύντροφος φυσικά ή σεξουαλικά έχει επιτεθεί στο παιδί/παιδιά ή και στην σύντροφο η αστυνομία μπορεί να τον συλλάβει. Η αστυνομία στην Σκωτία χειρίζεται την βία μέσα στην οικογένεια με επαγγελματισμό και διακριτικότητα έτσι δεν υπάρχει φόβος όταν έρχεται σε επαφή για βοήθεια με μία κλήση στο 999 σε μια έκτακτη ανάγκη. Εάν στον σύντροφο εκρεμεί μήνυση πηγαίνει στο δικαστήριο και χορηγείται εγγύηση ή το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει τον εγκλεισμό του ή να θέσει περιοριστικά μέτρα. Σύμφωνα με το αστικό δίκαιο υπάρχει επίσης αστική προστασία διαθέσιμη από το νόμο. Μπορεί κάποιος να απευθυνθεί στο δικαστήριο, χρησιμοποιώντας δικηγόρο και να παρθούν

ασφαλιστικά μέτρα που απαγορεύουν στον σύντροφο να κάνει τίποτα πέρα από τα νόμιμα μέτρα για παράδειγμα δεν μπορεί να πλησιάσει σε μια ορισμένη απόσταση του σπιτιού (Curie,1990).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΤΑ ΘΥΜΑΤΑ ΒΙΑΣ

4.1 Ονομαστικός χάρτης υπηρεσιών για την κακοποιημένη γυναίκα στην Ελλάδα

Τηλεφωνική γραμμή SOS 15900

Στην Ελλάδα, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό δίκτυο κατά της βίας και την καταγραφή της 17^{ης} Ιανουαρίου 2015, λειτουργούν πενήντα ένας φορείς παροχής υπηρεσιών σε κακοποιημένες γυναίκες. Βασική υπηρεσία που εξυπηρετεί όλη την χώρα, είναι η τηλεφωνική γραμμή SOS 15900. Η γραμμή αυτή λειτουργεί υπό την αιγίδα της γενικής γραμματείας ισότητας των φύλων και παρέχει ενημέρωση και πληροφόρηση σε όποιον το χρειάζεται. Ειδικότερα, παρέχει νομική συμβουλευτική και ψυχολογική στήριξη, ενώ έχει τη δυνατότητα να παραπέμψει όποιον το χρειάζεται σε υπηρεσίες πιο εξειδικευμένες. Σημαντική σημείωση είναι πως απευθύνεται σε όλες τις γυναίκες ανεξαρτήτως καταγωγής ή ηλικίας.

Συμβουλευτικά κέντρα γυναικών

Το πρώτο συμβουλευτικό κέντρο γυναικών λειτούργησε στο κέντρο της Αθήνας, το 1988, όπως αναφέρεται στον επίσημο διαδικτυακό χώρο της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων (ΓΓΙΦ). Η Γενική Γραμματεία είναι και ο πρώτος δημόσιος φορέας που ξεκίνησε τη λειτουργία συμβουλευτικών κέντρων και τη συνεχίζει έως και σήμερα. Στην Ελλάδα λειτουργούν εικοσιένα συμβουλευτικά κέντρα γυναικών, ενώ, πιο συγκεκριμένα, στην αττική υπάρχουν τα επτά από αυτά. Τα κέντρα στελεχώνει ειδικό επιστημονικό προσωπικό (ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, νομικοί) το οποίο έχει εξειδικευθεί σε θέματα κακοποίησης της γυναίκας και μπορεί να παρέχει κάθε είδους πληροφορία, αλλά και συμβουλευτική σε όποια γυναίκα απευθυνθεί.

Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.)

Το εθνικό κέντρο κοινωνικής αλληλεγγύης συνεργάζεται απευθείας με την αστυνομία και παρέχει πληροφόρηση, συμβουλευτική και ψυχολογική υποστήριξη σε γυναίκες που το χρειάζονται. Διαθέτει ξενώνα φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών και παραπέμπει τις γυναίκες σε νομική βοήθεια, χωρίς να συνδέεται άμεσα με κάποια νομική υπηρεσία.

Ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών

Συνολικά λειτουργούν δώδεκα ξενώνες σε όλη την χώρα και τέσσερις στην Αθήνα. Οι υπηρεσίες που παρέχουν διαφοροποιούνται ανάλογα τις κατηγορίες θυμάτων που φιλοξενούν.

Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά της Βίας (Ε.Δ.κ.Β.)

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά της Βίας (Ε.Δ.κ.Β.) είναι **Αστική Μη-Κερδοσκοπική Εταιρία** και ιδρύθηκε στην Αθήνα το Νοέμβριο του 2006. Είναι φορέας πιστοποιημένος από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και οι δράσεις του αφορούν τον **σχεδιασμό και την υλοποίηση κάθε ερευνητικής, εκπαιδευτικής ή άλλης επιστημονικής δράσης με στόχο την πρωτογενή, δευτερογενή ή τριτογενή πρόληψη της Βίας μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων (ΒΕΣ) μέσω της διερεύνησης ή/και του χειρισμού κοινωνικών ή άλλων παραγόντων που, άμεσα ή έμμεσα, σχετίζονται με το πρόβλημα της ενδοοικογενειακής βίας κατά των γυναικών.**

W.I.N. HELLAS- Διεθνής Υποστήριξη Γυναικών

Η W.I.N. HELLAS ιδρύθηκε στην Ελλάδα το 2006 και είναι μη κυβερνητική οργάνωση που δραστηριοποιείται στον τομέα της πρόληψης και της αντιμετώπισης της βίας κατά των γυναικών. Προσφέρει συμβουλευτική και δίνει κατευθυντήριες γραμμές σε θύματα βίας σε σχέση με ξενώνες φιλοξενίας, νομική κάλυψη ή οποιονδήποτε αρμόδιο φορέα χρειάζεται η εκάστοτε γυναίκα. Πραγματοποιεί

εξειδικευμένα ψυχο-εκπαιδευτικά προγράμματα μέσω των οποίων τα θύματα εισπράττουν ψυχολογική στήριξη και νομική συμβουλευτική.

Κέντρο στήριξης οικογένειας της ιεράς αρχιεπισκοπής Αθηνών (Κ.Ε.Σ.Ο.)

Το Κέντρο Στήριξης Οικογένειας (ΚΕ.Σ.Ο.) ιδρύθηκε το 1999 με Απόφαση της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος. Από τον Ιανουάριο του 2013 με απόφαση του Αρχιεπισκόπου Ιερώνυμου και της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου της Ελλάδος μετατράπηκε σε Εκκλησιαστικό Ίδρυμα της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών (Ι.Α.Α) Μη Κερδοσκοπικού Χαρακτήρα. Το Κ.Ε.Σ.Ο. συνεργάζεται με νοσοκομεία και παρέχει δωρεάν περίθαλψη και συμβουλευτική σε οικογένειες που το έχουν ανάγκη και πιο συγκεκριμένα σε θύματα ενδοοικογενειακής βίας και εμπορίας (Trafficking).

Γραφείο πολιτικών ισότητας των φύλων δήμου Αθηναίων

Στο δήμο Αθηναίων λειτουργεί το γραφείο πολιτικών ισότητας των φύλων και απευθύνεται σε κάθε γυναίκα που έχει υπάρξει θύμα βίας. Παρέχει υπηρεσίες συμβουλευτικής και λειτουργεί ξενώνα φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών και θυμάτων έμφυλης βίας.

Πανελλαδική οργάνωση γυναικών Παναθηναϊκή- Παράρτημα Μαραθώνα

Η λειτουργία της Παναθηναϊκής ξεκίνησε το 1983 στην Αθήνα. Η οργάνωση παρέχει ενημέρωση και πληροφόρηση σε γυναίκες αναφορικά με τα ζητήματα βίας, αλλά και ψυχολογική στήριξη.

Ελληνικό Δίκτυο Γυναικών Ευρώπης

Το ελληνικό δίκτυο γυναικών Ευρώπης ασχολείται με θέματα που αφορούν την ισότητα των φύλων, την προσωπική και οικονομική ενδυνάμωση των γυναικών,

αλλά και με θέματα βίας κατά των γυναικών. Πραγματοποιεί δράσεις ενημέρωσης και διαθέτει μία γραμμή SOS για τα θύματα βίας.

Κέντρο Γυναικείων Μελετών Και Ερευνών – ΔΙΟΤΙΜΑ

Το Κέντρο Γυναικείων Μελετών και Ερευνών– ΔΙΟΤΙΜΑ είναι ένας μη κερδοσκοπικός φορέας με το προφίλ της γυναικείας Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης. Δημιουργήθηκε στα τέλη της δεκαετίας του 1980 και έχει ως σκοπό «τη συστηματική ανάδειξη των διακρίσεων εις βάρος των γυναικών σε όλα τα επίπεδα της κοινωνικής, πολιτικής και οικονομικής ζωής» (www.diotima.org.gr)

Φροντίδα- Διεθνής Εταιρία Στήριξης Οικογένειας

Η «Φροντίδα» παρέχει συμβουλευτική και ψυχολογική υποστήριξη σε οικογένειες και σε γυναίκες που έχουν υποστεί βία στην οικογένεια. Διαθέτει ξενώνα φιλοξενίας , νομική συμβουλευτική και κάλυψη, όπως και οικονομική/ υλική υποστήριξη.

Στην υπόλοιπη Ελλάδα δραστηριοποιούνται στον τομέα κατά της βίας των γυναικών: ο *Σύλλογος Κοινωνικής Παρέμβασης «Έρασμος» στην Βέροια*, η *Ελληνική Μέριμνα Βόλου*, η *Ένωση κυριών Δράμας*, ο *Σύνδεσμος μελών γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου*, το *Καταφύγιο γυναίκας στη Θεσσαλονίκη* , το *Κέντρο στήριξης της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας των γυναικών «Εργάνη»*, στη *Θεσσαλονίκη* και το *Ινστιτούτο Πρόληψης και Θεραπείας της Βίας και Προώθησης της Ισότητας των Φύλων «BIA STOP» στην Καβάλα*.

4.2 Ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών

Η λειτουργία των ξενώνων φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών

Στις 20-12-2013, στην Αθήνα, ανακοινώθηκε η απόφαση για τη λειτουργία των ξενώνων φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών , σύμφωνα με τη γενική γραμματεία ισότητας των φύλων που υπάγεται στο υπουργείο εσωτερικών. Στην απόφαση, διευκρινίζεται ο τρόπος λειτουργίας των ξενώνων, οι προϋποθέσεις που χρειάζεται να πληρούν οι υποψήφιοι φιλοξενούμενων και η ίδια απόφαση αποτελεί και το νομοθετικό πλαίσιο υπό το οποίο λειτουργούν.

Όλες οι γυναίκες που είναι θύματα έμφυλης βίας , καθώς και τα παιδιά τους (έως δεκαοχτώ ετών εάν είναι κορίτσι ή έως δώδεκα ετών εάν είναι αγόρι), έχουν το δικαίωμα να φιλοξενηθούν σε ξενώνα. Βασικός στόχος των ξενώνων είναι η ασφαλής διαμονή των θυμάτων και η προστασία τους από τον θύτη. Αφού εξασφαλιστεί η απομάκρυνση των γυναικών από την εστία της βίας, τους παρέχεται ψυχολογική υποστήριξη, έτσι ώστε να ενδυναμωθούν και να μπορέσουν να ζήσουν μια ζωή χωρίς βία. Για αυτό το λόγο η διαμονή τους στους ξενώνες είναι προσωρινή (έως τρεις μήνες), ενώ ανάλογα με την περίπτωση μπορεί το διάστημα παραμονής να μεγαλώσει. Στην απόφαση του υπουργείου αναφέρεται ρητά πως η διεύθυνση και το τηλέφωνο του κάθε ξενώνα θα παραμένουν απόρρητα για λόγους προστασίας και ασφάλειας των θυμάτων.

- *Ωρες και ημέρες λειτουργίας*

Η λειτουργία των ξενώνων είναι καθημερινή και εικοσιτετράωρη , όλο το χρόνο.

- *Διοίκηση*

Η απόφαση υλοποίησης του υποέργου της λειτουργίας του εκάστοτε ξενώνα όπως ορίζεται από τον φορέα υλοποίησης αναφέρει το αρμόδιο όργανο που θα επιβλέπει και θα συντονίζει τον ξενώνα.

- *Υπηρεσίες*

Στον ξενώνα φιλοξενίας, οι γυναίκες είναι ασφαλείς και τους παρέχεται ψυχολογική και κοινωνική υποστήριξη από ειδικούς επαγγελματίες. Τα θύματα παραπέμπονται σε αρμόδιες υπηρεσίες για νομική συμβουλευτική ή ότι άλλο χρειάζεται η κάθε μία. Φυσικά, τους παρέχεται φαγητό και ότι είναι απαραίτητο για μία αξιοπρεπή διαβίωση.

Η στελέχωση των ξενώνων γίνεται από εξειδικευμένο προσωπικό σε θέματα έμφυλης βίας. Συνήθως οι ειδικότητες που απασχολούνται είναι:

- Ø Κοινωνικός λειτουργός
- Ø Ψυχολόγος
- Ø Φύλακες
- Ø Παιδαγωγός ή παιδοψυχολόγος
- Ø Στέλεχος διοικητικής υποστήριξης
- Ø Γενικό βοηθητικό προσωπικό

Τα συμβουλευτικά κέντρα γυναικών της χώρας , αλλά και οι υπηρεσίες του εθνικού κέντρου κοινωνικής αλληλεγγύης έχουν τη δυνατότητα να παραπέμπουν τις γυναίκες στους ξενώνες φιλοξενίας, αφού πρώτα έρθουν σε συνεννόηση με τους αρμόδιους του ξενώνα ώστε να ενημερωθούν εάν υπάρχει διαθεσιμότητα θέσεων φιλοξενίας.

«Το επιστημονικό προσωπικό του Ξενώνα είναι το αρμόδιο όργανο για την εισήγηση της αποδοχής ή μη της εκάστοτε παραπομπής για εισαγωγή στη Διοίκηση του Ξενώνα, η οποία είναι το αποφασιστικό και αποκλειστικά υπεύθυνο για κάθε νόμιμη συνέπεια όργανο για την εισαγωγή στον Ξενώνα» αναφέρει χαρακτηριστικά η απόφαση του υπουργείου (2013). Υπάρχουν, δε, συγκεκριμένες περιπτώσεις θυμάτων που χρειάζεται πιο ειδική μεταχείριση.

Πιο συγκεκριμένα, τα θύματα που έχουν υποστεί πρόσφατο ξυλοδαρμό, έχουν τη δυνατότητα να απευθυνθούν σε εφημερεύον νοσοκομείο ή στην ιατροδικαστική υπηρεσία με σκοπό την πιστοποίηση του ξυλοδαρμού τους. Εκείνες που ζητούν να υποβάλλουν μήνυση παραπέμπονται σε υπηρεσίες νομικής συμβουλευτικής και διερευνάται η ενδεχόμενη δωρεάν παροχή νομικής υποστήριξης. Τέλος, τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας χρειάζεται να απευθυνθούν στο τοπικό αστυνομικό τμήμα, ώστε να καταγραφεί η εγκατάλειψη της οικογενειακής εστίας λόγω κακοποίησης.

Για την εισαγωγή των γυναικών στον ξενώνα, πραγματοποιείται η ενημέρωση τους για τους κανόνες διαβίωσης και υπογράφεται η αντίστοιχη φόρμα αποδοχής αυτών από τις ίδιες. Συμπληρώνεται επίσης και γραπτή αίτηση οικειοθελούς προσέλευσης φιλοξενίας στον ξενώνα, και πραγματοποιείται ατομική συνέντευξη του θύματος με τον σύμβουλο του ξενώνα.

Στη συνέχεια , οι γυναίκες πραγματοποιούν κάποιες ιατρικές εξετάσεις, ώστε

να διαφυλάσσεται η δημόσια υγεία στον Ξενώνα, και η υγεία των ίδιων. Οι εξετάσεις αυτές είναι:

- ✓ αιματολογικές, για σοβαρά μεταδιδόμενα νοσήματα,
- ✓ ακτινογραφία, θώρακος για φυματίωση,
- ✓ δερματολογικές, για μεταδοτικές ασθένειες,
- ✓ ψυχιατρική εκτίμηση, για την πιστοποίηση της δυνατότητας συμβίωσης με άλλα άτομα, και
- ✓ παιδιατρική γνωμάτευση, για τα παιδιά των γυναικών.

Κάποια θύματα που είναι εξαιρετικά αναγκαίο να προστατευθούν άμεσα, δεν υποβάλλονται αμέσως στις εξετάσεις, προκειμένου να απομακρυνθούν από την εστία κακοποίησης, και οι εξετάσεις πραγματοποιούνται σε δεύτερο χρόνο.

Όπως αναφέρει η απόφαση για τη λειτουργία των Ξενώνων φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών, τους Ξενώνες διέπουν συγκεκριμένοι κανόνες διαβίωσης, οι οποίοι είναι:

- Û «Η φιλοξενούμενη γυναίκα υποχρεούται να διαφυλάξει το απόρρητο της διεύθυνσης του Ξενώνα, τόσο κατά τη διάρκεια της φιλοξενίας της, όσο και μετά την αποχώρησή της από αυτόν.
- Û Η φιλοξενούμενη γυναίκα δέχεται να υποβληθεί στις αναφερθείσες στο άρθρο 6 του Κανονισμού ιατρικές εξετάσεις, με στόχο τόσο την προστασία της ίδιας όσο και τη διαφύλαξη της δημόσιας υγείας εντός του Ξενώνα
- Û Εάν διαπιστωθεί κάποιο πρόβλημα υγείας υποχρεούται να ακολουθήσει τις ιατρικές οδηγίες και την απαραίτητη αγωγή. Στην περίπτωση κατά την οποία η φιλοξενούμενη νοσήσει από σοβαρό μεταδιδόμενο νόσημα, ισχύουν τα οριζόμενα στο άρθρο 6.
- Û Ο Ξενώνας μεριμνά για την πραγματοποίηση των αναγκαίων ιατρικών εξετάσεων και για την εξασφάλιση της απαραίτητης ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.
- Û Απαγορεύεται η χρήση οινοπνευματωδών ποτών ή άλλων ουσιών και φαρμάκων με εξαίρεση εκείνα που διαπιστωμένα έχουν συνταγογραφηθεί από ιατρό.
- Û Απαγορεύεται το κάπνισμα στα υπνοδωμάτια και στους κοινόχρηστους χώρους. Επιτρέπεται μόνο σε προκαθορισμένο χώρο.
- Û Απαγορεύεται η κατοχή αιχμηρών αντικειμένων.

- Η έξοδος από τον Ξενώνα πραγματοποιείται μετά από συνεννόηση με την/τον υπεύθυνη/ο. Η φιλοξενούμενη γυναίκα υπογράφει σχετικό έντυπο στο οποίο αναφέρεται η ώρα εξόδου, το διάστημα απουσίας και η ώρα επιστροφής.
- Τα γεύματα πραγματοποιούνται στον προκαθορισμένο γι' αυτό το σκοπό χώρο και σε συγκεκριμένες ώρες. Απαγορεύεται η παρασκευή ή η μεταφορά φαγητού στα δωμάτια.
- Οι φιλοξενούμενες γυναίκες ευθύνονται για τον καθαρισμό του χώρου εστίασης της δομής μετά το πέρας των γευμάτων.
- Οι φιλοξενούμενες γυναίκες έχουν την πλήρη και αποκλειστική ευθύνη για τη φύλαξη των προσωπικών τους αντικειμένων.
- Κάθε φιλοξενούμενη έχει το δικαίωμα να διαθέτει προσωπικό χώρο εντός της δομής και τη δυνατότητα να κινείται ελεύθερα σε όλους τους κοινόχρηστους χώρους της.
- Οι φιλοξενούμενες γυναίκες ευθύνονται για τη διατήρηση της καθαριότητας και της τάξης τόσο των χώρων του Ξενώνα όσο και του προσωπικού τους χώρου.
- Οι μητέρες των παιδιών που φιλοξενούνται στον Ξενώνα έχουν την πλήρη και αποκλειστική ευθύνη για τη φροντίδα και την προστασία τους. Επίσης, οφείλουν να συμμορφωθούν με την τήρηση της υποχρεωτικής φοίτησης των παιδιών τους στην αντίστοιχη εκπαιδευτική βαθμίδα. Ως εκ τούτου, τα παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας εγγράφονται αντίστοιχα σε νηπιαγωγεία, δημοτικά και γυμνάσια της περιοχής όπου βρίσκεται ο Ξενώνας.
- Κατά τη διάρκεια της φιλοξενίας, ξεκινά η ψυχολογική στήριξη με βάση τις ανάγκες της φιλοξενούμενης γυναίκας και το σχέδιο παρέμβασης που καταρτίζεται γι' αυτό τον σκοπό. Εφόσον η ίδια συμφωνήσει με τα παραπάνω, οφείλει να συμμετέχει ανελλιπώς στις ατομικές ή/και ομαδικές συνεδρίες.
- Με μέριμνα του προσωπικού του Ξενώνα δύνανται οι φιλοξενούμενες γυναίκες να απευθυνθούν, εφόσον το επιθυμούν, σε Υπηρεσίες Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Αποκατάστασης.
- Ο Ξενώνας παρέχει ασφάλεια στις φιλοξενούμενες γυναίκες και στα παιδιά τους με την τήρηση του απορρήτου σε ό,τι αφορά τα στοιχεία του Ξενώνα (διεύθυνση και τηλέφωνο) και της ανωνυμίας των κακοποιημένων γυναικών.
- Η φιλοξενία των γυναικών διακόπτεται άμεσα λόγω απρεπούς ή βίαιης συμπεριφοράς κατά την απόλυτη κρίση και διακριτική ευχέρεια της Διοίκησης του Ξενώνα. Το αρμόδιο όργανο, που ορίζει ο φορέας υλοποίησης του

υποέργου λειτουργίας του Ξενώνα, δύναται να διακόψει την παραμονή της φιλοξενούμενης γυναίκας, με αιτιολογημένη απόφασή του και για λόγους που αφορούν στην πλημμελή τήρηση εκ μέρους της φιλοξενούμενης των όρων φιλοξενίας».

B' ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 : ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

5.1 Σκοπός της έρευνας

Η παρούσα εργασία αφορά την έρευνα πάνω στους ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών και θυμάτων trafficking στο νομό της Αττικής. Σκοπός της συγκεκριμένης έρευνας είναι να μελετήσει τον τρόπο λειτουργίας των δομών των ξενώνων, χωρίς να παραβιαστεί το απόρρητο των ονομάτων των επαγγελματιών ή των φιλοξενουμένων, ούτε και οι διευθύνσεις και οι τοποθεσίες των συγκεκριμένων υπηρεσιών.

Επιπροσθέτως, θα διερευνηθεί η καθημερινότητα των θυμάτων αφού μπου στον ξενώνα, αλλά και οι τρόποι ενδυνάμωσης τους ώστε να ανταποκριθούν στις εξωτερικές ανάγκες τους όταν λήξει η διαμονή τους στους ξενώνες.

Πιο συγκεκριμένα, η έρευνα ενδιαφέρεται για το τι στήριξη παρέχει ο ξενώνας σε επίπεδο διαβίωσης και ψυχολογικό στις φιλοξενούμενες, αλλά και για πόσο διάστημα παραμένουν εκεί. Στην έρευνα θα μελετηθεί επίσης, και η τροπολογία του 2013 που αφορά στο νόμο περί της λειτουργίας των ξενώνων αυτών στην Αττική, αλλά και η γενικότερη ισχύουσα νομοθεσία που αφορά στην κακοποίηση των γυναικών.

Επίσης, μέσω της ερευνητικής διαδικασίας είναι επιθυμητό να εκμαιευθούν τυχόν προβληματικές συνθήκες για τα θύματα και να καταγραφούν τρόποι που ενδεχομένως θα διευκόλυναν εκείνες, μέσω της στήριξης της κοινωνίας και του κράτους.

5.2 Μεθοδολογία έρευνας

5.2.1. Χώρος και χρόνος διεξαγωγής της ερευνητικής διαδικασίας

Ο *χρόνος* που χρειάστηκε για την διεξαγωγή της ερευνητικής διαδικασίας ήταν περίπου δύο μήνες. Πιο συγκεκριμένα, χρειάστηκαν ο Φεβρουάριος και ο Μάρτιος του 2015 για να πραγματοποιηθεί η έρευνα. Οι συνεντεύξεις διεξάχθηκαν σε δύο

διαφορετικά μέρη. Ειδικότερα, οι *χώροι* που χρησιμοποιήθηκαν για τις συναντήσεις με το δείγμα ήταν ο ένας εκ των τεσσάρων ξενώνων φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών της Αττικής, και τα γραφεία του εθνικού κέντρου κοινωνικής αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.).

5.2.2. Πληθυσμός και δείγμα της έρευνας

Ο *πληθυσμός* στον οποίο διεξάγεται η έρευνα είναι όλοι οι κοινωνικοί λειτουργοί που εργάζονται σε ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών της Αττικής. Το *δείγμα* το οποίο χρησιμοποιήθηκε στην ερευνητική διαδικασία είναι οι τρεις εκ των τεσσάρων κοινωνικών λειτουργών που εργάζονται στους τρεις ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών της Αττικής.

Αρχικά το δείγμα ήταν και οι τέσσερις κοινωνικοί λειτουργοί των τεσσάρων ξενώνων που βρίσκονται στην Αττική, αλλά υπήρξε η απώλεια του τέταρτου δείγματος λόγω δικής του άρνησης να συμμετάσχει στην έρευνα.

5.2.3. Τρόπος δειγματοληψίας

Για την πραγματοποίηση της ερευνητικής διαδικασίας χρειάστηκε να χρησιμοποιηθεί η βολική δειγματοληψία.

Η επιλογή του συγκεκριμένου *τρόπου δειγματοληψίας* έγινε για να επιλεγθούν τα άτομα που ήταν πιο εύκολο να προσεγγιστούν, και μετέπειτα να χρησιμοποιηθούν ως υποκείμενα που συμμετείχαν και βοήθησαν στη συνέχεια της ερευνητικής διαδικασίας έως ότου κατέστη δυνατό να συγκεντρωθεί το απαραίτητο δείγμα (Cohen L., Manion L., Morrison K., 2008).

5.2.4. Εργαλείο έρευνας

Το αποκλειστικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε στην έρευνα είναι η ημιδομημένη συνέντευξη. Η συνέντευξη περιέχει ένα σύνολο σχετικών διερευνητικών ερωτήσεων οι οποίες έγιναν στους συνεντευξιαζόμενους, χωρίς συγκεκριμένη σειρά και απαντήθηκαν όλες.

Το συγκεκριμένο εργαλείο χρησιμοποιήθηκε τόσο λόγω του ευέλικτου

χαρακτήρα του όσον αφορά τη διατύπωση και τη σειρά που έγιναν οι ερωτήσεις, όσο και για την ελευθερία που παρέχει στην προσθαφαίρεση αυτών κατά τη διάρκεια της συνέντευξης (Robson C., 2007).

5.2.5.Ερευνητική προσέγγιση

Η προσέγγιση που εφαρμόστηκε στην έρευνα είναι η ποιοτική. Η ποιοτική έρευνα δε δίνει ποσοστά και επιλέχθηκε με βάση τον σκοπό της έρευνας να μελετηθεί η λειτουργία των ξενώνων φιλοξενίας των κακοποιημένων γυναικών στην Αττική , μέσω των επαγγελματιών κοινωνικών λειτουργών που εργάζονται σε αυτούς (Robson C., 2007).

5.2.6.Ερευνητικά Ερωτήματα

Τα ερευνητικά ερωτήματα προέκυψαν από τον σκοπό της έρευνας. Πιο συγκεκριμένα είναι τα εξής:

1. Ποιες ανάγκες υπάρχουν για τις κακοποιημένες γυναίκες ? Ποιες καλύπτουν οι ξενώνες φιλοξενίας για τα θύματα?
2. Πως γίνεται η κοινωνική επανένταξη των κακοποιημένων γυναικών?
3. Ποιες είναι οι απόψεις των κοινωνικών λειτουργών για τη λειτουργία των ξενώνων φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών και την ανταπόκρισή τους στις ανάγκες των θυμάτων?

5.2.7.Πιλοτική Έρευνα

Πριν ξεκινήσει η βασική έρευνα, διεξάχθηκε μία πιλοτική έρευνα ώστε να παρθούν οι απαραίτητες κατευθύνσεις. Το απόρρητο που αφορά τους ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών είναι πολύ αυστηρό και για αυτό το λόγο χρειαζόταν μία διερευνητική συνάντηση με κοινωνικό λειτουργό που εργάζεται σε έναν από τους ξενώνες.

Λόγω του μικρού δείγματος , χρειάστηκε το άτομο που συμμετείχε στην πιλοτική- διερευνητική έρευνα, να συμμετάσχει μετέπειτα και ως υποκείμενο του δείγματος.

Από αυτή την συνάντηση πάρθηκαν στοιχεία απαραίτητα για την μετέπειτα επικοινωνία με τους αρμόδιους φορείς, αλλά και πληροφορίες σχετικά με τους ξενώνες. Αυτές αφορούσαν στον αριθμό των εν λειτουργία ξενώνων στην Αττική, τους κοινωνικούς λειτουργούς αυτών, αλλά και τους προϊσταμένων τους.

5.2.8.Εμπόδια στην ερευνητική διαδικασία

Το δείγμα το οποίο θα συμμετείχε στην έρευνα ήταν μικρό εξ αρχής, λόγω των τεσσάρων ξενώνων φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών που υπάρχουν στην Αττική. Η επικοινωνία με τους υποψήφιους συνεντευξιζόμενους ήταν δύσκολη εξαιτίας του αυστηρού απορρήτου που τηρείται για την προστασία των θυμάτων που φιλοξενούνται στους ξενώνες. Οι κοινωνικοί λειτουργοί με τους οποίους έγινε η επαφή, ήταν δεκτικοί και συμμετείχαν με χαρά στην έρευνα. Ο τέταρτος κοινωνικός λειτουργός δεν δέχτηκε να συμμετάσχει στην έρευνα για προσωπικούς λόγους, τους οποίους δεν εξήγησε. Αυτή η απώλεια στοίχισε ένα μέρος της ερευνητικής διαδικασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

6.1 Εισαγωγή

Οι ερωτήσεις της συνέντευξης, απαντήθηκαν όλες και με μεγάλη προθυμία από τους κοινωνικούς λειτουργούς. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε στους τρεις από τους τέσσερις ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών της Αττικής. Οι δύο από τις τρεις συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν σε εξωτερικό χώρο και η τρίτη πραγματοποιήθηκε στον χώρο του ξενώνα, μετά από άδεια της προϊσταμένης της κοινωνικής υπηρεσίας του δήμου στον οποίο βρίσκεται.

Για λόγους προστασίας των φιλοξενουμένων, οι συνεντεύξεις δόθηκαν ανώνυμα και οι τοποθεσίες των ξενώνων παραμένουν απόρρητες. Η διάρκεια των συνεντεύξεων ήταν περίπου μία ώρα η κάθε μία και όλοι οι συνεντευξιαζόμενοι είχαν ευελιξία χρόνου και ήταν διαθέσιμοι παραπάνω από όσο τους είχε ζητηθεί εξαρχής.

6.2 Ανάλυση απαντήσεων συνέντευξης

6.2.1.Εισαγωγικές ερωτήσεις- Δημογραφικά

Οι συνεντευξιαζόμενοι κοινωνικοί λειτουργοί που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν σε όλες τις ερωτήσεις της συνέντευξης και ήταν πρόθυμοι να δώσουν οποιαδήποτε πληροφορία, διατηρώντας πάντα το απόρρητο που απαιτείται για τους ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών.

Οι ξενώνες βρίσκονται σε κρυφές τοποθεσίες και η λειτουργία τους είναι εικοσιτετράωρη. Οι φύλακες των κτηρίων κάνουν βάρδιες ώστε να καλύπτουν όλο το εικοσιτετράωρο , ενώ οι υπόλοιποι εργαζόμενοι των ξενώνων δουλεύουν οχτάωρα μεν, κυλιόμενα δε. Αυτό συμβαίνει για να καλύπτονται οι ανάγκες των δομών και των φιλοξενουμένων , όλο το εικοσιτετράωρο.

Ο κάθε ξενώνας έχει διαφορετική διαρρύθμιση στο χώρο. Η κάθε φιλοξενούμενη σε όλους τους ξενώνες έχει δικό της δωμάτιο, για εκείνη και τα παιδιά της – εάν υπάρχουν. Το μπάνιο και η κουζίνα διαφέρουν από δομή σε δομή. Για

παράδειγμα, σε έναν ξενώνα κάθε γυναίκα έχει δικό της μπάνιο, ενώ υπάρχει κοινόχρηστη κουζίνα. Σε άλλο ξενώνα τα μπάνια και η κουζίνα είναι κοινά ανά δύο δωμάτια κ.ο.κ.

Για το φαγητό τους συνήθως προμηθεύονται μαγειρεμένο από τους παιδικούς σταθμούς των δήμων, ενώ άλλοτε το παρασκευάζουν μόνες τους, εάν και εφόσον υπάρχουν υλικά στον ξενώνα.

6.2.2.Καθημερινότητα των φιλοξενουμένων

Σύμφωνα με τους κοινωνικούς λειτουργούς, η καθημερινότητα των γυναικών είναι σχετικά κοινή για όλες. Τις πρωινές ώρες οι γυναίκες που έχουν παιδιά καλούνται να τα ετοιμάσουν για το σχολείο, ή τον παιδικό σταθμό (ανάλογα την ηλικία τους) και να τα συνοδεύσουν μέχρι εκεί. Οι υπόλοιπες ώρες του πρωινού αφιερώνονται, κυρίως, σε διεκπεραιωτικές διαδικασίες των γυναικών σε δημόσιες υπηρεσίες, ή όπου αλλού χρειάζεται να απευθυνθούν για τις γραφειοκρατικές τους εκκρεμότητες. Οι ώρες της κοινής ησυχίας τηρούνται σε όλους τους ξενώνες και τα απογεύματα είναι συνήθως ελεύθερα από δραστηριότητες για τις φιλοξενούμενες με σκοπό να κάνουν μια βόλτα ή ότι άλλο τις ευχαριστεί. Σε έναν ξενώνα αναφέρθηκαν χαρακτηριστικά και δραστηριότητες δημιουργικής απασχόλησης των γυναικών, όπως ομαδικό μαγείρεμα και κηπουρική.

6.2.3.Ένταξη γυναικών στους ξενώνες

Οι εργαζόμενοι σε κάθε ξενώνα είναι διαφορετικοί. Οι μόνες κοινές ειδικότητες για όλους είναι αυτή του κοινωνικού λειτουργού, του ψυχολόγου και των φυλάκων του κτηρίου.

Ανάλογα τις ανάγκες της δομής και τις θέσεις που προκηρύσσονται υπάρχουν ειδικότητες όπως παιδοψυχολόγος σε έναν ξενώνα, οποίος κάνει εβδομαδιαίες συναντήσεις με τα παιδιά των φιλοξενουμένων. Στους υπόλοιπους ξενώνες υπάρχουν νηπιαγωγός ή παιδαγωγός ή βρεφονηπιοκόμος και ο ρόλος τους είναι σχετικά κοινός, να φροντίζουν για το διάβασμα των παιδιών και τη δημιουργική τους απασχόληση κάποιες ώρες της ημέρας, που διαφέρουν για κάθε ξενώνα. Σε έναν ξενώνα υπάρχει προϊστάμενος μέσα στον χώρο του ξενώνα που φροντίζει και για τα διοικητικά της δομής, ενώ στους υπόλοιπους υπάρχει ένας διοικητικός υπάλληλος, χωρίς όμως να είναι προϊστάμενος, καθώς εκείνος βρίσκεται στα γραφεία του εκάστοτε δήμου στον

οποίο ανήκει ο ξενώνας.

Στην ερώτηση που αφορά τις προϋποθέσεις που χρειάζεται να έχει μία γυναίκα για να φιλοξενηθεί σε ξενώνα , η απάντηση των κοινωνικών λειτουργών είναι ομόφωνη : «οποιαδήποτε γυναίκα δηλώνει θύμα ενδοοικογενειακής βίας ή βρίσκεται σε κατάσταση κρίσης έχει δικαίωμα να φιλοξενηθεί στον ξενώνα».

Για τα παιδιά της προβλέπεται φιλοξενία στον ίδιο χώρο εφόσον , εάν είναι κορίτσια δεν έχουν συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας τους και εάν είναι αγόρια δεν έχουν συμπληρώσει το 12^ο έτος της ηλικίας τους.

Η ένταξη των γυναικών στον ξενώνα έχει κοινή διαδικασία για όλους τους ξενώνες, όπως είπαν οι κοινωνικοί λειτουργοί. Η αρχική παραπομπή γίνεται μέσω των συμβουλευτικών κέντρων που υπάρχουν στους δήμους ή από το εθνικό κέντρο κοινωνικής αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.), ανάλογα με το που θα απευθυνθεί η γυναίκα. Εφόσον υπάρχει διαθεσιμότητα σε κάποιον ξενώνα, συνήθως μακριά από εκεί που διέμενε ως τώρα, «για λόγους προστασίας» , όπως τόνισαν οι κοινωνικοί λειτουργοί, η γυναίκα ενημερώνεται για τις απαραίτητες εξετάσεις που χρειάζεται να κάνει πριν μπει στον ξενώνα. Οι εξετάσεις αυτές είναι αιματολογικές, προκειμένου να ελεγχθούν οι γυναίκες για σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, μία ακτινογραφία θώρακος , μία δερματολογική εκτίμηση και μία ψυχιατρική εκτίμηση, ώστε να επιβεβαιωθεί πως η γυναίκα είναι ικανή να συμβιώσει με άλλες γυναίκες και παιδιά. Τέλος, εάν η γυναίκα συνοδεύει τα παιδιά της , ο ξενώνας χρειάζεται και μία παιδιατρική εκτίμηση για την υγεία των παιδιών.

Για την άφιξη της γυναίκας στον ξενώνα τηρείται μυστικότητα. Η συνεννόηση για την ημέρα και την ώρα που θα φτάσει η γυναίκα στον ξενώνα , συνεννοείται με τον κοινωνικό λειτουργό της υπηρεσίας, όπως υπάρχει κατάλληλη συνεννόηση και για τον τρόπο μεταφορά της στον ξενώνα.

Μόλις φτάσει η γυναίκα στον ξενώνα χρειάζεται να υπογράψει τα έγγραφα υποδοχής που είναι κοινά για όλους και έχουν προταθεί μέσω του προγράμματος του ΕΣΠΑ και της γενική γραμματείας ισότητας των φύλων. Ο κοινωνικός λειτουργός λαμβάνει το κοινωνικό ιστορικό της γυναίκας. Σε κάθε ξενώνα μπορεί να υπάρχει κάποια πρόσθετη φόρμα συμπλήρωσης διαφόρων στοιχείων , την οποία έχει δημιουργήσει ο κοινωνικός λειτουργός ή κάποιος επαγγελματίας του επιστημονικού προσωπικού. Για παράδειγμα, σε έναν ξενώνα , η κοινωνική λειτουργός έχει φτιάξει μία φόρμα στην οποία κατά την άφιξη τους οι γυναίκες συμπληρώνουν τον αριθμό των κλινοσκεπασμάτων που λαμβάνουν, ώστε να «αποφεύγονται τυχόν παρεξηγήσεις κατά την αναχώρησή τους από τον ξενώνα»(Σ1).

Όπως απάντησαν οι κοινωνικοί λειτουργοί , οι γυναίκες μπορούν να φιλοξενηθούν για τρεις μήνες και έχουν τη δυνατότητα παράτασης αυτού του διαστήματος για άλλο τόσο. Χαρακτηριστικά όμως ένας κοινωνικός λειτουργός δήλωσε πως « εάν παραστεί τεράστια ανάγκη και υπάρχει διαθεσιμότητα στο χώρο της δομής το διάστημα μπορεί να παραταθεί και μερικούς μήνες ακόμα. Δε θέλουμε να μείνει στο δρόμο καμία φιλοξενούμενη»(Σ3).

6.2.4. Υπηρεσίες που παρέχονται στους ξενώνες

Οι βασικές υπηρεσίες που παρέχονται στους ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών είναι η σίτιση, η στέγαση και η ασφάλεια. Όπως αναφέρουν οι κοινωνικοί λειτουργοί, στους ξενώνες παρέχεται ψυχολογική και κοινωνική στήριξη. Οι ίδιοι λένε πως «δεν υπάρχουν υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης για τις φιλοξενούμενες»(Σ1, Σ2), ενώ σε έναν μόνο ξενώνα υπάρχουν δραστηριότητες για να απασχολούνται οι γυναίκες. Σε έναν ξενώνα παρέχεται και ειδικό κονδύλι για τις μετακινήσεις των φιλοξενούμενων , ενώ στους περισσότερους δεν προβλέπεται κάτι τέτοιο.

Οι ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών της Αττικής συνεργάζονται με αρκετούς φορείς του νομού , τους οποίους έχουν ανάγκη οι φιλοξενούμενες. «επειδή κάθε περίπτωση κακοποίησης είναι διαφορετική η δικτύωση μας είναι ευρεία»(Σ3), αναφέρει χαρακτηριστικά μία εκ των συνεντευξιαζόμενων κοινωνικών λειτουργών.

Τα συμβουλευτικά κέντρα φαίνεται να είναι σε άμεση συνεργασία με τους ξενώνες μιας και μέσω εκείνων γίνεται συνήθως η εκάστοτε παραπομπή. «Τα νοσοκομεία και τα αστυνομικά τμήματα είναι αρκετά συνεργάσιμα στο σημείο που μπορούν να βοηθήσουν»(Σ1), αναφέρει μία κοινωνική λειτουργός. Η σημαντικότητα της καλής δικτύωσης του κοινωνικού λειτουργού με όλες τις υπηρεσίες και τους φορείς του δήμου στον οποίο βρίσκεται ο κάθε ξενώνας αναφέρθηκε από όλους τους συνεντευξιαζόμενους. Τα νηπιαγωγεία, τα σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης , οι πρεσβείες , είναι μερικοί ακόμα φορείς που αναφέρθηκαν από τους κοινωνικούς λειτουργούς για την συχνή συνεργασία τους με τους ξενώνες.

Οι ξενώνες «ζουν» μέσω του χρηματοδοτούμενου προγράμματος του ΕΣΠΑ που ξεκίνησε το 2013 και θα λήξει στις 31-12-2015. Το πρόγραμμα αυτό αφορά αποκλειστικά τη λειτουργία ξενώνων φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών στους δήμους της χώρας.

Η νομοθεσία σχετικά με τη λειτουργία των ξενώνων προβλέπει πολλά οι

κοινωνικοί λειτουργοί ρωτήθηκαν , εάν κάτι από αυτά νιώθουν να εμποδίζει με όποιον τρόπο την ενδυνάμωση των θυμάτων. Οι απαντήσεις ήταν ενδιαφέρουσες. Δύο στους τρεις απάντησαν πως το βασικό πρόβλημα στη λειτουργία των ξενόνων και επομένως και στη δυσκολία ενδυνάμωσης των φιλοξενουμένων είναι η διοίκηση , η οποία δε βρίσκεται στο χώρο του ξενώνα και υπάρχει μεγάλη δυσκολία στην επικοινωνία μεταξύ τους.

Ένας εκ των τριών συνεντευξιαζόμενων παρατήρησε πως « ο νόμος λέει πως οι γυναίκες χρειάζονται ιατρικές εξετάσεις, αλλά δεν προβλέπει πουθενά πως θα γίνει αυτό για τις ανασφάλιστες γυναίκες»(Σ3). «Οι δυσκολίες ποικίλλουν , ανάλογα με το πώς θα εφαρμοστεί η νομοθεσία»(Σ2), σημειώνει έτερος κοινωνικός λειτουργός.

6.2.5. Ανάγκες των γυναικών

Οι κοινωνικοί λειτουργοί απάντησαν στο κατά πόσο οι ξενώνες καλύπτουν τις ανάγκες των κακοποιημένων γυναικών. Όλοι ανεξαιρέτως είπαν πως η βασική ανάγκη για «καταφύγιο» καλύπτεται απόλυτα.

Από εκεί και πέρα υπάρχουν ανάγκες που οι κοινωνικοί λειτουργοί πιστεύουν πως δεν τις καλύπτει ο ξενώνας. Χαρακτηριστικά αναφέρθηκε πως « υπάρχει μεγάλη δυσκολία στη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των ανασφάλιστων γυναικών και αυτό είναι μεγάλο ζήτημα». «Μεγάλο μας πρόβλημα είναι η μη παροχή χρημάτων για έκτακτες ανάγκες ή για τη μετακίνηση των γυναικών. Όταν μία γυναίκα χρειάζεται γιατρό , αλλά είναι ανασφάλιστη και δεν έχει χρήματα ούτε για εισιτήριο , τότε η θέση μας είναι εξαιρετικά δύσκολη»(Σ3), σημείωσε ένας εκ των συνεντευξιαζόμενων.

«Βασική ανάγκη των γυναικών αυτών είναι να δουλέψουν, ώστε να είναι ανεξάρτητες. Δυστυχώς όμως δεν τους παρέχεται καμία ιδιαίτερη ευκαιρία για αυτό»(Σ1), αναφέρει χαρακτηριστικά μία κοινωνική λειτουργός για να τονίσει πως «αν δε βρουν δουλειά μέχρις ότου φύγουν από τον ξενώνα, η μεγαλύτερη πιθανότητα είναι να γυρίσουν πίσω στο κακοποιητικό περιβάλλον από όπου ήρθαν»(Σ1).

Στα πλαίσια της συζήτησης περί των αναγκών των γυναικών που φιλοξενούνται στον ξενώνα , τέθηκε η ερώτηση για το τι πιστεύουν οι κοινωνικοί λειτουργοί πως θα μπορούσε να αλλάξει για να βελτιωθεί η λειτουργία των ξενόνων και συνεπώς και η ζωή των θυμάτων.

Τρεις στους τρεις απάντησαν πως είναι άκρως απαραίτητο ένα κονδύλι που θα καλύπτει τις μεταφορές των φιλοξενουμένων και γενικά θα καλύπτει έκτακτες ανάγκες των γυναικών. Το θέμα του κονδυλίου αυτού αναφέρθηκε πολλές φορές και από όλους τους κοινωνικούς λειτουργούς, κάτι που φανερώνει τη σημαντικότητα του

για την βελτίωση της λειτουργίας των ξενώνων και όπως είπε ο ένας κοινωνικός λειτουργός «το κονδύλι εκτάκτων αναγκών θα διευκολύνει τη ζωή των θυμάτων, τη δουλειά τη δική μας ως επιστημονικό προσωπικό και τα όρια μεταξύ εμάς και των φιλοξενουμένων»(Σ1).

Στα πλαίσια της βελτίωσης, δύο στους τρεις κοινωνικούς λειτουργούς απάντησαν πως θα βοηθούσε η ύπαρξη προϊσταμένου μέσα στο χώρο του ξενώνα, ώστε «να υπάρχουν ευδιάκριτα όρια ανάμεσα στους εργαζόμενους»(Σ1, Σ2).

Ένας κοινωνικός λειτουργός σημείωσε πως «Χρειάζονται περισσότερες ειδικότητες μέσα στον ξενώνα. Οι ανάγκες είναι επί εικοσιτετράωρου βάσεως και αυτή τη στιγμή είμαστε λίγοι για τις καλύπτουμε.»(Σ2) η ανάγκη για καλύτερη περιγραφή του χώρου ακούστηκε επίσης από έναν κοινωνικό λειτουργό.

6.2.6. Αλλαγή και ενδυνάμωση των κακοποιημένων γυναικών

Όσον αφορά τις αλλαγές στη συμπεριφορά των γυναικών με την πάροδο του χρόνου, οι απαντήσεις ποικίλλουν. Κοινή απάντηση όλων ήταν πως οι κακοποιημένες γυναίκες στο σύνολο τους, μόλις απομακρυνθούν από το κακοποιητικό περιβάλλον και νιώσουν ασφάλεια κινητοποιούνται σε μεγάλο βαθμό τον πρώτο καιρό.

Ένας συνεντευξιαζόμενος σημείωσε πως « Καμιά φορά βολεύονται και είναι πολύ δύσκολο να κινητοποιηθούν περαιτέρω. Γίνονται έως απαιτητικές και αναπαράγουν τις δυσκολίες που βίωναν το προηγούμενο διάστημα στο προσωπικό του ξενώνα και πολύ πιο συχνά στα παιδιά τους»(Σ1). «Μεγάλη εντύπωση μας κάνει το γεγονός πως υπάρχει με τον καιρό μεγάλη παραμέληση των παιδιών τους»(Σ1), λέει χαρακτηριστικά μία κοινωνική λειτουργός.

Φαίνεται από τα λεγόμενα των κοινωνικών λειτουργών πως οι γυναίκες που φιλοξενούνται στους ξενώνες, με τον καιρό γίνονται χειριστικές και συχνά εμφανίζουν αρχηγικές τάσεις στις «καινούριες φιλοξενούμενες»(Σ1). Μία κοινωνική λειτουργός τόνισε πως « Καλό θα ήταν να μην ξεχνάμε και από πού έρχονται αυτές οι γυναίκες. Μέχρι τώρα ζούσαν ένα “μαζί” που τις πονούσε και αυτό το κουβαλούν στον ξενώνα.»(Σ3) .

Η κοινωνική επανένταξη των γυναικών φαίνεται να είναι κυρίως και πρωτίστως στα χέρια των ίδιων των γυναικών, φαίνεται να τονίζουν οι κοινωνικοί λειτουργοί. « Ο βασικός τους στόχος είναι να δουλέψουν για να μπορέσουν να ζουν ανεξάρτητες και μακριά από τον θύτη τους.»(Σ1), σημειώνει μία εκ των τριών συνεντευξιαζόμενων. Οι κοινωνικοί λειτουργοί ανέφεραν πως οι ίδιοι σε συνεργασία με τους ψυχολόγους των δομών προσπαθούν να τις ενισχύουν και αν τις

ενδυναμώνουν ώστε να καταφέρουν να «σταθούν στα πόδια τους».

Οι κοινωνικοί λειτουργοί των ξενώνων δεν έχουν άμεση εικόνα για τη ζωή των θυμάτων μετά την αναχώρησή τους από τους χώρους του ξενώνα. «Εάν θελήσουν εκείνες να μας καλέσουν μαθαίνουμε για το πώς ζουν από εδώ και πέρα»(Σ1), λέει χαρακτηριστικά η μία κοινωνική λειτουργός. Δεν προβλέπεται κάποια διαδικασία που χρειάζεται να κινηθεί από τη δομή, παρά μόνο εάν μία πρώην φιλοξενούμενη ζητήσει κάποια follow up συνάντηση.

6.2.7.Ρόλος κοινωνικού λειτουργού στο πλαίσιο των ξενώνων

Οι κοινωνικοί λειτουργοί έδωσαν διαφορετικές απαντήσεις για το ρόλο του επαγγέλματος στο χώρο των ξενώνων φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών. Τα δύο τρίτα απάντησαν πως ο ρόλος τους είναι κυρίως συμβουλευτικός, διαμεσολαβητικός και διεκπεραιωτής. Το ένα τρίτο τόνισε το ρόλο της δικτύωσης του κοινωνικού λειτουργού με τις υπηρεσίες του δήμου στον οποίο βρίσκεται ο ξενώνας.

« Νιώθω ότι έχω χάσει το ρόλο μου» (Σ2), σημειώνει χαρακτηριστικά μία κοινωνική λειτουργός, και συνεχίζει « όταν μία γυναίκα δεν έχει χρήματα να αγοράσει εισιτήριο για να πάει στο γιατρό, τίθεται το δίλλημα αν θα της δώσουμε εμείς ή όχι. Όταν δε σε καλύπτει ο φορέας χρειάζεται να θολώσουν τα επαγγελματικά όρια ή όχι?»(Σ1).

6.2.8.Θύτης

Προς το τέλος της συνέντευξης , οι κοινωνικοί λειτουργοί ρωτήθηκαν για την αντιμετώπισή τους σε υποτιθέμενη επίσκεψη κάποιου θύτη στον χώρο του ξενώνα. Φυσικά τονίστηκε από όλους πως δεν επιτρέπεται κανενός είδους επίσκεψη στους ξενώνες και πως για αυτό το σκοπό υπάρχουν οι φύλακες. «Ακόμα και αν κάποια φιλοξενούμενη καλέσει τον θύτη της και του πει που βρίσκεται –κάτι που έχει συμβεί- , εμείς όταν φτάσει εδώ δε δίνουμε καμία πληροφορία για εκείνη , ούτε και για το ότι στεγάζεται ξενώνας στο κτήριο.(Σ3)» , σημειώνει η κοινωνική λειτουργός.

Φαίνεται, από τα λεγόμενα των συνεντευξιζόμενων πως εάν κάποιος θύτης προβεί σε οποιαδήποτε ανάρμοστη συμπεριφορά καλούν αμέσως την αστυνομία για να επιληφθεί εκείνη.

Στην τελευταία ερώτηση της συνέντευξης, όσον αφορά το συνηθέστερο προφίλ του θύτη, οι απαντήσεις διέφεραν , ανάλογα τις περιπτώσεις θυμάτων βίας. «Συχνές περιπτώσεις θυτών είναι άνθρωποι που έχουν υποστεί οι ίδιοι βία σε μικρότερη ηλικία, ή χρήστες αλκοόλ και ναρκωτικών ουσιών. (Σ1)», λέει χαρακτηριστικά μία εκ των τριών κοινωνικών λειτουργών.

«Η ανεργία δημιουργεί συχνά βίαιες συμπεριφορές», τονίζει έτερος κοινωνικός λειτουργός(Σ3). Από τα λεγόμενα τους και τις περιπτώσεις που έχουν δει, αναφέρθηκαν πολύ συχνά σε θύτες που ασχολούνται με παράνομες δραστηριότητες και κάνουν συχνή χρήση αλκοόλ και εξαρτησιογόνων ουσιών γενικότερα.

Κεφάλαιο 7^ο Συμπεράσματα – Προτάσεις

Το θέμα που πραγματεύτηκε η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία ήταν η καινοτόμα λειτουργία ξενώνων φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών στους δήμους της Αττικής και η ενδυνάμωση των κακοποιημένων γυναικών μέσα από τις υπηρεσίες που τους παρέχουν οι ξενώνες. Αναφέρθηκε ο γενικότερος ορισμός της βίας, της κακοποίησης κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, καθώς και τα είδη αυτής.

Τονίστηκε η σημαντικότητα του κύκλου της βίας, ώστε να γίνει κατανοητή η κατάσταση μιας γυναίκας που ζει σε κακοποιητικό περιβάλλον. Εξετάστηκαν τα αίτια της ενδοοικογενειακής βίας με σκοπό την προβολή των συνηθέστερων χαρακτηριστικών του θύτη. Διερευνήθηκε η ισχύουσα ελληνική και η ευρωπαϊκή νομοθεσία που αφορά στη βία κατά των γυναικών. Επίσης, καταγράφηκαν οι υπηρεσίες που αφορούν στην κακοποίηση των γυναικών στην Ελλάδα και αναλυτικότερα η λειτουργία των ξενώνων φιλοξενίας.

Μέσα από την ερευνητική διαδικασία έγινε προσπάθεια να διαπιστωθεί τι ισχύει στην πρακτική εφαρμογή του προγράμματος της λειτουργίας των ξενώνων και ποιος είναι ο κύριος ρόλος των επαγγελματιών κοινωνικών λειτουργών σε αυτό το πλαίσιο.

7.1 Βία και κακοποίηση

Η βία ορίστηκε από πολλούς και με διαφορετικό τρόπο, αλλά όλοι κατέληγαν σε παρόμοιους ορισμούς. Οι γυναίκες μπορούν να υποστούν τη βία με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους εντός και εκτός οικογένειας. Εκείνες που χρήζουν βοήθειας και φιλοξενίας εντάσσονται στους ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών. Οι κοινωνικοί λειτουργοί που εργάζονται στους ξενώνες της Αττικής συμφώνησαν πως μία γυναίκα θεωρείται κακοποιημένη όταν το δηλώσει και ζητήσει βοήθεια από αρμόδιους φορείς.

7.2 Διαχείριση και διοίκηση ξενώνων φιλοξενίας

Το 2013 δόθηκε στους δήμους της χώρας επιδοτούμενο πρόγραμμα από το ΕΣΠΑ , μέσω του οποίου δημιουργήθηκαν ξενώνες φιλοξενίας. Το πρόγραμμα προέβλεπε την πρόσληψη επιστημονικού και διοικητικού προσωπικού, κάτι που όπως διαπιστώθηκε από τις συνεντεύξεις ισχύει και στην εφαρμογή του προγράμματος. Στους ξενώνες εργάζονται όλες οι ειδικότητες που προέβλεπε η επιδότηση. Η λειτουργία των ξενώνων είναι εικοσιτετράωρη σύμφωνα με το πρόγραμμα και για τη διατήρηση της ασφάλειας των φιλοξενουμένων διατηρείται απόρρητη η διεύθυνση τους.

7.3 Νομοθεσία και ανάγκες των φιλοξενουμένων γυναικών

Η νομοθεσία που αφορά την ενδοοικογενειακή βία στην Ελλάδα εφαρμόζεται, αν και σύμφωνα με τα λεγόμενα των κοινωνικών λειτουργών δεν καλύπτει όλες τις παραμέτρους των περιστατικών.

Όσα προβλέπονται από τη νομοθεσία είναι βοηθητικά και εφαρμόζονται στην πράξη. Υπάρχουν όμως και κάποιες ανάγκες των φιλοξενουμένων που δεν καλύπτονται από τη νομοθεσία, όπως τα έξοδα που αφορούν τα μεταφορικά τους ή τις απαιτήσεις της ιατροφαρμακευτικής τους κάλυψης για όσες είναι ανασφάλιστες. Σε αυτό αναφέρθηκαν οι συμμετέχοντες στην έρευνα, κοινωνικοί λειτουργοί και τόνισαν την αναγκαιότητα της καλύτερης οργάνωσης των δομών από τους δήμους και τη διοίκηση.

7.4 Αίτια ενδοοικογενειακής βίας και συνηθέστερο προφίλ θύτη

Τα αίτια της ενδοοικογενειακής βίας ποικίλουν σε κάθε περίπτωση. Οι συνεντευξιαζόμενοι κοινωνικοί λειτουργοί επιβεβαίωσαν όσα αναφέρθηκαν βιβλιογραφικά για το προφίλ του θύτη. Ένας άνθρωπος ο οποίος ασκεί ενδοοικογενειακή βία ή βία κατά των γυναικών σε οποιαδήποτε μορφή της έχει επηρεαστεί είτε από περιβαλλοντικούς παράγοντες ή από τις οικονομικές συνθήκες της ζωής του, από εξαρτησιογόνες ουσίες ή και εμπλοκή σε παράνομες δραστηριότητες, όπως επιβεβαιώνεται και στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας.

Οι γυναίκες που έχουν κακοποιηθεί και φιλοξενούνται σε έναν ξενώνα, προσπαθούν , με τη βοήθεια των επαγγελματιών να «σταθούν στα πόδια τους» και να μάθουν να ζουν έξω από τον κύκλο της βίας. Οι ανάγκες τους ποικίλουν , όπως μας αναφέρουν οι επαγγελματίες κοινωνικοί λειτουργοί, και είναι υπεύθυνες μόνες τους να φροντίσουν για αυτές, χωρίς κάποια ιδιαίτερη βοήθεια από το κράτος, πέρα από τη φιλοξενία σε ασφαλή χώρο για συγκεκριμένο διάστημα.

7.5 Συμπεριφορά των θυμάτων στους ξενώνες

Η απαραίτητη προϋπόθεση για να ανεξαρτητοποιηθούν οι γυναίκες που διαμένουν στους ξενώνες είναι η εύρεση εργασίας . Στο θεωρητικό μέρος της εργασίας αναφέρθηκε ως βασικό αίτιο της ενδοοικογενειακής βίας , η ανεργία. Οι κοινωνικοί λειτουργοί αναφέρθηκαν στην αλλαγή της συμπεριφοράς των κακοποιημένων γυναικών προς τα παιδιά τους και στην αυστηρότητα ή και τη βία που μπορεί να τους εκφράζουν . Συνδέοντας, λοιπόν, δύο βασικά αίτια της ενδοοικογενειακής βίας, τα οποία τονίστηκαν στο πρώτο κεφάλαιο, την ανεργία και το πρότερο κακοποιητικό περιβάλλον του θύτη, αλλά και τα λεγόμενα των κοινωνικών λειτουργών των ξενώνων φιλοξενίας, συμπεραίνεται η πιθανή κακοποίηση των παιδιών των κακοποιημένων γυναικών από τις ίδιες.

7.6 Υπηρεσίες που παρέχουν οι ξενώνες

Όσα προβλέπονται στο τρίτο κεφάλαιο της εργασίας για τη λειτουργία των ξενώνων , επαληθεύονται από τα λεγόμενα των επαγγελματιών κοινωνικών λειτουργών για τις παροχές του ξενώνα. Η δωρεάν στέγαση, η σίτιση και η ψυχοκοινωνική ενδυνάμωση προσφέρεται στις φιλοξενούμενες γυναίκες για όσο διάστημα παραμείνουν στους ξενώνες.

7.7 Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού στους ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών

Λόγω του νεοσύστατου χαρακτήρα των δομών των ξενώνων φιλοξενίας , δεν υπάρχει βιβλιογραφικά ο ορισμός του ρόλου του κοινωνικού λειτουργού στα συγκεκριμένα πλαίσια. Και οι ίδιοι οι επαγγελματίες ανέφεραν τη σύγχυση του ρόλου τους λόγω της τριβής τους με τις κακοποιημένες γυναίκες και της έλλειψης κάλυψης κάποιων αναγκών τους από τη διοίκηση.

Οι αρχές και η δεοντολογία του επαγγέλματος , όπως τονίζεται και στο θεωρητικό μέρος της εργασίας, χρησιμοποιείται από τους κοινωνικούς λειτουργούς ,

όπως τόνισαν οι ίδιοι και υπάρχει η συνεχής προσπάθεια για την τήρηση των επαγγελματικών ορίων μεταξύ αυτών και των φιλοξενουμένων γυναικών.

7.8 Προτάσεις για την καλύτερη λειτουργία των ξενώνων φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών

Οι κοινωνικοί λειτουργοί που συμμετείχαν στην έρευνα συμφώνησαν στην καλύτερη οργάνωση των ξενώνων μέσω περισσότερων επαγγελματικών ειδικοτήτων, καλύτερη συντήρηση κτηρίων και περισσότερη διοικητική οργάνωση από τους δήμους που έχουν αναλάβει να λειτουργούν τις συγκεκριμένες δομές. Βασικό αίτημα των συνεντευξιαζόμενων ήταν η ύπαρξη παραπάνω κονδυλίων για την καλύτερη εξυπηρέτηση των θυμάτων που φιλοξενούνται στους ξενώνες, καθώς και η ύπαρξη προγραμμάτων επαγγελματικής αποκατάστασης τους με σκοπό την γρηγορότερη ψυχοκοινωνική τους αποκατάσταση.

Παράρτημα 1^ο

Ερωτήσεις Συνεντεύξεων

1. Ποιες είναι οι ώρες λειτουργίας των ξενώνων και ποιες οι ώρες που απασχολούνται οι εργαζόμενοι?
2. Ποια είναι η διαρρύθμιση του χώρου για τις γυναίκες και τα παιδιά τους?
3. Ποια είναι η καθημερινότητα των γυναικών στους ξενώνες?
4. Τι προσωπικό στελεχώνει τους ξενώνες και ο ποιος ο ρόλος τους?
5. Ποιες είναι οι προϋποθέσεις που χρειάζονται για να φιλοξενηθεί μία γυναίκα και τι προβλέπεται για τα παιδιά της (εάν έχει)?
6. Με ποιο τρόπο γίνεται η ένταξη των γυναικών στον ξενώνα? Ποια διαδικασία ακολουθείται?
7. Πόσο διάστημα παραμένουν τα θύματα στον ξενώνα?
8. Τι υπηρεσίες παρέχονται στα θύματα στον ξενώνα?
9. Με ποιους φορείς συνεργάζονται οι ξενώνες ?
10. Από πού χρηματοδοτείται η λειτουργία των ξενώνων?
11. Υπάρχει κάτι που να προβλέπεται νομοθετικά, το οποίο να εμποδίζει με όποιο τρόπο την ενδυνάμωση των θυμάτων?
12. Θεωρείτε ότι οι ξενώνες καλύπτουν τις ανάγκες των κακοποιημένων γυναικών?
13. Τι πιστεύετε πως θα μπορούσε να γίνει για την βελτίωση των συνθηκών λειτουργίας των ξενώνων?

14. Τι αλλαγές στη συμπεριφορά παρατηρείτε στα θύματα με το πέρασμα του χρόνου?
15. Με ποιο τρόπο γίνεται η κοινωνική επανένταξη των θυμάτων?
16. Έχετε εικόνα για τη ζωή των κακοποιημένων γυναικών μετά την παραμονή τους στους ξενώνες?
17. Ποιο είναι ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού στο πλαίσιο των ξενώνων φιλοξενία κακοποιημένων γυναικών?
18. Με ποιο τρόπο αντιμετωπίζονται οι θύτες σε ενδεχόμενη επίσκεψή τους στον ξενώνα?
19. Έχετε παρατηρήσει κάποιο συνηθέστερο προφίλ θύτη?

Παράρτημα 2^ο

Συνεντεύξεις

Συνέντευξη 1^η

- **Ποιες είναι οι ώρες λειτουργίας του ξενώνα και ποιες οι ώρες που απασχολούνται οι εργαζόμενοι?**
- *Η λειτουργία του ξενώνα είναι 24ωρη. Οι εργαζόμενοι του ξενώνα δουλεύουν οχτάωρα κυλιόμενα ανάλογα με τις ανάγκες της δομής.*

- **Ποια είναι η διαρρύθμιση του χώρου για τις γυναίκες και τα παιδιά τους?**
- *Κάθε γυναίκα έχει το δικό της δωμάτιο και το δικό της μπάνιο. Τα παιδιά μένουν με τη μητέρα τους. Υπάρχει κοινόχρηστη κουζίνα, τραπεζαρία και χώρος για να παίζουν τα παιδιά.*

- **Ποια είναι η καθημερινότητα των γυναικών στον ξενώνα?**
- *Όσες έχουν παιδιά, τα ετοιμάζουν και τα πάνε σχολείο. Η συνέχεια της ημέρας τους αφορά διαδικασίες σε δημόσιες υπηρεσίες ή ό,τι εκκρεμότητες έχει η κάθε μία με γραφειοκρατία. Το μεσημεριανό φαγητό διατίθεται 13:30-14:30 και υπάρχουν συγκεκριμένες ώρες κοινής ησυχίας 15:30- 17:30. Τα απόγευμα οι γυναίκες έχουν ελεύθερο πρόγραμμα.*

- **Τι προσωπικό στελεχώνει τον ξενώνα και ο ποιος ο ρόλος τους?**
- *Υπάρχουν τρεις φύλακες που επιτηρούν το κτήριο και την είσοδο και έξοδο όλων, κοινωνικός λειτουργός, παιδοψυχολόγος και ένας διοικητικός υπάλληλος.*

- **Ποιες είναι οι προϋποθέσεις που χρειάζονται για να φιλοξενηθεί μια γυναίκα και τι προβλέπεται για τα παιδιά της (αν έχει) ?**

- *Μία γυναίκα που δηλώνει θύμα ενδοοικογενειακής βίας έχει το δικαίωμα να φιλοξενηθεί σε ξενώνα. Εάν έχει παιδιά , αυτά φιλοξενούνται μαζί της εφόσον δεν έχουν κλείσει το 12^ο έτος της ηλικίας τους αν είναι αγόρια και το 18^ο αν είναι κορίτσια.*

- **Με ποιο τρόπο γίνεται η ένταξη των γυναικών στον ξενώνα? Ποια διαδικασία ακολουθείται?**
- *Συνήθως οι γυναίκες παραπέμπονται από το εκάστοτε συμβουλευτικό κέντρο που έχουν επισκεφθεί. Εκεί τις ενημερώνουν για τις απαραίτητες εξετάσεις που χρειάζεται να κάνουν. Αυτές είναι αιματολογικές , ακτινογραφία θώρακος, δερματολογική εκτίμηση και ψυχιατρική εκτίμηση. Εάν η γυναίκα έχει παιδιά, χρειάζεται και παιδιατρική εκτίμηση των παιδιών. Αφού πραγματοποιηθούν οι εξετάσεις η γυναίκα σε συνεννόηση με το επιστημονικό προσωπικό του ξενώνα ορίζει ώρα και ημέρα και τρόπο που θα έρθει. Μόλις φτάσει υπογράφει όλα τα απαραίτητα έντυπα υποδοχής, τον κανονισμό λειτουργίας του ξενώνα και γίνεται η λήψη του κοινωνικού ιστορικού από τον κοινωνικό λειτουργό.*

- **Πόσο διάστημα παραμένουν τα θύματα στον ξενώνα?**
- *3 μήνες, με δυνατότητα παράτασης για αντίστοιχο χρονικό διάστημα.*

- **Τι υπηρεσίες παρέχονται στα θύματα στον ξενώνα?**
- *Εβδομαδιαία ψυχολογική υποστήριξη, κοινωνική στήριξη, φιλοξενία (δωρεάν σίτιση, στέγαση και ασφάλεια).*

- **Με ποιους φορείς συνεργάζεται ο ξενώνας?**
- *Σίγουρα με όλα τα συμβουλευτικά κέντρα της Αττικής , διότι μας κάνουν τις παραπομπές. Με το αστυνομικό τμήμα της περιοχής υπάρχει πολύ καλή συνεργασία, όπως και με τους παιδικούς σταθμούς και τα δημοτικά σχολεία της περιοχής. Καλή επικοινωνία υπάρχει με τις κοινωνικές δομές του δήμου , αλλά και με τα νοσοκομεία της Αττικής.*

- **Από πού χρηματοδοτείται η λειτουργία των ξενώνων?**
- *Από το ΕΣΠΑ 100 % και αυτό ισχύει μέχρι και 31-12-2015.*

- **Υπάρχει κάτι που να προβλέπεται νομοθετικά, το οποίο να εμποδίζει με όποιο τρόπο την ενδυνάμωση των θυμάτων?**
- *Το μόνο ίσως που δυσκολεύει την κατάσταση και προβλέπεται απ' τον νόμο είναι η διοίκηση που ανήκει στο δήμο και πρακτικά βρίσκεται και εκεί. Οπότε δεν υπάρχει εύκολη και άμεση επικοινωνία για τις ανάγκες του ξενώνα.*
- **Θεωρείτε ότι ο ξενώνας καλύπτει τις ανάγκες των κακοποιημένων γυναικών ?**
- *Όχι. Το πρώτο που έχουν ανάγκη είναι η εύρεση εργασίας και δεν τους παρέχεται καμία ιδιαίτερη ευκαιρία γι' αυτό. Οι ίδιοι οι ξενώνες δεν έχουν κονδύλια για έκτακτες ανάγκες ή για τη μετακίνηση των γυναικών, κάτι που τις εμποδίζει στο να βρουν δουλειά. Ένα ακόμα εμπόδιο στο να βρουν εργασία είναι το ότι δεν έχουν που να αφήσουν τα παιδιά τους. Εάν υπήρχε προβλεπόμενη φύλαξη θα ήταν πιο εύκολο.*
- **Τι πιστεύετε ότι θα μπορούσε να γίνει για την βελτίωση των συνθηκών λειτουργίας των ξενώνων?**
- *Οι δήμοι δεν ήταν προετοιμασμένοι να λειτουργήσουν ξενώνες. Θα χρειαζόταν να υπάρχει προϊστάμενος μέσα σε κάθε ξενώνα και όχι σε απόσταση. Με αυτόν τον τρόπο θα υπήρχαν πιο ξεκάθαρα όρια και μεταξύ των εργαζομένων μέσα στον ξενώνα. Σίγουρα θα έπρεπε να υπήρχε και ένα προβλεπόμενο κονδύλι για οποιεσδήποτε τυχόν έκτακτες ανάγκες.*
- **Τι αλλαγές στη συμπεριφορά παρατηρείτε στα θύματα με το πέρασμα του χρόνου?**
- *Οι φιλοξενούμενες με την απομάκρυνση τους από το κακοποιητικό περιβάλλον αρχίζουν αμέσως να ζουν πιο φυσιολογικά. Μπορεί να γίνονται λίγο χειριστικές και να εμφανίζουν ενίοτε αρχηγικές τάσεις στις καινούριες φιλοξενούμενες με το πέρασμα του χρόνου. Αποκτούν σίγουρα μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση ώστε να αντιμετωπίσουν πιο σθεναρά το θύτη, απομπλέκονται απ' το πρότερο συναίσθημα τους.*
- **Με ποιο τρόπο γίνεται η κοινωνική επανένταξη των θυμάτων?**

- *Από μόνες τους αρχίζουν σχεδόν αμέσως να εντάσσονται στην κοινωνία. Δίπλα τους συμβουλευτικά στέκονται ο κοινωνικός λειτουργός και ο ψυχολόγος της δομής. Η ενδυνάμωση γίνεται δύσκολα λόγω της δυσκολίας στην εύρεση εργασίας. Χαρακτηριστική δυσκολία , επίσης, είναι και τα πολλά πισωγυρίσματα των γυναικών στους θύτες.*
- **Έχετε εικόνα για τη ζωή των κακοποιημένων γυναικών μετά την παραμονή τους στον ξενώνα?**
- *Η αλήθεια είναι πως όχι. Μετά από εδώ οι επιλογές τους δεν είναι πολλές. Εάν κάποια επικοινωνήσει μαζί μας από μόνη της τότε έχουμε κάποια εικόνα, αλλά αυτό συμβαίνει σπάνια.*
- **Ποιος είναι ο ρόλος σας ως κοινωνικός λειτουργός στον ξενώνα φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών?**
- *Στη ευθύνη του κοινωνικού λειτουργού είναι η λήψη του κοινωνικού ιστορικού των γυναικών, η γραφειοκρατία γενικότερα και η υπογραφή του κώδικα λειτουργίας του ξενώνα από τις γυναίκες. Βασικός μας ρόλος είναι αυτός του διαμεσολαβητή. Χρειάζεται να δικτυωθούμε με όλες τις υπηρεσίες που έχουν ανάγκη οι φιλοξενούμενες, όπως και με όλες τις υπηρεσίες που υπάρχουν στο δήμο που βρίσκεται ο ξενώνας.*
- **Με ποιο τρόπο αντιμετωπίζονται οι θύτες σε ενδεχόμενη επίσκεψη τους στον ξενώνα?**
- *Εάν συμβεί κάτι τέτοιο, καλούμε την αστυνομία ώστε να τον απομακρύνει. Δεν επιτρέπονται οι επισκέψεις στον ξενώνα. Και λόγω απορρήτου δύσκολα φτάνει σε εμάς κάποιος θύτης.*
- **Έχετε παρατηρήσει κάποιο συνηθέστερο προφίλ θύτη?**
- *Μέσα από τα λεγόμενα των θυμάτων , έχω καταλάβει πως κάθε περίπτωση είναι διαφορετική. Οι θύτες μπορεί να ήταν οι ίδιοι στο παρελθόν θύματα βίας, ή να είναι χρήστες αλκοόλ και ναρκωτικών ουσιών. Σύνηθες είναι να έχουν δει ως παιδιά σκηνές βία ή να έχουν βίαια πρότυπα στην παιδική τους ηλικία.*
- **Σας ευχαριστώ πολύ για το χρόνο σας.**

Συνέντευξη 2^η

- **Ποιες είναι οι ώρες λειτουργίας του ξενώνα και ποιες οι ώρες που απασχολούνται οι εργαζόμενοι?**
- *Ο ξενώνας λειτουργεί σε εικοσιτετράωρη βάση και το προσωπικό τους εργάζεται πρωινές ώρες.*

- **Ποια είναι η διαρρύθμιση του χώρου για τις γυναίκες και τα παιδιά τους?**
- *Κάθε γυναίκα έχει το δικό της δωμάτιο , αλλά όχι το δικό της μπάνιο. Τα μπάνια μοιράζονται οι γυναίκες ανά δύο δωμάτια.*

- **Ποια είναι η καθημερινότητα των γυναικών στον ξενώνα?**
- *Παίρνουν το πρωινό τους, ετοιμάζουν τα παιδιά για τα σχολεία και βγαίνουν μόνες τους για όλες τις εξωτερικές δουλειές τους και για εύρεση εργασίας.*

- **Τι προσωπικό στελεχώνει τον ξενώνα και ο ποιος ο ρόλος τους?**
- *Σε αυτόν τον ξενώνα έχουμε έναν κοινωνικό λειτουργό, μία ψυχολόγο που κάνει εβδομαδιαίες συνεδρίες με τις φιλοξενούμενες, μία νηπιαγωγό που ασχολείται με τις ελεύθερες ώρες των παιδιών, δύο φύλακες για τον χώρο και δύο καθαρίστριες για τη φροντίδα των κοινόχρηστων χώρων.*

- **Ποιες είναι οι προϋποθέσεις που χρειάζονται για να φιλοξενηθεί μια γυναίκα και τι προβλέπεται για τα παιδιά της (αν έχει) ?**
- *Χρειάζεται να την έχει παραπέμψει κάποιο συμβουλευτικό κέντρο συνήθως και να έχει κάνει τις απαραίτητες ιατρικές εξετάσεις που την ενημερώνουν να κάνει πριν έρθει σε εμάς. Στο δικό μας ξενώνα , βέβαια, αυτό μπορεί κάποιες φορές να παραλειφθεί , εάν είναι επείγουσα η φιλοξενία της γυναίκας.*

- **Με ποιο τρόπο γίνεται η ένταξη των γυναικών στον ξενώνα? Ποια διαδικασία ακολουθείται?**
- *Μόλις η γυναίκα έρθει στον ξενώνα υπογράφει μαζί με κάποιον από το επιστημονικό προσωπικό τα έντυπα που έχουν δοθεί από τη γενική γραμματεία ισότητας και ο κοινωνικός λειτουργός λαμβάνει το κοινωνικό της ιστορικό.*

- **Πόσο διάστημα παραμένουν τα θύματα στον ξενώνα?**
- *Η παραμονή των γυναικών είναι τρεις μήνες και έχουν τη δυνατότητα παράτασης για αντίστοιχο χρονικό διάστημα.*

- **Τι υπηρεσίες παρέχονται στα θύματα στον ξενώνα?**
- *Παρέχεται δωρεάν σίτιση μέσω των δημοτικών βρεφοκομείων και του ΚΥΑΔΑ, στέγαση, καθώς επίσης και ψυχολογική στήριξη και κοινωνική στήριξη.*

- **Με ποιους φορείς συνεργάζεται ο ξενώνας?**
- *Ο ξενώνας καλείται να συνεργαστεί με όσους φορείς χρειάζεται η κάθε φιλοξενούμενη να έρθει σε επαφή. Πιο σύνθητες είναι να μιλάμε με τα δημόσια νοσοκομεία, με την ΠΕΨΑΕ για επαγγελματικές συμβουλές για τις γυναίκες που ψάχνουν δουλειά, καθώς και με τους παιδικούς σταθμούς, τις πρεσβείες και τα Κέντρα Ψυχικής Υγείας (ΚΨΥ).*

- **Από πού χρηματοδοτείται η λειτουργία των ξενώνων?**
- *Η χρηματοδότηση των ξενώνων γίνεται εξ ολοκλήρου από το πρόγραμμα του ΕΣΠΑ.*

- **Υπάρχει κάτι που να προβλέπεται νομοθετικά, το οποίο να εμποδίζει με όποιο τρόπο την ενδυνάμωση των θυμάτων?**

- Προβλέπεται φιλοξενία για τα παιδιά των γυναικών, χωρίς όμως να υπάρχουν συγκεκριμένα νομοθετήματα που να αφορούν την επιμέλεια των παιδιών, και αυτό τις δυσκολεύει αρκετά.

- **Θεωρείτε ότι ο ξενώνας καλύπτει τις ανάγκες των κακοποιημένων γυναικών ?**
- Οι ξενώνες καλύπτουν τις ανάγκες που έχει μια γυναίκα για ένα πρώτο «καταφύγιο», οπότε ναι, πιστεύω το κάνουν.

- **Τι πιστεύετε ότι θα μπορούσε να γίνει για την βελτίωση των συνθηκών λειτουργίας των ξενώνων?**
- Χρειαζόμαστε περισσότερες ειδικότητες. Απαραίτητος ένας ψυχίατρος πιστεύω να παρακολουθεί κάποιες συμπεριφορές των θυμάτων. Επίσης θα ήταν βοηθητικό περισσότερο νοσηλευτικό προσωπικό και καλύτερες συνθήκες διαβίωσης για τις γυναίκες μέσα στο κτήριο.

- **Τι αλλαγές στη συμπεριφορά παρατηρείτε στα θύματα με το πέρασμα του χρόνου?**
- Οι γυναίκες ενδυναμώνονται και κινητοποιούνται σχετικά άμεσα, απλά ίσως να γίνονται απαιτητικές μέσα στο χώρο του ξενώνα.

- **Με ποιο τρόπο γίνεται η κοινωνική επανένταξη των θυμάτων?**
- Οι γυναίκες αυτές χρειάζονται συνεχή ενδυνάμωση ώστε να κινητοποιηθούν και βρουν εργασία. Αυτό τους προσφέρει την κοινωνική επανένταξη.

- **Έχετε εικόνα για τη ζωή των κακοποιημένων γυναικών μετά την παραμονή τους στον ξενώνα?**
- Υπάρχει η δυνατότητα για follow up συναντήσεις ,εάν και εφόσον το επιλέξουν και το ζητήσουν εκείνες. Κι όταν γίνεται αυτό χαιρόμαστε πολύ.

- **Ποιος είναι ο ρόλος σας ως κοινωνικός λειτουργός στον ξενώνα φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών?**
- *Η αλήθεια είναι πως έχω χάσει λίγο το ρόλο μου σε αυτό το πλαίσιο, το οποίο είναι τόσο απαιτητικό και έντονο που σε οδηγεί εκείνο κάθε φορά. Συχνά χάνονται τα όρια μεταξύ επαγγελματιών και φιλοξενουμένων, και είναι λογικό να συμβαίνει λόγω των συνθηκών. Ο κοινωνικός λειτουργός είναι διαμεσολαβητής, ενδυναμώνει τις γυναίκες, κάνει παραπομπές.*

- **Με ποιο τρόπο αντιμετωπίζονται οι θύτες σε ενδεχόμενη επίσκεψη τους στον ξενώνα?**
- *Δεν έχει συμβεί ποτέ κάτι τέτοιο. Οι επισκέψεις εδώ απαγορεύονται ρητά και αν συμβεί η πρώτη μας κίνηση θα είναι να καλεστεί η αστυνομία.*

- **Έχετε παρατηρήσει κάποιο συνηθέστερο προφίλ θύτη?**
- *Κάθε περίπτωση είναι διαφορετική. Έχουμε ακούσει πολλά. Συνηθέστερο για έναν θύτη είναι να κάνει χρήση ουσιών ή αλκοόλ ή να έχει υποστεί βία ο ίδιος στην παιδική του ηλικία.*

- **Ποιες είναι οι ώρες λειτουργίας του ξενώνα και ποιες οι ώρες που απασχολούνται οι εργαζόμενοι?**
- *Ο ξενώνας λειτουργεί 24ωρες το 24ωρο και οι εργαζόμενοι του εργάζονται με κυλιόμενο ωράριο.*

- **Ποια είναι η διαρρύθμιση του χώρου για τις γυναίκες και τα παιδιά τους?**
- *Κάθε γυναίκα έχει δικό της δωμάτιο και δικό της μπάνιο. Ανά δύο δωμάτια υπάρχει και κουζίνα. Υπάρχει και ένα playroom για τα παιδιά των φιλοξενουμένων.*

- **Ποια είναι η καθημερινότητα των γυναικών στον ξενώνα?**
- *Μετά το πρωινό , οι γυναίκες πηγαίνουν τα παιδιά στα σχολεία τους και συνήθως μετά αφιερώνουν χρόνο στην προσπάθεια εύρεσης εργασίας. Διεκπεραιώνουν γραφειοκρατικές δουλειές που χρειάζονται και μετά ασχολούνται με δραστηριότητες μέσα στον ξενώνα , όπως κηπουρική ή ομαδικές μαγειρικές και μαθήματα Ελληνικών για τις αλλοδαπές.*

- **Τι προσωπικό στελεχώνει τον ξενώνα και ο ποιος ο ρόλος τους?**
- *Υπάρχει προϊσταμένη μέσα στον χώρο του ξενώνα η οποία έχει στην ευθύνη της τη διαχείριση του χώρου και τις γραφειοκρατικές διαδικασίες. Στον ξενώνα απασχολείται επίσης ένας διοικητικός υπάλληλος που διαχειρίζεται τις παραγγελίες που κάνει η δομή σε γραφική ύλη και ρυθμίζει τα τιμολόγια, δύο βρεφονηπιοκόμοι , οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για την φύλαξη των παιδιών τις ώρες που δεν μπορούν οι μητέρες και δύο φροντιστές που επιβλέπουν τον χώρο. Αυτοί είναι και όλοι μόνιμοι υπάλληλοι του συγκεκριμένου ξενώνα.*

Οι υπόλοιποι είμαστε με συμβάσεις, και εκτός από την υποφαινόμενη κοινωνική λειτουργό, υπάρχει άλλη μία συνάδελφος, τρεις κοινωνικοί

φροντιστές, τρεις φύλακες και μία δασκάλα για το διάβασμα των παιδιών δημοτικού.

- **Ποιες είναι οι προϋποθέσεις που χρειάζονται για να φιλοξενηθεί μια γυναίκα και τι προβλέπεται για τα παιδιά της (αν έχει) ?**
- *Οποιαδήποτε γυναίκα που είναι κακοποιημένη με όποιο τρόπο ή βρίσκεται σε κατάσταση κρίσης γενικότερα.*

- **Με ποιο τρόπο γίνεται η ένταξη των γυναικών στον ξενώνα? Ποια διαδικασία ακολουθείται?**
- *Οι γυναίκες πρέπει να υποβάλλονται στις απαραίτητες εξετάσεις και να διερευνάται τυχόν εκκρεμότητα νομική. Στη συνέχεια λαμβάνουμε το κοινωνικό της ιστορικό και συμπληρώνουμε μαζί τα απαραίτητα έγγραφα για την ένταξή της.*

- **Πόσο διάστημα παραμένουν τα θύματα στον ξενώνα?**
- *Τρεις μήνες με δυνατότητα παράτασης για άλλο τόσο, αλλά αν κριθεί απαραίτητο μπορεί να φιλοξενηθεί και παραπάνω.*

- **Τι υπηρεσίες παρέχονται στα θύματα στον ξενώνα?**
- *Ο ξενώνας παρέχει σίτιση και στέγαση, όπως και ψυχοκοινωνική στήριξη. Υπάρχουν δραστηριότητες δημιουργικής απασχόλησης και ένα μικρό κονδύλι για τις μετακινήσεις των φιλοξενουμένων.*

- **Με ποιους φορείς συνεργάζεται ο ξενώνας?**
- *Με όσους χρειάζεται. Με νοσοκομεία, τη Γ.Α.Δ.Α. και γενικότερα τα αστυνομικά τμήματα, τις Μ.Κ.Ο. του νομού τις κοινωνικές υπηρεσίες των δήμων, με δημοτικά σχολεία και παιδικούς σταθμούς.*

- **Από πού χρηματοδοτείται η λειτουργία των ξενώνων?**
- *Από το χρηματοδοτούμενο πρόγραμμα του ΕΣΠΑ.*

- **Υπάρχει κάτι που να προβλέπεται νομοθετικά, το οποίο να εμποδίζει με όποιο τρόπο την ενδυνάμωση των θυμάτων?**
- *Ενώ ο νόμος προβλέπει ιατρικές εξετάσεις , δεν προβλέπει τίποτα για την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των ανασφάλιστων γυναικών. Και αυτή είναι μία από τις μεγαλύτερες δυσκολίες για τις περισσότερες.*

- **Θεωρείτε ότι ο ξενώνας καλύπτει τις ανάγκες των κακοποιημένων γυναικών ?**
- *Αυτό που με ρωτάτε είναι σχετικό. Η κάθε μία φιλοξενούμενη ορίζει διαφορετικά τις ανάγκες τις, οπότε για κάθε γυναίκα που φιλοξενείται τον ξενώνα υπάρχει διαφορετική οπτική.*

- **Τι πιστεύετε ότι θα μπορούσε να γίνει για την βελτίωση των συνθηκών λειτουργίας των ξενώνων?**
- *Χρειαζόμαστε σίγουρα καλύτερη περιγραφή για το χώρο και ένα κονδύλι για έκτακτες ανάγκες.*

- **Τι αλλαγές στη συμπεριφορά παρατηρείτε στα θύματα με το πέρασμα του χρόνου?**
- *Οι γυναίκες που έρχονται εδώ συνήθως βολεύονται στην ασφάλεια που τους παρέχει η δομή. Αναπαράγουν συχνά τις δυσκολίες που έχουν βιώσει οι ίδιες στα παιδιά τους και στο προσωπικό του ξενώνα. Ας μην ξεχνάμε ότι ζούσαν ένα «μαζί» που τις πονούσε και το κουβαλούν μαζί τους.*

- **Με ποιο τρόπο γίνεται η κοινωνική επανένταξη των θυμάτων?**

- *Πρωταρχικό ρόλο στην κοινωνική τους επανένταξη παίζει η εύρεση εργασίας. Για τις αλλοδαπές, συχνά υπάρχει η επιλογή για επιστροφή στην χώρα προέλευσής τους.*

- **Έχετε εικόνα για τη ζωή των κακοποιημένων γυναικών μετά την παραμονή τους στον ξενώνα?**
- *Με όσες το επιθυμούν , φυσικά!*

- **Ποιος είναι ο ρόλος σας ως κοινωνικός λειτουργός στον ξενώνα φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών?**
- *Βασική μας υποχρέωση σαν κοινωνικοί λειτουργοί είναι να τις ενδυναμώνουμε καθημερινά , ώστε να γίνουν ανεξάρτητες. Ο ρόλος μας είναι συμβουλευτικό και συχνά διερευνητικός, ως προς το πώς η ίδια σκέφτεται για τη δημιουργία πλάνου αποκατάστασης για το μετά.*

- **Με ποιο τρόπο αντιμετωπίζονται οι θύτες σε ενδεχόμενη επίσκεψη τους στον ξενώνα?**
- *Εάν κάποιος θύτης φτάσει στον ξενώνα , εμείς δεν του δίνουμε καμία πληροφορία για το χώρο ή για τη γυναίκα που ψάχνει. Τηρούμε το απόρρητο και τον απομακρύνουμε λέγοντας του ότι κάνει λάθος.*

- **Έχετε παρατηρήσει κάποιο συνηθέστερο προφίλ θύτη?**
- *Οι περισσότεροι, σύμφωνα με τα λεγόμενα των γυναικών, ήταν ελεγκτικοί. Οι φιλοξενούμενες μας μιλούν για σχέσεις «φυλακές» και συντρόφους άνεργους, χρήστες αλκοόλ και ουσιών , με έντονη ψυχοπαθολογία και απασχολούμενοι σε παράνομες δραστηριότητες.*

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ
ΦΥΛΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΚΩΝ
ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Αθήνα, 2013

Α.Π. 4459

ΑΝΑΡΤΗΤΕΟ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΘΕΜΑ: ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΞΕΝΩΝ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ
ΓΥΝΑΙΚΩΝ

ΈΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ:

1. Τις διατάξεις του Π.Δ. 5/2008 (ΦΕΚ 17 Α) «Οργανισμός της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων».
2. Τις διατάξεις του Π.Δ. 189/2009 (ΦΕΚ 221Α'/5.11.2009) «Καθορισμός και ανακατανομή αρμοδιοτήτων των Υπουργείων».
3. Τις διατάξεις του Π.Δ. 96/2010 (ΦΕΚ 170/Α'/28.09.2010) «Σύσταση Υπουργείου Θαλάσσιων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας, καθορισμός των αρμοδιοτήτων του και ανακατανομή αρμοδιοτήτων των Υπουργείων» σύμφωνα με το οποίο η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων μεταφέρεται από το Υπουργείο

Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

4. Τις διατάξεις του Π.Δ. 65/2011 (ΦΕΚ Α 147) «Διάσπαση του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης στα Υπουργεία α) Εσωτερικών και β) Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, συγχώνευση των Υπουργείων Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Θαλάσσιων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας στο Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και μεταφορά στον Πρωθυπουργό των Γενικών Γραμματειών Ενημέρωσης και Επικοινωνίας και στο Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς».
5. Τη με αρ. πρωτ. 4089/5-9-2011 (ΦΕΚ 1978/β/6-9-2011) απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών περί «Μεταβίβασης αρμοδιοτήτων στη Γενική Γραμματέα της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων, στους Προϊσταμένους των Οργανικών Μονάδων της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των φύλων, καθώς και στον Προϊστάμενο και στους Προϊσταμένους Μονάδων της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής επιχειρησιακών Προγραμμάτων, του ΚΠΣ 2000-2006, του ΕΣΠΑ και λοιπών συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων».
6. Τις διατάξεις των Π.Δ. 84,85,86 (ΦΕΚ Α' 141/21-6-2012) «Αποδοχή παραίτησης Υπουργών», «Ίδρυση και μετονομασία Υπουργείων, μεταφορά και κατάργηση Υπηρεσιών», «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών».
7. Τη με αριθμό 15331/17.4.2013 (ΦΕΚ Β'184/25-04-2013) κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών με την οποία διορίζεται η Γενική Γραμματέας Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών.
8. Τις διατάξεις του Π.Δ. 233/2003 (ΦΕΚ 204 Α) «Προστασία και αρωγή στα θύματα των εγκλημάτων του άρθρου 323, 349, 351 του Ποινικού Κώδικα κατά το άρθρο 12 του Ν. 3064/2002 (ΦΕΚ Α'248)».
9. Τον Ν. 3386/2005 (ΦΕΚ 212 Α) «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια», όπως ισχύει.

10. Τον Ν. 3500/2006 (ΦΕΚ 232 Α) «Για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας και άλλες διατάξεις».
11. Τη με αρ. πρωτ. 1968/27.10.2011 Πρόσκληση της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων για την υποβολή προτάσεων στο πλαίσιο των Αξόνων Προτεραιότητας 07 «Ανάπτυξη δομών και υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προς όφελος των γυναικών και για την καταπολέμηση της βίας στις 8 Περιφέρειες Σύγκλισης», 08 «Ανάπτυξη δομών και υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προς όφελος των γυναικών και για την καταπολέμηση της βίας στις 3 Περιφέρειες Σταδιακής Εξόδου» και 09 «Ανάπτυξη δομών και υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προς όφελος των γυναικών και για την καταπολέμηση της βίας στις 2 Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου» όπως ισχύει.
12. Τις με αρ. πρωτ. 86/16-1-2013, 87/16-1-2013 και 88/16-1-2013 αποφάσεις ένταξης των έργων «Ανάπτυξη δομών και υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προς όφελος των γυναικών και για την καταπολέμηση της βίας στον άξονα προτεραιότητας 07» (κωδικός MIS 372764), «Ανάπτυξη δομών και υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προς όφελος των γυναικών και για την καταπολέμηση της βίας στον άξονα προτεραιότητας 08» (κωδικός MIS 372765) και «Ανάπτυξη δομών και υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προς όφελος των γυναικών και για την καταπολέμηση της βίας στον άξονα προτεραιότητας 09» (κωδικός MIS 372766) στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013.
13. Τη με αρ. πρωτ. 195/25.01.2012 Πρόσκληση (κωδικός 07.08.09.69.02.03.10/ΕΥΕ.ΓΓΙΦ) της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής της Γενικής Γραμματείας Ισότητας για την υποβολή προτάσεων στο πλαίσιο των Αξόνων Προτεραιότητας 07 «Ανάπτυξη δομών και υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προς όφελος των γυναικών και για την καταπολέμηση της βίας-Ανάπτυξη και λειτουργία ξενώνων φιλοξενίας, Β' κύκλος στις 8 Περιφέρειες Σύγκλισης» και 08 «Ανάπτυξη δομών και υπηρεσιών της Τοπικής

Αυτοδιοίκησης προς όφελος των γυναικών και για την καταπολέμηση της βίας. Ανάπτυξη και λειτουργία ξενώνων φιλοξενίας, Β' κύκλος στις 3 Περιφέρειες Σταδιακής Εξόδου» όπως ισχύει.

14. Τις με αρ. πρωτ. 1006/10-4-2012 Και 1007/10-4-2012 Αποφάσεις Ένταξης Των Έργων «Ανάπτυξη Δομών και Υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προς Όφελος των Γυναικών και για την Καταπολέμηση της Βίας – Ανάπτυξη και Λειτουργία Ξενώνων Φιλοξενίας Β' Κύκλος στον Άξονα Προτεραιότητας 07» (Κωδικός MIS 375253) και «Ανάπτυξη Δομών και Υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προς Όφελος των Γυναικών και για την Καταπολέμηση της Βίας – Ανάπτυξη και Λειτουργία Ξενώνων Φιλοξενίας Β' κύκλος στον άξονα προτεραιότητας 08» (κωδικός MIS 375254) στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013».
15. Τα οριζόμενα στο άρθρο 7 του ν.2472/1997, της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, όπως ισχύει.
16. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της παρούσας απόφασης δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

Την έναρξη της ισχύος του παρόντος Κανονισμού Λειτουργίας των Ξενώνων Φιλοξενίας Κακοποιημένων Γυναικών σε συνεργασία με τους ενταγμένους στο Πρόγραμμα Δήμους της Χώρας.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΞΕΝΩΝΩΝ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ
ΓΥΝΑΙΚΩΝ

¹ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΡΧΩΝ

Το 1993, η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ υιοθέτησε τη Διακήρυξη εναντίον της Βίας κατά των Γυναικών. Στο άρθρο {1} της εν λόγω διακήρυξης ορίζεται η «βία κατά των

γυναικών» ως «κάθε πράξη βίας με βάση το φύλο, η οποία έχει ή μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη σωματική, τη σεξουαλική ή την ψυχολογική βλάβη ή οδύνη για τη γυναίκα, συμπεριλαμβανομένης της απειλής για τέτοιες πράξεις, τον εξαναγκασμό ή την αυθαίρετη στέρηση της ελευθερίας στον δημόσιο ή στον ιδιωτικό βίο».

Η διάσταση του φύλου στην εξατομικευμένη συμβουλευτική υποστήριξη λαμβάνει υπόψη της το φύλο, με στόχο την καλύτερη κατανόηση των δυσκολιών και των προβλημάτων που προκύπτουν από αυτό, συμβάλλοντας με τον πληρέστερο δυνατό τρόπο στην ενδυνάμωση και στην στήριξη των γυναικών.

Η εργασία με τα θύματα κακοποίησης είναι προσηλωμένη στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια, στις κατοχυρωμένες αρχές του Χάρτη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και στο Διεθνές Δίκαιο.

Η εργασία με τα θύματα κακοποίησης πρέπει να είναι απαλλαγμένη από οποιαδήποτε μορφή προκατάληψης ή/και διάκρισης στη βάση της οικονομικής και κοινωνικής τους κατάστασης, της καταγωγής, του μορφωτικού επιπέδου, της εθνικότητας, της φυλής, του φύλου, της θρησκείας, της ηλικίας, των φυσικών τους ικανοτήτων, του σεξουαλικού τους προσανατολισμού και της νομικής τους υπόστασης.

Στη συνεργασία με τα θύματα κακοποίησης τηρούνται οι ακόλουθες αρχές:

- Δεν ασκείται κριτική στις μέχρι στιγμής εμπειρίες, στη συμπεριφορά και στις επιλογές των φιλοξενουμένων γυναικών.
- Διασφαλίζεται το απόρρητο σε όλα τα επίπεδα. Ιδιαίτερη προσοχή χρήζει το θέμα της διακίνησης πληροφοριών που αφορούν περιπτώσεις θυμάτων κακοποίησης. Το θύμα πρέπει να γνωρίζει για τη διακίνηση των προσωπικών του δεδομένων και εγγράφων και να συναινεί. Τούτο προϋποθέτει ότι το θύμα τυγχάνει πλήρους και αντικειμενικής ενημέρωσης για την υπόθεσή του.
- Παρέχεται ασφάλεια, προστασία και δίκαιη μεταχείριση στις κακοποιημένες γυναίκες και στα παιδιά τους. Τα θύματα προστατεύονται από οποιαδήποτε μορφή βλάβης, αντιποίνων και επαναθυματοποίησης.
- Διασφαλίζεται η αρχή της αυτοδιάθεσης και του σεβασμού των αποφάσεων και των κακοποιημένων γυναικών. Το θύμα αποφασίζει αφού ενημερωθεί για

όλες τις πιθανές επιλογές του. Οι αποφάσεις αυτές τυγχάνουν σεβασμού, εφόσον δεν αντιβαίνουν στην ισχύουσα Νομοθεσία.

- Επιδιώκεται η διεπιστημονική συνεργασία.

II. ΣΤΟΧΟΙ

Στον Ξενώνα Φιλοξενίας Κακοποιημένων Γυναικών φιλοξενούνται γυναίκες θύματα έμφυλης βίας μαζί με τα παιδιά τους, μέχρι την ηλικία των δεκαοκτώ ετών, εφόσον πρόκειται για κορίτσια, και των δώδεκα, εφόσον πρόκειται για αγόρια. Στην περίπτωση των ανήλικων αγοριών οι φορείς παραπομπής, οι οποίοι αναφέρονται στο άρθρο 5 του παρόντος κανονισμού, λαμβάνουν υπόψη τους το όριο ηλικίας των δώδεκα ετών και αναλαμβάνουν την ευθύνη να παραπέμψουν το άρρεν τέκνο σε αρμόδιο για την ηλικία του φορέα φιλοξενίας.

Ο Ξενώνας Φιλοξενίας Κακοποιημένων Γυναικών παρέχει ασφαλή διαμονή στις γυναίκες αυτές και στα παιδιά τους προστατεύοντάς τους από τον θύτη.

Ο Ξενώνας Φιλοξενίας Κακοποιημένων Γυναικών διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο, λόγω της ανάγκης απομάκρυνσης των θυμάτων από την εστία της βίας, και, ειδικότερα, κατά την περίοδο της κρίσης.

Ο Ξενώνας Φιλοξενίας Κακοποιημένων Γυναικών παρέχει τη δέουσα ψυχοκοινωνική και άλλη στήριξη στις γυναίκες αυτές, ώστε να αντιμετωπίσουν τόσο τα προβλήματα που προκύπτουν από την εν λόγω συνθήκη, όσο και τις τραυματικές τους εμπειρίες. Ως εκ τούτου, οι γυναίκες, εφόσον απαλλαγούν από τη βία και ανακτήσουν τις δυνάμεις τους και

την αυτοπεποίθησή τους, θα είναι πλέον σε θέση να συνεχίσουν τη ζωή τους σε νέες βάσεις και να στηρίξουν την όποια επιλογή τους με ή χωρίς τον σύντροφο ή τον σύζυγό τους.

III. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΞΕΝΩΝΑ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΤΟΥ ΞΕΝΩΝΑ ΠΑΡΑΜΕΝΟΥΝ ΑΠΟΡΡΗΤΑ

ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

ΤΩΝ ΦΙΛΟΞΕΝΟΥΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΟΥΣ

1. Ώρες και Ημέρες Λειτουργίας

Ο Ξενώνας λειτουργεί καθημερινά, όλο το εικοσιτετράωρο, καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

2. Διοίκηση

Η λειτουργία, η διαχείριση και η επίβλεψη του Ξενώνα ασκείται από το αρμόδιο όργανο που ορίζει ο φορέας υλοποίησης, όπως προβλέπεται από την αντίστοιχη Απόφαση Υλοποίησης του υποέργου της λειτουργίας του Ξενώνα.

3. Υπηρεσίες

Ο Ξενώνας παρέχει στις γυναίκες και στα παιδιά τους φιλοξενία, ασφάλεια, ψυχολογική και κοινωνική στήριξη από εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό. Διευκολύνει επίσης την πρόσβαση σε νομική συμβουλευτική, με την παραπομπή στα Συμβουλευτικά Κέντρα Γυναικών της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων (ΓΓΙΦ) ή άλλων φορέων.

Πιο αναλυτικά:

3.1 *Φιλοξενία των Γυναικών και των Παιδιών τους*

Ο Ξενώνας προσφέρει ασφαλή διαμονή που περιλαμβάνει στέγη και

διατροφή. Η διαμονή

έχει μεταβατικό/προσωρινό χαρακτήρα, με στόχο η γυναίκα να επανέλθει στην κοινότητα και να ζήσει ανεξάρτητα από τη βία και έξω από αυτή. Οι γυναίκες και τα παιδιά τους μπορούν να φιλοξενηθούν έως τρεις (3) μήνες, ενώ ανάλογα με την περίπτωση και εφόσον κριθεί αναγκαίο από το επιστημονικό προσωπικό και τη Διοίκηση του Ξενώνα, η διάρκεια της φιλοξενίας μπορεί να παραταθεί αντίστοιχα. Ο Ξενώνας διαθέτει επαρκή μέτρα για την ασφάλεια των φιλοξενούμενων, ενώ παράλληλα συνεργάζεται με το τοπικό Αστυνομικό Τμήμα.

Στην κοινωνική στήριξη περιλαμβάνεται η ενημέρωση των φιλοξενούμενων γυναικών σχετικά με τις κοινωνικές παροχές που, κατ' αρχήν, μπορούν να αξιοποιήσουν. Πιο συγκεκριμένα, αφορά τα ασφαλιστικά δικαιώματα και τα θέματα οικογενειακών σχέσεων, τη γονική μέριμνα και εξειδικευμένα θέματα για τους αρχηγούς των μονογονεϊκών οικογενειών –επιδόματα, παροχές υπηρεσιών σε δημόσιους και δημοτικούς παιδικούς σταθμούς κ.λπ.-, τα θέματα εκπαίδευσης, κατάρτισης, υγείας και πρόνοιας, απασχόλησης και άλλα κατά περίπτωση. Εάν κριθεί αναγκαίο ή ζητηθεί από τις γυναίκες, παραπέμπονται σε αρμόδιες αρχές (π.χ. Αστυνομία, Εισαγγελία, κοινωνικές υπηρεσίες, υπηρεσίες υγείας κ.ά.)

3.3 Ψυχολογική στήριξη

Στην ψυχολογική στήριξη περιλαμβάνεται η ενδυνάμωση της γυναίκας μέσω εξειδικευμένης ατομικής συμβουλευτικής και ψυχοκοινωνικής στήριξης, με βασικούς στόχους την κινητοποίηση και την ενίσχυσή της.

4. Στελέχωση

4.1 Ειδικότητες

Για την εύρυθμη και την πλέον αποτελεσματική λειτουργία του Ξενώνα προτείνεται η στελέχωσή του με τις ακόλουθες ειδικότητες:

- Σύμβουλος κοινωνικής στήριξης – Κοινωνική/ός Λειτουργός

- Σύμβουλος ψυχικής στήριξης - Ψυχολόγος
- Παιδαγωγός ή Παιδοψυχολόγος
- Στέλεχος Διοικητικής Υποστήριξης
- Φύλακες
- Γενικό βοηθητικό προσωπικό

4.2 Υποχρεώσεις

Υποχρεώσεις των εργαζομένων στον Ξενώνα είναι μεταξύ άλλων:

- α. η ευαισθητοποίησή τους σε θέματα ισότητας των φύλων και, ειδικότερα, σε θέματα βίας κατά των γυναικών,
- β. η τήρηση των κανόνων δεοντολογίας της ειδικότητάς τους, και
- γ. η τήρηση του απορρήτου σε ό,τι αφορά τα στοιχεία των φιλοξενουμένων γυναικών, τις υποθέσεις τους και, τέλος, τα στοιχεία του Ξενώνα.

5. Παραπομπές

Οι παραπομπές στον Ξενώνα γίνονται από τους ακόλουθους φορείς:

- τα Συμβουλευτικά Κέντρα Γυναικών της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων,
- τα Συμβουλευτικά Κέντρα Γυναικών και τις κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων, και
- τις Υπηρεσίες του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.)

Οι φορείς προβαίνουν σε παραπομπή, αφού πρώτα συνεννοηθούν με τους αρμόδιους του Ξενώνα σε ό,τι αφορά τη διαθεσιμότητα θέσεων φιλοξενίας. Επίσης, οφείλουν να στείλουν, το συντομότερο δυνατόν, το ιστορικό της γυναίκας που πρόκειται να φιλοξενηθεί.

6. Εισαγωγή

Το επιστημονικό προσωπικό του Ξενώνα είναι το αρμόδιο όργανο για την εισήγηση της αποδοχής ή μη τής εκάστοτε παραπομπής για

εισαγωγή στη Διοίκηση του Ξενώνα, η οποία είναι το αποφασιστικό και αποκλειστικά υπεύθυνο για κάθε νόμιμη συνέπεια όργανο για την εισαγωγή στον Ξενώνα..

Οι ακόλουθες περιπτώσεις πρέπει να τυγχάνουν ιδιαίτερης προσοχής από τους υπευθύνους:

- Οι γυναίκες που έχουν υποστεί πρόσφατα ξυλοδαρμό, μπορούν, εφόσον το επιθυμούν, να απευθυνθούν στην Ιατροδικαστική Υπηρεσία ή σε εφημερεύον Νοσοκομείο για την επίσημη πιστοποίηση της κακοποίησής τους.
- Οι γυναίκες που επιθυμούν να υποβάλουν μήνυση παραπέμπονται αρμοδίως για νομική συμβουλευτική. Σε αυτή την περίπτωση, διερευνάται η δυνατότητα παροχής δωρεάν νομικής βοήθειας.
- Οι γυναίκες με παιδιά εντός γάμου οφείλουν να απευθυνθούν στο οικείο Αστυνομικό Τμήμα ή στην Εισαγγελία προκειμένου να καταγραφεί η εγκατάλειψη της οικογενειακής εστίας λόγω της κακοποίησής τους.

Κατά την εγκατάστασή τους, οι γυναίκες που πρόκειται να φιλοξενηθούν ενημερώνονται προφορικά και γραπτά για τους κανόνες που διέπουν τη λειτουργία του Ξενώνα. Στη συνέχεια, έχουν την υποχρέωση να υπογράψουν τη σχετική φόρμα αποδοχής των εν λόγω κανόνων. Αυτοί αφορούν στην ομαλή διαβίωση των φιλοξενουμένων εντός της δομής και δεσμεύουν τόσο τον Ξενώνα και το προσωπικό του για την παροχή συγκεκριμένων υπηρεσιών και τη διασφάλιση συγκεκριμένων δικαιωμάτων, όσο και τις ίδιες τις γυναίκες για τις υποχρεώσεις που συνεπάγονται εκ της φιλοξενίας τους και για την τήρηση των κανόνων λειτουργίας της δομής.

Η υποψήφια φιλοξενούμενη συμπληρώνει έντυπη δήλωση/αίτηση οικειοθελούς προσέλευσης για φιλοξενία στον Ξενώνα. Για την αποδοχή της αίτησης αυτής συνεκτιμώνται τα προσκομισθέντα

παραπεμπτικά έγγραφα και πραγματοποιείται ατομική συνέντευξη από τον/τη σύμβουλο.

Κατά την εισαγωγή, ελέγχεται η κατάσταση της υγείας της υποψήφιας φιλοξενούμενης, με στόχο τόσο την προστασία της ίδιας όσο και τη διαφύλαξη της δημόσιας υγείας εντός του Ξενώνα.

Οι ακόλουθες ιατρικές εξετάσεις απαιτούνται για την οριστική εισαγωγή των γυναικών και των παιδιών τους στον Ξενώνα:

- α. αιματολογικές, για σοβαρά μεταδιδόμενα νοσήματα,
- β. ακτινογραφία, θώρακος για φυματίωση,
- γ. δερματολογικές, για μεταδοτικές ασθένειες,
- δ. ψυχιατρική εκτίμηση, για την πιστοποίηση της δυνατότητας συμβίωσης με άλλα άτομα, και
- ε. παιδιατρική γνωμάτευση, για τα παιδιά των γυναικών.

Σε περιπτώσεις εξαιρετικά έκτακτης ανάγκης μπορεί να πραγματοποιηθεί προσωρινή εισαγωγή στον Ξενώνα, χωρίς να έχουν γίνει οι προαναφερθείσες ιατρικές εξετάσεις, εφόσον έχει εξασφαλιστεί χώρος για την προσωρινή φιλοξενία της συγκεκριμένης γυναίκας σε χωριστό τμήμα του Ξενώνα, με στόχο την προστασία της υγείας των ανθρώπων που διαμένουν ή εργάζονται σε αυτόν. Η εν λόγω εισαγωγή μπορεί να έχει μέγιστη διάρκεια 3 ημερών, μέχρι να ολοκληρωθούν οι απαραίτητες ιατρικές εξετάσεις. Σε κάθε περίπτωση διαπίστωσης ότι οι υποψήφιας γυναίκες νοσούν από σοβαρά μεταδιδόμενα νοσήματα, οι ήδη φιλοξενούμενες ή υπό διαδικασία φιλοξενίας στον Ξενώνα, υποχρεούνται να αποχωρήσουν άμεσα ή δεν γίνονται δεκτές αντίστοιχα.

7. Κανόνες διαβίωσης

- Η φιλοξενούμενη γυναίκα υποχρεούται να διαφυλάξει το απόρρητο της διεύθυνσης του Ξενώνα, τόσο κατά τη διάρκεια της φιλοξενίας της, όσο και μετά την αποχώρησή της από αυτόν.

- Η φιλοξενούμενη γυναίκα δέχεται να υποβληθεί στις αναφερθείσες στο άρθρο 6 του Κανονισμού ιατρικές εξετάσεις, με στόχο τόσο την προστασία της ίδιας όσο και τη διαφύλαξη της δημόσιας υγείας εντός του Ξενώνα.
- Εάν διαπιστωθεί κάποιο πρόβλημα υγείας υποχρεούται να ακολουθήσει τις ιατρικές οδηγίες και την απαραίτητη αγωγή. Στην περίπτωση κατά την οποία η φιλοξενούμενη νοσήσει από σοβαρό μεταδιδόμενο νόσημα, ισχύουν τα οριζόμενα στο άρθρο 6.
- Ο Ξενώνας μεριμνά για την πραγματοποίηση των αναγκαίων ιατρικών εξετάσεων και για την εξασφάλιση της απαραίτητης ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.
- Απαγορεύεται η χρήση οινοπνευματωδών ποτών ή άλλων ουσιών και φαρμάκων με εξαίρεση εκείνα που διαπιστωμένα έχουν συνταγογραφηθεί από ιατρό.
- Απαγορεύεται το κάπνισμα στα υπνοδωμάτια και στους κοινόχρηστους χώρους.
Επιτρέπεται μόνο σε προκαθορισμένο χώρο.
- Απαγορεύεται η κατοχή αιχμηρών αντικειμένων.
- Η έξοδος από τον Ξενώνα πραγματοποιείται μετά από συνεννόηση με την/τον υπεύθυνη/ο. Η φιλοξενούμενη γυναίκα υπογράφει σχετικό έντυπο στο οποίο αναφέρεται η ώρα εξόδου, το διάστημα απουσίας και η ώρα επιστροφής.
- Τα γεύματα πραγματοποιούνται στον προκαθορισμένο γι' αυτό το σκοπό χώρο και σε συγκεκριμένες ώρες. Απαγορεύεται η παρασκευή ή η μεταφορά φαγητού στα δωμάτια.
- Οι φιλοξενούμενες γυναίκες ευθύνονται για τον καθαρισμό του χώρου εστίασης της δομής μετά το πέρας των γευμάτων.
- Οι φιλοξενούμενες γυναίκες έχουν την πλήρη και αποκλειστική ευθύνη για τη φύλαξη των προσωπικών τους αντικειμένων.

- Κάθε φιλοξενούμενη έχει το δικαίωμα να διαθέτει προσωπικό χώρο εντός της δομής και τη δυνατότητα να κινείται ελεύθερα σε όλους τους κοινόχρηστους χώρους της.
- Οι φιλοξενούμενες γυναίκες ευθύνονται για τη διατήρηση της καθαριότητας και της τάξης τόσο των χώρων του Ξενώνα όσο και του προσωπικού τους χώρου.
- Οι μητέρες των παιδιών που φιλοξενούνται στον Ξενώνα έχουν την πλήρη και αποκλειστική ευθύνη για τη φροντίδα και την προστασία τους. Επίσης, οφείλουν να συμμορφωθούν με την τήρηση της υποχρεωτικής φοίτησης των παιδιών τους στην αντίστοιχη εκπαιδευτική βαθμίδα. Ως εκ τούτου, τα παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας εγγράφονται αντίστοιχα σε νηπιαγωγεία, δημοτικά και γυμνάσια της περιοχής όπου βρίσκεται ο Ξενώνας.
- Κατά τη διάρκεια της φιλοξενίας, ξεκινά η ψυχολογική στήριξη με βάση τις ανάγκες της φιλοξενούμενης γυναίκας και το σχέδιο παρέμβασης που καταρτίζεται γι' αυτό τον σκοπό. Εφόσον η ίδια συμφωνήσει με τα παραπάνω, οφείλει να συμμετέχει ανελλιπώς στις ατομικές ή/και ομαδικές συνεδρίες.
- Με μέριμνα του προσωπικού του Ξενώνα δύνανται οι φιλοξενούμενες γυναίκες να απευθυνθούν, εφόσον το επιθυμούν, σε Υπηρεσίες Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Αποκατάστασης.
- Ο Ξενώνας παρέχει ασφάλεια στις φιλοξενούμενες γυναίκες και στα παιδιά τους με την τήρηση του απορρήτου σε ό,τι αφορά τα στοιχεία του Ξενώνα (διεύθυνση και τηλέφωνο) και της ανωνυμίας των κακοποιημένων γυναικών.
- Η φιλοξενία των γυναικών διακόπτεται άμεσα λόγω απρεπούς ή βίαιης συμπεριφοράς κατά την απόλυτη κρίση και διακριτική ευχέρεια της Διοίκησης του Ξενώνα. Το αρμόδιο όργανο, που ορίζει ο φορέας υλοποίησης του υποέργου λειτουργίας του

Ξενώνα, δύναται να διακόψει την παραμονή της φιλοξενούμενης γυναίκας, με αιτιολογημένη απόφασή του και για λόγους που αφορούν στην πλημμελή τήρηση εκ μέρους της φιλοξενούμενης των όρων φιλοξενίας.

8. Τηρούμενα Αρχεία

Ο Ξενώνας τηρεί αρχεία προκειμένου να εξασφαλιστεί η βέλτιστη λειτουργία του, βάσει της συνεχούς ενημέρωσης των στελεχών του και τον συντονισμό του συνόλου των δράσεων.

Αυτά έχουν ως εξής:

8.1 Στατιστικά

8.1.1 Λειτουργία του Ξενώνα

- ο αριθμός των φιλοξενούμενων γυναικών και των παιδιών τους,
- ο αριθμός των αιτημάτων φιλοξενίας,
- ο αριθμός των αιτημάτων που ικανοποιούνται,
- ο χρόνος παραμονής των φιλοξενούμενων γυναικών στον Ξενώνα, οι φορείς που πραγματοποιούν παραπομπές, και
- οι συνεργασίες με άλλους φορείς.

8.1.2 Φωτερικές διαδικασίες

- ο αριθμός των συνεδριών συμβουλευτικής και το είδος τους,
- ποιες ειδικότητες εμπλέκονται αντιστοίχως,
- ο τρόπος συνεργασίας της συμβουλευτικής ομάδας,
- αξιολόγηση της λειτουργίας και της αποτελεσματικότητας της συμβουλευτικής ομάδας σε τακτά προκαθορισμένα διαστήματα,
- επαναπροσδιορισμός λειτουργίας και αρμοδιοτήτων με βάση τη συνεχή αξιολόγηση των παρεχομένων υπηρεσιών,
- τελική αξιολόγηση των παρασχεθέντων από τον Ξενώνα υπηρεσιών μετά το πέρας κάθε φιλοξενίας,

- κατάρτιση εξαμηνιαίων και ετησίων εκθέσεων σε ό,τι αφορά την προσέλευση και την πορεία των περιπτώσεων των φιλοξενουμένων γυναικών, και
- αξιολόγηση, στο πλαίσιο της εποπτείας, των επιστημονικών, διοικητικών και οργανωτικών συνθηκών εργασίας από το σύνολο του προσωπικού του Ξενώνα.

8.2 Αρχεία

8.2.1 Για τις φιλοξενούμενες γυναίκες:

- Έντυπη Αίτηση οικειοθελούς προσέλευσης για φιλοξενία,
- Έντυπο Αποδοχής των Κανόνων Λειτουργίας του Ξενώνα,
- Έντυπο Παραλαβής Ιματισμού,
- Υπεύθυνη Δήλωση συγκατάθεσης για την τήρηση αρχείων προσωπικών δεδομένων,
- Ατομικό Δελτίο Συμβουλευτικής Παρέμβασης που ενημερώνεται για το σύνολο των ενεργειών και των συνεδριών που πραγματοποιούνται σε αυτό το πλαίσιο,
- Έντυπο προσωρινής απουσίας,
- Έντυπο οριστικής αποχώρησης,
- Φάκελος καταγραφής όλων των στοιχείων της περίπτωσης, και Έντυπο αξιολόγησης των παρασχεθέντων υπηρεσιών.

8.2.2 Για τη Λειτουργία του Ξενώνα:

Παρουσιολόγια στελεχών,

- Φόρμες επικοινωνίας,
- Ηλεκτρονική βάση δεδομένων,
- Βιβλίο επικοινωνίας φορέων,
- Βιβλίο Εισόδου-Εξόδου των φιλοξενουμένων γυναικών (ώρα αποχώρησης, επιστροφής και παρατηρήσεις), και

- Μητρώο Ξενώνα (εισαγωγή, αποχώρηση, προορισμός, υπεύθυνος, παρατηρήσεις).

8.2.3 Φάκελος Φιλοξενούμενης Γυναίκας:

Γνωματεύσεις φορέων υγείας,

-
- Εκτιμήσεις/Εκθέσεις φορέων παραπομπής, και
- Έντυπο καταγραφής στοιχείων περίπτωσης:

Σε αυτό περιλαμβάνονται το ιστορικό και όποια στοιχεία αφορούν τη φιλοξενούμενη γυναίκα. Συμπληρώνεται περιοδικά από όλες/ους τους συμβούλους, βάσει της ειδικότητάς τους και των δεδομένων των συνεδριών που πραγματοποιούνται. Οι σύμβουλοι καταγράφουν σε αυτό τους στόχους, τις συναντήσεις, την εξέλιξη της διαδικασίας, την εκτίμηση των ενεργειών και σχετικές παρατηρήσεις ανά φιλοξενούμενη γυναίκα στο πλαίσιο της εργασίας τους.

Τέλος, προκειμένου να αντιμετωπιστούν συγκεκριμένες ανάγκες που προκύπτουν, τηρείται αναλυτικό ημερολόγιο ενεργειών και επικοινωνίας με τις υπηρεσίες που έχουν παραπέμψει τη φιλοξενούμενη γυναίκα στον Ξενώνα και με εκείνες στις οποίες παραπέμπει τις φιλοξενούμενες γυναίκες ο Ξενώνας.

9. Γενική Περιγραφή Αρμοδιοτήτων Προσωπικού

Το επιστημονικό προσωπικό του Ξενώνα ασκεί τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητές του σύμφωνα με το καθηκοντολόγιο της ειδικότητάς του.

Τα στελέχη διοικητικής στήριξης/διαχείρισης φροντίζουν για τη διοικητική επάρκεια του Ξενώνα με εργασίες όπως οργάνωση και τήρηση του αρχείου, του πρωτοκόλλου εισερχομένων και εξερχόμενων εγγράφων, του παρουσιολογίου των στελεχών, την ενημέρωση της βάσης δεδομένων, καθώς και οποιαδήποτε εργασία που αφορά διοικητική και τεχνική υποστήριξη και συντονισμό για τη λειτουργία του Ξενώνα.

Το γενικό βοηθητικό προσωπικό φροντίζει για την εύρυθμη λειτουργία τού Ξενώνα σε ζητήματα λειτουργικών αναγκών, όπως θέρμανση, τροφοδοσία, καθαριότητα, κ.λπ.

Ταυτόχρονα, κάθε εργαζόμενος αναλαμβάνει, όπου και όποτε χρειάζεται, τα καθήκοντα που απορρέουν από τους στόχους και τις γενικότερες ανάγκες της λειτουργίας τού Ξενώνα, με γνώμονα πάντα την καλή και αποτελεσματική συνεργασία της ομάδας για την παροχή της καλύτερης δυνατής βοήθειας και υποστήριξης στις φιλοξενούμενες γυναίκες.

Οι σύμβουλοι συνεργάζονται στενά προκειμένου οι φιλοξενούμενες γυναίκες να αντιμετωπίζονται κατά περίπτωση με βάση τις ιδιαίτερες ανάγκες τους στον τομέα της κάθε ειδικότητας. Μεταξύ των συμβούλων υπάρχει ανατροφοδότηση των πληροφοριών και των εκτιμήσεων ακόμα και σε καθημερινή βάση, δεδομένου ότι οι γυναίκες έχουν τακτικές συναντήσεις μαζί τους. Η τήρηση της εχεμύθειας και του απορρήτου είναι υποχρέωση όλων. Οι σύμβουλοι οφείλουν να σέβονται τις δυσκολίες και τους περιορισμούς που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες καθώς και τις αντιφάσεις και παλινωδίες στη συμπεριφορά και τα συναισθήματά τους.

10. Εποπτεία

Η εποπτεία υποστηρίζει, βοηθά και παρακολουθεί τη/τον σύμβουλο ενθαρρύνοντάς την/τον και θέτοντας ασφαλές πλαίσιο, όρια και προϋποθέσεις για να αναπτύξει αποτελεσματικά τον δικό της/του τρόπο δουλειάς με τη φιλοξενούμενη γυναίκα. Με αυτόν τον τρόπο, η εποπτεία προστατεύει παράλληλα την/τον σύμβουλο από υπερβάσεις καθήκοντος και από την επαγγελματική κόπωση.

Εφόσον παρέχεται εποπτεία, η παρακολούθησή της είναι υποχρεωτική για το επιστημονικό προσωπικό τού Ξενώνα.

11. Ισχύς-Τροποποίηση του Κανονισμού Λειτουργίας

Ο παρών Κανονισμός ισχύει και δεσμεύει όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και φυσικά πρόσωπα: επιστημονικό, διοικητικό και άλλο προσωπικό, Δήμος, τοπικοί και άλλοι φορείς, οι φιλοξενούμενες γυναίκες και τα παιδιά τους, από τη δημοσίευσή του στην ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων: www.isotita.gr

Κάθε τροποποίηση του Κανονισμού Λειτουργίας γίνεται εγγράφως από τον φορέα που ενέκρινε τον παρόντα.

Η ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

ΒΑΣΩ ΚΟΛΛΙΑ

Βιβλιογραφία

Ελληνική Βιβλιογραφία

Αδαμάκη, Ν. (2001). *Εγχειρίδιο για τις κακοποιημένες γυναίκες*. Αθήνα : Κέντρο ερευνών για θέματα ισότητας (ΚΕΘΙ)

Αρτινοπούλου, Β. & Φαρσεδάκης, Ι. (2003). *Ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών: Πρώτη πανελλαδική επιδημιολογική έρευνα*. Αθήνα: Κέντρο ερευνών για θέματα ισότητας (ΚΕΘΙ)

Ζουλινάκη, Α., Κατσική, Γ., Ξυδοπούλου, Ε. & Παπαμιχαήλ, Σ. (2003). *Ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών. Πρώτη πανελλαδική επιδημιολογική έρευνα*. Αθήνα: Κέντρο ερευνών για θέματα ισότητας (ΚΕΘΙ)

Κακλαμανάκη, Ρ. (1989). *Η θέση της γυναίκας στην κοινωνία, στην πολιτεία, στην οικογένεια*. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη

Καλλινικάκη, Θ. (1998). *Κοινωνική Εργασία. Εισαγωγή στη θεωρία και την πρακτική της Κοινωνικής Εργασίας*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Παπαμιχαήλ, Π.Σ.(2004). *Η γυναίκα ως θύμα ενδοοικογενειακής βίας: Τα χαρακτηριστικά δράστη- θύματος και η μεταξύ τους σχέση*. Διδακτορική Διατριβή. Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο

Σαμαρτζή, Μ. (1996). *Γυναίκες στο χορό της οργής*. Αθήνα: Εκδόσεις Άδωνις

Σπανού, Α. (2005). *Ενδοοικογενειακή βία: διερεύνηση του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών στο πλαίσιο της συζυγικής και της της ερωτικής σχέσης*. Αθήνα: Χ.Ε. Έρευνες- Εκθέσεις

Τάκαρη, Ν. (1984). *Γυναίκα από την αρχαιότητα έως την τεχνολογική επανάσταση*. Αθήνα

Τσαλίκογλου, Φ. (2011). *Μυθολογίες βίας και καταστολής*. Αθήνα: ΚΕΘΙ

Τσιγκρής, Α.Α. (1996). *Βιασμός. Το αθέατο έγκλημα*. Αθήνα: ΚΕΘΙ

Τσιγκρής, Α.Α. (2000). *Τα σεξουαλικά εγκλήματα. Εγκληματολογικές προσεγγίσεις της σεξουαλικής βίας*. Αθήνα: ΚΕΘΙ

Robson, C. (2007). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg

Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2008). *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο

Πρακτικά Συνεδρίου: *Σπάζοντας τη Σιωπή*.(2000), Αθήνα

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

Bergen, R.K. (1996). *Wife rape. Understanding the response of survivors and battering*. USA: American Journal of Public Health

Cibelman M., (1995), *What social workers do*, United States of America: NASW

Currie Dh., (1990), “ *Battered women and the state: from the failure of theory to a theory of failure*” in journal of Human justice

Russel, D. (1990). *Rape in marriage*. USA: Indiana University Press

Walker, L. (1989). *Η κακοποιημένη Γυναίκα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

McCue, M.L. (2003). *Domestic Violence: a reference handbook (2nd Edition)*. United States

Leonard, K.E. (2005). *Alcohol and intimate partner violence: When can we say that heavy drinking is a contributing cause of violence?* United States

‘*Women in Transition*’ (1999), Regional Monitoring Report, UNICEF , and a study by Domestic Violence Research Centre, Japan.

Διαδικτυακές Πηγές

www.isotita.gr/index.php/docs/c41 . 2015, Ιανουάριος, 25 17:33

www.antiviolence-net.eu/Organizations_06_12_2013.pdf . 2015, Ιανουάριος, 25
12:12

www.antiviolence-net.eu/aboutus_gr.htm . 2015, Ιανουάριος, 25 16:30

www.winhellas.gr 2015, Ιανουάριος, 25 17:30

www.kesoiaa.gr 2015, Ιανουάριος, 27 12:30

www.cityofathens.gr/katoikoi/gynaikes/grafeio-isotitas 2015, Ιανουάριος, 28 13:30

www.panathinaiki.gr 2015, Ιανουάριος, 28 14:20

www.enowhumanrights.gr/index.php/who-we-are 2015, Ιανουάριος, 28 18:02

www.diotima.org.gr 2015, Ιανουάριος, 28 18:33

[www.isotita.gr/var/uploads/BIA/KanonismosLeitourgiasKsenwnwnFilokseniasKAKo
poihsenwnGunaikwn-23122013.pdf](http://www.isotita.gr/var/uploads/BIA/KanonismosLeitourgiasKsenwnwnFilokseniasKAKo
poihsenwnGunaikwn-23122013.pdf) 2015, Ιανουάριος, 29 11:20

<http://www.amnesty.org.gr/universal-declaration-of-human-rights> 2015, Μάιος, 11
19:15

<http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Pages/Language.aspx?LangID=grk> 2015, Μάιος, 11
19:38

http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-at-a-glance-oct14_el.pdf
2015, Μάιος, 11 19:48 , *FRA – Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής
Ένωσης Βία κατά των γυναικών: πανευρωπαϊκή έρευνα. Τα αποτελέσματα με μια
ματιά*, Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2014